

Projekt DISCO 2012 – 2014

Poročilo Slovenija

Tina Kompare, Irena Lazar, Vesna Pintarič Kocuvan

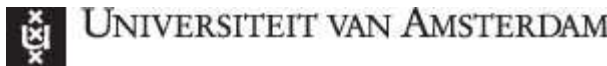
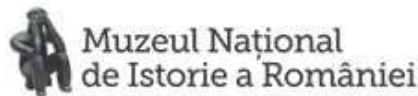
Inštitut za dediščino Sredozemlja, Znanstveno-raziskovalno središče Univerza na Primorskem

Publikacija Univerze na Primorskem 2014

Lifelong
Learning
Programme

ASSOCIAÇÃO PROFISSIONAL DE ARQUEÓLOGOS

Faculty of History and Philosophy

This work is licensed under the Creative Commons Attribution 3.0 Unported License. To view a copy of this license, visit <http://creativecommons.org/licenses/by/3.0/> or send a letter to Creative Commons, 444 Castro Street, Suite 900, Mountain View, California, 94041, USA.

Under the terms of this licence, **you are free:**

- **to Share** - to copy, distribute and transmit the work
- **to Remix** – to adapt the work
- to make commercial use of the work

Under the following conditions:

- **Attribution** — You must attribute the work in the manner specified by the author or licensor (but not in any way that suggests that they endorse you or your use of the work).

With the understanding that:

- **Waiver** — Any of the above conditions can be **waived** if you get permission from the copyright holders.
- **Public Domain** — Where the work or any of its elements is in the **public domain** under applicable law, that status is in no way affected by the licence.
- **Other Rights** — In no way are any of the following rights affected by the licence:
 - Your fair dealing or **fair use** rights, or other applicable copyright exceptions and limitations;
 - The authors' **moral** rights;
 - Rights other persons may have either in the work itself or in how the work is used, such as **publicity** or privacy rights.

Notice — For any reuse or distribution, you must make clear to others the licence terms of this work.

The publisher has used its best efforts in preparing this book, and the information provided herein is provided "as is." University of Primorska makes no representation or warranties with respect to the accuracy or completeness of the contents of this book and specifically disclaims any implied warranties of merchantability or fitness for any particular purpose and shall in no event be liable for any loss of profit or any other commercial damage, including but not limited to special, incidental, consequential, or other damages.

ISBN 978-961-6862-93-6

This project acted as the Slovenian component of the transnational *Discovering the Archaeologists of Europe 2012-14* project, which was administered by York Archaeological Trust with financial support from the Lifelong Learning Programme of the European Commission. This report reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

902-051(497.4)

KOMPARE, Tina

Discovering the archaeologists of Europe : projekt DISCO 2012-2014 : poročilo Slovenija /
Tina Kompare, Irena Lazar, Vesna Pintarič Kocuvan. - Koper : Univerza na Primorskem,
Znanstveno-raziskovalno središče, Inštitut za dediščino Sredozemlja, Univerzitetna založba
Annales, 2014. - (Annales Mediterranei)

ISBN 978-961-6862-93-6

1. Lazar, Irena, 1962- 2. Pintarič, Vesna, 1983-
275288320

Vsebina

UVOD	7
1 Partnerji	8
2 Cilji raziskave	9
2.1. Predhodne raziskave	9
2.1.1. Kdo je arheolog?	10
2.1.2. Pregled organiziranosti arheološke stroke v Sloveniji	12
3 Raziskovalna metodologija Projekta DISCO	17
3.1. Ciljni podatki	17
3.2. Vprašalnik	17
3.3. Seznam organizacij in stanje zaposlenosti	17
3.4. Pridobivanje podatkov	20
REZULTATI	
4 Prvi del – Delovne organizacije	23
4.1. Organizacijska struktura	23
4.2. Geografska lokacija sedeža	24
4.3. Viri financiranja in glavne dejavnosti	25
4.3.1. Financiranje	
4.3.2. Glavne dejavnosti	
4.4. Število zaposlenih	26
4.4.1. Trenutno stanje zaposlenih	26
4.4.2. Spremembe v številu zaposlenih v preteklih letih	27
4.5. Plačilne lestvice in sindikalna organiziranost	28
4.6. Število zaposlenih v preteklih letih	31
4.7. Število zaposlenih v prihodnjih letih	33
4.8. Izobraževanje in poklicno izpopolnjevanje	36
4.9. Specifičnost pridobljenega znanja	38
4.10. Potrebe po specifičnih znanjih	40
5 Drugi del – Osebni vprašalnik	47
5.1. Delovno mesto in vrsta zaposlitve	47
5.2. Spol, starost, državljanstvo	48
5.2.1. Spol	48
5.2.2. Starost	49
5.2.3. Državljanstvo	50
5.3. Invalidne osebe	50
5.4. Delovne naloge	51
5.5. Osebni dohodek	52
5.5.1. Bruto osebni dohodek	52
5.5.2. Bonitete	53
5.5.3. Stimulacije	53

5.5.4. Število delovnih ur na teden	54
5.6. Stopnja izobrazbe	55
5.7. Zaposlitev	55
5.7.1. Financiranje delovnega mesta	55
5.7.2. Leto zaposlitve	56
5.7.3. Dolžina zaposlitve na trenutnem delovnem mestu	56
5.7.4. Celotna delovna doba anketiranih	57
5.7.5. Registracija na Zavodu za zaposlovanje	58
5.8. Delo in delovni pogoji	58
5.8.1. Delo izven arheološke stroke	58
5.8.2. Delovno mesto in stalno bivališče	59
5.8.3. Odsotnost zaradi delovnih obveznosti	60
5.8.4. Delo v tujini	60
5.8.5. Znanje tujih jezikov	62
5.8.6. Kakšne so vaše delovne naloge?	62
5.8.7. Slabosti dela	63
5.8.8. Delo na domu	64
5.9. Članstvo v domačih in tujih strokovnih združenjih	65
5.10. Delo med študijem	65
5.11. Priložnosti v poklicu	67
5.12. Ali mate otroke?	68
6 Povzetek	70
7 Literatura	73
8 Seznam slik	75
9 Seznam tabel	77

UVOD

Raziskovalni projekt Discovering the Archaeologists of Europe (skrajšano DISCO) je rezultat sodelovanja dvajsetih (21) partnerjev iz devetnajstih (19) držav, glavni koordinator projekta je bil York Archaeological Trust. Projekt se je pričel oktobra 2012 in je trajal 2 leti, do konca septembra 2014. Projekt je sofinancirala Evropska komisija v sklopu programa Leonardo da Vinci II.

Raziskava je nadaljevanje istoimenskega projekta in mednarodne raziskave iz leta 2006 - 2008, kjer je bil poudarek na mednarodni mobilnosti profesionalnih arheologov in oviram letij ter pogojem oz. kvalifikacijam za delo profesionalnih arheologov v različnih evropskih državah. Slovenski del raziskave je takrat potekal pod okriljem Univerze v Ljubljana, Filozofske fakultete in pod vodstvom izr. prof. dr. Predraga Novakovića.

Tokratni projekt DISCO 2014, ki ga za Slovenijo izvaja Univerza na Primorskem (www.zrs.upr.si), ohranja rdečo nit pregleda trga dela, cilj pa se je preusmeril v identifikacijo potreb po specifičnih znanjih v arheologiji, kar bo omogočilo učinkovitejšo organizacijo dela in načrtovanje poslovanja, posameznikom načrtovanje in nadgrajevanje poklicne poti, ponudnikom poklicnega izobraževanja in usposabljanja pa nakazalo smernice za nadaljnji razvoj. Del informacij zajet v vprašalniku je obvezen za vse sodelujoče države in bo omogočal mednarodno primerljivost, vse informacije pa bodo omogočile uvid v učinek svetovne gospodarsko-ekonomske krize, ki je po koncu projekta DISCO 2006-2008 zajela tudi Slovenijo.

1 Partnerji

1. York Archaeological Trust [Velika Britanija; koordinator projekta]
2. Landward Research Ltd [Velika Britanija]
3. Internationales Österreichisches Archäologie Forum [Avstrija]
4. Agentschap Onroerend Erfgoed [Belgija]
5. Department of Antiquities [Ciper]
6. Institute of Archaeology Academy of Science [Češka]
7. Universität Bonn [Nemčija]
8. Initiative for Heritage Conservancy [Grčija]
9. Institute of Heritage Sciences (Incipit) [Španija]
10. Institute of Archaeologists of Ireland [Irska]
11. Confederazione Italiana Archeologi [Italija]
12. Latvijas Universitate [Latvija]
13. MTU Arheopolis [Estonija]
14. Norwegian Association of Researchers [Norveška]
15. Uniwersytet im. Adama Mickiewicza [Poljska]
16. Associacao Profissional de Arqueologos [Portugalska]
17. Muzeul National de Istorie a Romanie [Romunija]
18. Univerza na Primorskem [Slovenija]
19. Comenius University in Bratislava [Slovaška]
20. European Association of Archaeologists [Češka]
21. Cultural Heritage without Borders [Bosna in Hercegovina]

Slovenski del projekta je vodila izr. prof. dr. Irena Lazar ob pomoči Tine Kompare in Vesne Pintarič Kocuvan, univ. dipl. arheologinj, ki sta pripravili in nadzirali velik del terenskega dela in obdelave podatkov. V terenskem delu, zbiranju ter obdelavi podatkov sta sodelovala še Katarina Šmid in Aleš Ogorelec. Poročilo sta pripravili Tina Kompare in Irena Lazar, s sodelovanjem Vesne Pintarič Kocuvan, Katarine Šmid in Gregorja Pobežina kot prevajalca v angleški jezik.

Skupaj z dvajsetimi nacionalnimi poročili o arheološkem delu v vsaki izmed držav, ki so sodelovale v projektu Discovering the Archaeologists of Europe 2014 – DISCO 2014 (eno izmed teh je tudi pričujoče poročilo), izidi tudi prispevajo k transnacionalnem poročilu in pregledu celotnega projektne delu (Aitchison, 2008)¹.

¹ Aitchison, K. (2008). Discovering the Archaeologists of Europe: Transnational Report (dostopno na <http://www.discovering-archaeologists.eu>).

2 Cilji raziskave

Glavni cilj raziskave je bil natančneje spoznati in razumeti pogoje, okoliščine in možnosti za transnacionalno zaposlovanje arheologov in oblikovanje transparentnih profesionalnih kvalifikacij za delo na arheološkem področju v Evropi.

Raziskava je imela več ciljev tako na evropski kot na nacionalni ravni:

- identifikacija trendov in informacij na trgu arheološkega dela, vključno s potrebami po poklicnem izobraževanju, izpopolnjevanju in napredovanju v poklicu,
- identifikacija potreb po specifičnih znanjih,
- identifikacija števila arheologov, zaposlenih v posamezni državi,
- identifikacija števila delodajalcev na področju arheologije,
- pridobitev informacij, ki bodo delodajalcem na področju arheologije pomagale pri načrtovanju dela in izboljšale učinkovitost organizacijske strukture,
- identifikacija ovir za vstop v arheološki poklic in transnacionalno delovno mobilnost,
- podpora ponudnikom poklicnega izobraževanja in usposabljanja z informacijami o potrebah delodajalcev.

Te cilje je raziskava želela doseči z identifikacijo, zbiranjem in posredovanjem informacij o arheologih in arheoloških zaposlitvah v evropskem okviru, zato da bi delodajalci, strokovna združenja, Evropska zveza arheologov, ponudniki strokovnih usposabljanj in druge ustanove:

- razvijali poznavanje poslovnih praks in pogojev za lažjo transnacionalno delovno mobilnost,
- definirali specifična merila in metodologije za določanje potreb po usposabljanju po Evropi,
- bolj učinkovito analizirali in predvidevali potrebe po specifičnih znanjih,
- lažje ugotavljali primerljivost potreb po strokovni usposobljenosti v posameznih državah.

Do sedaj tovrstni podatki niso obstajali za večino evropskih držav in so v projektu DISCO prvič zbrani v tako obsežnem mednarodnem okviru. Za Slovenijo podatki o številu in usposobljenosti arheologov, zaposlenih na tem strokovnem področju, niso bili zbrani vse od konca osemdesetih let. Sploh pa ni bilo podatkov o specifičnih potrebah, ki se pojavljajo pri arheološkem delu, še zlasti ne tistih, ki bi bili v zvezi z novejšim in močno pospešenim razvojem terenske arheologije v okviru preventivnih in zaščitnih dejavnosti.

2.1. Predhodne raziskave

S povabilom k sodelovanju v evropski raziskavi o arheološkem poklicu in delu v državah EU, smo se v Sloveniji po več kot dveh desetletjih (glej Arheo 1, Arheo 8) znova lotili pregleda delujočih organizacij in posameznikov na arheološkem področju. Pred projektom DISCO razen seznama jugoslovanskih (in slovenskih) arheologov, delujočih v arheoloških institucijah, objavljenem v reviji Slovenskega arheološkega društva Arheo 1 (1980) in

revidiranega istega seznama v številki 8 (1989) ter 1997² iste revij, ni kasneje v Sloveniji nihče vodil podobnega seznama o delujočih na tem strokovnem področju. Tovrstnih podatkov tudi ni pri Statističnem uradu republike Slovenije.

Raziskava v Sloveniji v okviru projekta DISCO je v veliki meri temeljila na podobnih raziskavah iz Velike Britanije (*Profiling the Profssion: A Survey of Archaeological Jobs in the UK; Archaeology Labour Market Intelligence: Profiling the Profession 2002-03*, skupaj z nadaljnjimi navedbami podobnih britanskih raziskav) in Irske (*Profile of the Archaeological Profession and Educational Resources in Ireland*). Zaradi možnosti primerjav pa je bila končna oblika raziskave še dodatno usklajena med projektnimi partnerji.

Glavni del podatkov smo zbirali predvsem na podlagi osebnih vprašalnikov, ki so bili poslani po pošti in elektronsko na naslove vseh javnih in zasebnih delovnih organizacij, ki delujejo na področju arheologije. Vprašalnik je bil razdeljen na tri dele, da bi kar najbolje spoznali strukturo in stanje poklica ter delovna področja organizacij oziroma zaposlenih v njih.

2.1.1. Kdo je arheolog?³

Kljub temu, da ni nikjer splošno uveljavljenih in jasnih pravil, ki bi jasno določala uporabo termina »arheolog/inja«, v praksi velja, da je to oseba, ki je pridobila vsaj univerzitetno izobrazbo arheološke stroke; t.j. da je na univerzitetni ali višji ravni zaključila izobraževanje s področja arheologije, arheološke dediščine oz. ekvivalentnih vsebin pod drugačnim nazivom (npr. v Italiji, ZDA itd.).

Naziv arheologa je v Sloveniji izrazito vezan na strokovno usposobljenost, ki se zagotavlja s primerno univerzitetno izobrazbo. Skorajda ne obstajajo izjeme, kjer bi naziv arheolog imeli posamezniki z izobrazbo sorodne ali pa povsem druge smeri in bi npr. kasneje, z delovnimi izkušnjami pridobili znanje in veščine iz arheološke stroke. Bolj ali manj jasen pogoj za naziv arheologa je dejansko le ustrezna izobrazba (v starejši obliki je bil to naziv diplomirani arheolog/inja, kasneje pa univerzitetni diplomirani arheolog/inja).

Na področju arheološkega terenskega dela je zakonodaja bolj eksplicitna. Pravilnik o postopku za izdajo dovoljenj za arheološka raziskovanja (Ur.l. RS 113/2000; ne velja od 1.3.2008, prehodno v uporabi še do 1.3.2009) določa, da lahko arheološko raziskovanje vodi le univerzitetni diplomirani arheolog z najmanj petletnimi delovnimi izkušnjami kot strokovni sodelavec v arheoloških raziskavah; vodja podvodnih raziskav pa potrebuje tudi predpisano potapljaško teoretično in praktično znanje.

Predlog za izdajo dovoljenja za arheološke terenske raziskave lahko poda pravna ali fizična oseba, predlog pa nato obravnava petčlanska komisija, ki jo na predlog uprave imenuje pristojni minister (minister za kulturo) za dobo pet let in jo sestavljajo uveljavljeni arheologi, strokovnjaki za različna arheološka obdobja, varovanje in hranjenje arheološke premične in nepremične dediščine. Na podlagi pozitivnega mnenja komisije minister nato izda dovoljenje. Komisija tudi imenuje enega ali več nadzornikov, ki se določijo izmed

² Seznam 1981 = Arheo 1 (1981), 57 - 58 s; Seznam 1989 = Arheo 8 (1989), 54 - 56 s.

³ Podatki o zgodovini razvoja arheologije so v glavnem povzeti iz poročila prvega projekta DISCO (Pintarič, Novaković 2008).

univerzitetnih diplomiranih arheologov z najmanj desetletnimi delovnimi izkušnjami v arheoloških raziskavah.

Z omenjenim pravilnikom, ki je pravzaprav edini pravilnik, ki natančneje opredeljuje arheološke kvalifikacije, je torej določena le zahtevana stopnja izobrazbe in strokovne usposobljenosti vodje arheoloških raziskav, ne pa tudi njegove ekipe. Iz tega sledi, da lahko vodja sam presoja, koga in s kakšno izobrazbo oz. izkušnjami želi imeti v svoji ekipi. V veliki meri so v ožji ekipi vodje arheoloških raziskav diplomirani arheologi in študentje zaključnih letnikov arheologije, ki imajo že določene delovne izkušnje. Ti imajo običajno naziv tehnika. Izraz »tehnika« ni natančneje opredeljen in se je uveljavil predvsem v praksi v zadnjem desetletju - v arheoloških izkopavanjih na trasah avtocest - ko je bilo zaradi načina financiranja potrebno prilagoditi strukturo raziskovalnih ekip in nazive posameznih profilov gradbeniškega modelu organizacije gradbišč in hierarhije del. Fizični (tj. nekvalificirani) delavci v arheoloških raziskavah so običajno študentje (arheologije ali drugih smeri), dijaki in drugi delavci.

Z novo zakonodajo (*Zakon o varstvu kulturne dediščine*; Ur.l. RS 16/2008) se je spremenil tudi pravilnik za izdajo dovoljenj za arheološke raziskave; za opravljanje strokovnega dela na področju varstva kulturne dediščine je potrebna srednja, višja ali visoka izobrazba, ter opravljeno pripravništvo in izpit za pridobitev strokovnega naziva (arheologa-konservatorja). Posamezniki, ki še niso pridobili strokovnega naziva, lahko to delo opravljajo le pod mentorstvom oseb, ki ustrezen strokovni naziv že imajo.

Zahteve za pridobitev strokovnih nazivov v javni službi na področju varstva kulturne dediščine so: univerzitetna izobrazba oz. 2. stopnja bolonjskega študija, ustrezne delovne izkušnje in strokovne kompetence ter opravljen strokovni izpit. Minister predpiše vrste strokovnih nazivov, program izpopolnjevanja za pripravništvo in za pridobitev nazivov, zahteve glede izobrazbe, delovne izkušnje in ugotavljanja strokovnih kompetenc ter način opravljanja izpitov za pridobitev strokovnega naziva. Obenem tudi podrobneje določi način uvrstitve na seznam usposobljenih izvajalcev, način izkazovanja strokovne usposobljenosti in vodenja seznama usposobljenih izvajalcev za opravljanje specializiranih del varstva, kamor sodijo:

- izvajanje raziskav in predhodnih raziskav (vključno z arheološkimi raziskavami),
- izvajanje konservatorsko-restavratorskih del,
- izvajanje gradbenih in obrtniških del na dediščini,
- prevozi premične dediščine,
- priprava konservatorskih načrtov,
- priprava načrtov upravljanja,
- priprava projektne dokumentacije za posege v dediščino,
- priprava okoljskih poročil oziroma poročil/ o vplivih na okolje s stališča dediščine,
- priprava izvedenskih mnenj in cenitev,
- izvajanje programov izpopolnjevanja in usposabljanja, hranjenje in
- predstavljanje zbirk premične dediščine javnosti.

2.1.2. Pregled organiziranosti arheološke stroke v Sloveniji⁴

O začetkih nacionalne šole slovenske arheologije lahko govorimo šele po letu 1918, ko so bile v Sloveniji ustanovljene prve nacionalne institucije na arheološkem področju: Narodni muzej, Univerza, državna spomeniška služba. Pred tem letom je bila organizacija arheologije na Slovenskem del avstrijske institucionalne mreže, z osrednjimi institucijami na Dunaju in mrežo deželnih muzejev in spomeniških uradov (deželni muzeji v Ljubljani, Gradcu, Celovcu, mestni muzej v Trstu, deželni konservatorski uradi v Ljubljani, Trstu, Gradcu); lokalni muzeji, ki so v tem času delovali na arheološkem področju, so bili pred l. 1918 bolj izjema kot pravilo.

Institucionalizacija arheologije v muzejih, na spomeniško-varstvenem področju in na univerzah je v Avstriji potekala predvsem v drugi polovici 19. stoletja. Razen spomeniške službe (Cesarsko-kraljevske centralne komisije za zaščito umetniških in zgodovinskih spomenikov), ki je bila ustanovljena 1850, so druge institucije (muzeji in univerze) dejansko obstajale že več desetletij pred tem, vendar so v svoje programe dela pričele načrtno vključevati arheologijo šele proti koncu 19. stoletja.⁵

Najpomembnejšo vlogo v organizaciji arheologije na Kranjskem (po 1918 pa tudi na celotnem takratnem ozemlju Slovenije) je imel predvsem Deželni muzej v Ljubljani. Resda je bil ustanovljen že leta 1821, vendar se je arheološka dejavnost muzeja pričela šele sredi sedemdesetih let 19. stoletja, ko je Karel (Dragotin) Dežman, takratni ravnatelj muzeja, izvedel prva večja arheološka izkopavanja na Ljubljanskem barju. V dobrem desetletju, do l. 1888, je Dežmanu uspelo ustvariti izjemen arheološki opus in uveljaviti Deželni muzej v Ljubljani kot vzorčno deželno institucijo v takratni Avstro-Ogrski državi: uredil je muzejsko zbirko in objavil vodnik po vrhunskih standardih takratnega časa, razdelil je železnodobno gradivo na halštatsko in latensko komaj nekaj let po prvi objavi najdišča La Tène, uspešno je lobiral za novo zgradbo muzeja (takrat najdražjo javno gradnjo na Kranjskem) in bil priznan član pomembnih mednarodnih znanstvenih združenj.⁶

S koncem države Avstro-Ogrske so nastopile radikalne politične spremembe, v kontekstu katerih je Slovenija (kot del novonastale Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev; od l. 1929 Kraljevina Jugoslavija) uspela združiti pretežen del osrednjega in vzhodnega dela slovenskega etničnega ozemlja v nekdanjih avstrijskih deželah. V novi državi je pričela nastajati vrsta slovenskih nacionalnih institucij. Na arheološkem področju je osrednjo vlogo prevzel nekdanji Deželni muzej Kranjske, ki je bil l. 1921 preimenovan v Narodni muzej. Ustanovljena je bila tudi Univerza v Ljubljani (1919), kjer je bil pouk arheologije sicer načrtovan že od samega začetka, vendar se je zaradi pomanjkanja ustreznih profesorjev v omejenem obsegu pričel izvajati šele v študijskem letu 1923/24.

⁴ Za natančnejši pregled zgodovine arheologije v Sloveniji in posameznih institucij glej: Gabrovec (1971), Kastelic et al. (1987), Slapšak in Novakovič (1996), Pleterski (1997), Novakovič: (2001a), Novakovič (2002), Novakovič, Lovenjak in Budja (2004).

⁵ Štajerski deželni muzej v Gradcu (1811), Kranjski deželni muzej v Ljubljani (1821), Koroški deželni muzej v Celovcu (1844), Mestni muzej v Trstu (Museo Tergestino di antichità; 1843). Naslednje obdobje ustanavljanja mestnih muzejev je sledilo v drugi polovici 19. in na začetku 20. stoletja: Celje (1882), Ptuj (1893), Maribor (1909), Koper (1911).

⁶ K. Dežman je ključna oseba za uveljavitev znanstvene arheologije na Kranjskem in posledično tudi v Sloveniji. Več o K. Dežmanu glej v Slapšak in Novakovič (1996), Novakovič (2001b).

Poleg Narodnega muzeja in Univerze v Ljubljani je bila na novo organizirana tudi spomeniška služba. Ta je načelno pokrivala tudi arheološko dediščino, vendar pa je bila na tem področju zaradi vrste razlogov, predvsem neustrezne zakonodaje in kadrovske šibkosti, precej manj dejavna.

Kljub načeloma ustrezno zamišljeni institucionalni organizaciji pa je arheološka dejavnost v Kraljevini Jugoslaviji v praksi močno nazadovala v primerjavi s predhodnim (avstrijskim) obdobjem. Narodni muzej je deloval brez profesionalnega arheologa vse do konca dvajsetih let, ves čas med obema vojnoma prav tako ni bilo profesionalnega arheologa v spomeniški službi, pa tudi na Univerzi v Ljubljani je prihajalo do precejšnjih kadrovskih sprememb in odhodov strokovnjakov s področja arheologije, poleg tega pa univerzitetni profesorji arheologije vse do druge polovice tridesetih let niso dejavno posegali v arheološke raziskave na Slovenskem. Vsekakor je bila najbolj očitna težava s katero se je slovenska arheologija v tem obdobju srečevala, veliko pomanjkanje ustrezno arheološko izobraženih strokovnjakov. V celotni takratni Sloveniji so aktivno delovali največ trije ali štirje arheologi, pri čemer so bili nekateri od njih le posredno oziroma *ad hoc* povezani z domačimi institucijami (npr. Walter Schmid iz muzeja v Gradcu, Mihovil Abramič preden je odšel v Arheološki muzej v Splitu).

Po drugi svetovni vojni, ko sta bili Jugoslaviji priključeni Primorska in Istra (ozemlja, ki so bila med obema svetovnim vojnoma pod Italijo), je Slovenija teritorialno združila večino svojega etničnega ozemlja na zahodu. Z novim režimom se je pričela korenita prenova celotne takratne jugoslovanske družbe. V tem kontekstu je prišlo tudi do revitalizacije in reorganizacije arheološke stroke v celotni državi. Problem arheologije je bil še posebej pereč v Sloveniji, saj so jo po letu 1945 dejansko zapustili vsi pred vojno delujoči arheologi, prav tako pa so prenehale delovati italijanske arheološke institucije na Primorskem in v Istri, oziroma so ostale njihove izpostave odrezane od central v Italiji.

Zavedajoč se velikega pomena arheologije, zlasti za nacionalno zgodovino in razvoj nacionalnih znanstvenih šol, so ljubljanske univerzitetne oblasti v obdobju med 1945-1955 nastavile večje število novih arheoloških strokovnjakov (Josipa Klemenca, Josipa Korošca, Franceta Stareta in Jaroslava Šašla, nekoliko kasneje tudi Tatjano Bregant), s čimer je bila prvič zagotovljena kadrovska podlaga za sistematični pouk arheologije od neolitika do zgodnjega srednjega veka. Treba je opomniti, da se je pred drugo svetovno vojno na Univerzi v Ljubljani poučevalo predvsem antično zgodovino in klasično arheologijo. Skoraj istočasno je bil na Katedri za geologijo nastavljen tudi profesor za paleolitske študije (Srečko Brodar), hkrati pa se je z Božom Škerljem pričel tudi pouk fizične antropologije, saj je Škerlj v prvih povojnih letih intenzivno sodeloval z arheologi. Za področje temeljne raziskovalne dejavnosti (glavni projekt je bila izdelava Arheološke karte Slovenije) je bila pri Slovenski akademiji znanosti in umetnosti ustanovljena Arheološka komisija (kasnejši Inštitut za arheologijo). Tudi Narodni muzej se je relativno močno kadrovsko okrepil na arheološkem področju. Prvi povojni ravnatelj (Jože Kastelic) je uspel za slovenske razmere nastaviti precej močno arheološko ekipo (Stane Gabrovec, kasneje še Vinko Šribar in Vida Stare).

Nekoliko bolj kompleksna, zahtevna in dolgotrajna je bila reforma spomeniško-varstvene službe. Ta služba je v prvem povojnem desetletju imela en sam osrednji urad za celotno Slovenijo in šele kasneje se je pričela njena regionalizacija z ustanavljanjem regionalnih enot. L 1945 je bil tako ustanovljen »Zavod za zaščito in znanstveno preučevanje kulturnih

spomenikov in naravnih znamenitosti«. Njegova prva naloga je bila priprava dokumentacije o spomeniškem gradivu, ki so ga med vojno prepeljali v tujino in o odškodnini za spomeniško gradivo, uničeno v vojni. Do večjih organizacijskih sprememb je prišlo po letu 1957, ko je Zavod za spomeniško varstvo LRS po vsej Sloveniji pričel organizirati mrežo medobčinskih in regionalnih zavodov: Maribor (1959), Celje, Kranj in Nova Gorica (1961), Ljubljana (1964), Piran (1969) ter Novo mesto (1981). Ključne osebe za razvoj arheološke spomeniške službe v tej zgodnji fazi so bile Iva Mikl Curk, Peter Petru in Marijan Slabe. Ves čas (tudi danes) je bila spomeniško-varstvena služba v resorju Ministrstva za kulturo in šele v zadnjih nekaj letih se je ločil upravni del od strokovne arheološke dejavnosti. Slednja je danes organizirana kot organ v sestavi Ministrstva za kulturo, medtem ko je upravni del prevzel Direktorat za kulturno dediščino.⁷

Organizacijska struktura arheološke stroke, ki je bila izpeljana do sedemdesetih let, se je v glavnih potezah ohranila še danes; reforme, ki so sledile v nadaljnjih desetletjih, niso bistveno spreminjale njene strukture. Ena od pomembnih značilnosti obdobja do konca 60. let je bila nerazvita specializacija oziroma manj izrazita delitev dela med arheološkimi institucijami. V praksi so tako npr. muzeji pogosto izvajali terenske (tudi zaščitne) raziskave, muzealci so bili pogosto tudi profesorji na Univerzi v Ljubljani, dobresedno vse arheološke institucije in posamezniki pa so sodelovali v projektu Arheološke karte Slovenije, ki ga je koordiniral Inštitut za arheologijo pri SAZU (večji del projekta je bil končan sredi šestdesetih let, karta pa je bila dokončno objavljena 1975).

Do konca sedemdesetih let je bil sistem organizacije arheološke dejavnosti tako bolji ali manj dokončno postavljen. Obstajali sta dve glavni institucionalni mreži — muzejska z Narodnim muzejem kot osrednjo ustanovo in mrežo regionalnih muzejev (tudi občinskih in mestnih) ter spomeniško-varstvena z osrednjim uradom in regionalnimi zavodi za varstvo naravne in kulturne dediščine. Izobraževalna in raziskovalna dejavnost sta bili domeni Univerze v Ljubljani in Inštituta za arheologijo pri SAZU. Ob koncu osemdesetih let je bilo v arheoloških institucijah zaposlenih okrog osemdeset arheologov, kar vsekakor kaže na izredno uspešen razvoj vede in njeno uveljavitev v družbi v dobrih treh desetletjih.

V času socializma, razen v prvih povojnih letih, je bila celotna muzejska in spomeniško-varstvena dejavnost financirana izključno iz republiških (ne zveznih) sredstev. Iz nacionalnih (republiških) skladov je bil tudi v celoti financiran univerzitetni študij (veliko časa tudi podiplomski, ki je proti koncu osemdesetih let postal delno samoplačniški) in tudi vsa raziskovalna dejavnost na Univerzi v Ljubljani ter pri Slovenski akademiji znanosti in umetnosti. Del dejavnosti muzejev in spomeniško-varstvene službe je bil dodatno financiran tudi iz občinskih sredstev in šele postopoma se je pričel uveljavljati sistem, po katerem so zaščitna arheološka dela morali financirati investitorji, ki pa so bili v skoraj vseh primerih prav tako javna oz. družbena podjetja.

Po letu 1991, ko se je Slovenija osamosvojila in je bil odpravljen socialistični družbeni sistem, ni prišlo do nekih korenitejših sprememb v organizacijski strukturi arheološke dejavnosti.

⁷ Javni zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije združuje 8 enot: OE Ljubljana, OE Maribor, OE Celje, OE Novo mesto, OE Nova Gorica, OE Piran, OE Kranj in Restavratorski center. Naloge Zavoda obsegajo predvsem: vodenje splošne evidence o stanju spomenikov ter znanstveno proučevanju fizičnega in pravnega zavarovanja v okviru zakonitih predpisov o zašiti in varstvu premičnih in nepremičnih spomenikov.

Mogoče je še najbolj očitna sprememba pojav zasebnih podjetij in posameznikov, ki na trgu opravljajo arheološke storitve in to skoraj v celoti v spomeniško-varstvenem sektorju. Če izvzamemo zasebna podjetja, sta edini arheološki instituciji, ki sta nastali po letu 1991, Inštitut za dediščino Sredozemlja pri Znanstveno-raziskovalnem središču Univerze na Primorskem (2003) in Oddelek za arheologijo in dediščino na Fakulteti za humanistične študije na isti univerzi (2008).

Po letu 1991 so bile relativno hitro uvedene nove oblike financiranja. Sistemsko financiranje iz proračuna se je vse bolj zmanjševalo v prid projektne oziroma programskega financiranja, na novo so bili določeni ustanovitelji številnih institucij, zlasti muzejev, kar je načeloma privedlo do zmanjšanja neposrednega financiranja iz državnega proračuna, predvsem pa je največji del dejavnosti spomeniško-varstvene službe poslej financiran iz projektov, ki jih po zakonu morajo financirati investitorji.

Pomemben sprožilec razvoja trga arheoloških storitev, novih poslovnih oblik in tehnološkega razvoja je predstavljal nacionalni program izgradnje avtocest v Sloveniji, ki se je pričel leta 1994 in je predstavljal največjo nacionalno infrastrukturno prioriteto v naslednjem desetletju in pol. Načrtovana je bila pospešena izgradnja čez 300 km dolgega avtocestnega omrežja na dveh glavnih oseh (SZ - JV in SV -JZ), ki prečkata vse glavne slovenske pokrajine. Zaradi velike prioritete tega projekta, zelo intenzivnega izvajanja in upravičenih pričakovanj, da bo tako obsežna in invazivna gradbena dejavnost močno ogrozila znano in še neodkrito arheološko dediščino, je bila potrebna ustrezna organizacija arheološke stroke, da bi se lahko ustrezno odgovorilo na tako izjemen izziv.

Pri Zavodu za varstvo kulturne dediščine je bila ustanovljena *Skupina za arheologijo na avtocestah Slovenije (SAAS)*, ki je prevzela glavno pogajalsko in koordinacijsko vlogo v razmerju do investitorjev in pri načrtovanju arheoloških preventivnih in zaščitnih raziskav. SAAS je uspelo povezati arheologe iz regionalnih enot Zavoda in strokovnjake iz drugih arheoloških institucij, ki so skupno razvijali program in metode dela. Tako je leta 1994 prvič zelo uspešno vpeljana t.i. preventivna faza del, ki je omogočila ustrezno podlago za načrtovanje in izvajanje arheoloških izkopavanj na ogroženih najdiščih.

Program SAAS, ki je sledil zelo dinamični časovnici projektiranja in gradnje avtocest, je v zelo kratkem času ustvaril zelo veliko povpraševanje po arheoloških raziskavah v kontekstu preventivne in zaščitne arheologije. Povpraševanje po arheoloških strokovnjakih, potrebnih za vodenje in delo na velikih arheoloških projektih je bilo tolikšno, da je v letih med 2000 in 2004 občasno prihajalo celo do pomanjkanja kvalificirane delovne sile, kar se je reševalo z delom arheologov in študentov iz sosednjih dežel, predvsem Hrvaške. Poleg teh so na projektih v manjšem številu sodelovali tudi kolegi iz Slovaške, Avstrije, Srbije in Italije.

Takšne okoliščine so zelo hitro privedle do nastajanja zasebnih arheoloških podjetij in številnih samozaposlenih posameznikov, ki so se lahko zelo učinkovito prilagodili tržnim razmeram (mobilnost, fleksibilnost v organizaciji, zaposlovanje osebja za krajša projektna obdobja...) in v naslednjih letih prevzeli velik delež na trgu arheoloških del. Nastanek zasebnih arheoloških organizacij (trajnejših in ad hoc skupin) se je izkazal za ključnega v pravočasnem načrtovanju in izvajanju arheoloških raziskav na trasah avtocest, saj obstoječe javne institucije tolikšne količine dela ne bi mogle opraviti v tako kratkem času.

Aktualno zakonsko podlago za organizacijo javnega arheološkega dediščinskega servisa v Sloveniji je predstavljal matični Zakon o varstvu kulturne dediščine iz leta 1999, s 1. marcem 2008 pa je stopil v veljavo nov Zakon o varstvu kulturne dediščine, ki je na arheološkem področju prinesel nekatere pomembnejše spremembe, predvsem še bolj jasno ločevanje upravnega dela od strokovne službe. Slovenija je tudi podpisnica številnih mednarodnih pogodb s področja varovanja kulturne dediščine, med drugim *Konvencije o varstvu kulturnih dobrin v primeru oboroženega spopada* (Haaška konvencija), *Konvencije UNESCO o varstvu svetovne kulturne in naravne dediščine*, *Konvencije o evropski stavbni dediščini* (Granadska konvencija) ter *Evropske konvencije o varstvu arheološke dediščine* (Malteška konvencija). Prav tako je bila ratificirana tudi *Evropska konvencija o krajinah*.

3 Raziskovalna metodologija Projekta DISCO

V skladu z dogovorom na prvem sestanku nacionalnih partnerjev projekta DISCO se je raziskavo načrtovalo tako, da je vključevala vrsto skupnih vprašanj, s čimer se je želelo doseči čim večjo primerljivost podatkov med vsemi sodelujočimi državami. Vsekakor pa je imel vsak nacionalni partner možnost dodatnih oziroma preoblikovanih vprašanj za pridobitev specifičnih informacij o trgu arheološkega dela v lastni državi.

3.1. Temeljni ciljni podatki

- Kdo je arheolog? Definicija je bila čim bolj široka, a prilagojena nacionalnemu pojmovanju in terminologiji. Izobrazba ni bila osnovni kriterij. Vključeni so bili načeloma vsi, ki delajo z arheološkim gradivom in podatki.
- Koliko ljudi je zaposlenih v arheologiji?
- Starost in spol zaposlenih v arheologiji.
- Status invalidnih oseb zaposlenih v arheologiji.
- Iz katerih držav izhajajo zaposleni v arheologiji?
- Zaposlenost za določen oz. nedoločen čas in zaposlenost po polnem ali skrajšanem delavniku.
- Spreminjanje števila zaposlenih v arheologiji: pred enim, tremi, petimi leti in čez eno oziroma tri leta.
- Izobrazba oz. druge strokovne kvalifikacije, ki so jih pridobili zaposleni v arheologiji. V kateri državi je bila izobrazba pridobljena in s katerega strokovnega področja?
- Potrebe po strokovnem izpopolnjevanju in potrebe po specifični strokovni pomoči v okviru arheoloških del.
- Osebni dohodek oz. plačilo za arheološko delo.

3.2. Vprašalnik

Vprašalnik je bil zaradi lažjega izpolnjevanja in specifičnosti posameznih vprašanj razdeljen v dva sklopa. Prvi sklop je vseboval vprašanja o delovni organizaciji in njenem ustroju, zato ga je izpolnjeval le delodajalec oz. pooblaščen oseba, ki ima dostop do tovrstnih podatkov. Drugi sklop je bil namenjen posameznikom, zato ga je izpolnjeval vsak zaposleni sam. Vsi vprašalniki so bili anonimni in kategorizirani le na podlagi referenčne oznake (koda organizacije), ki je služila le za oznako organizacije, ne pa tudi njenih zaposlenih. V končni analizi ankete, so bile te referenčne oznake podlaga za kategoriziranje organizacij glede na področje dela, pri čemer posamezne organizacije iz te analize niso razvidne.

3.3. Seznam organizacij in stanje zaposlenosti

Seznam organizacij, ki jih je zajela raziskava, je bil sestavljen na podlagi dostopnih podatkov o strokovnih organizacijah, ki delujejo na področju arheologije. V pomoč so nam bili predvsem internetni viri, saj je bilo potrebno sestaviti okvirno podatkovno bazo vseh zaposlenih arheologov in arheologinj ter drugih strokovnjakov, relevantnih za našo raziskavo. Pri tem je bilo najlažje najti podatke o javnih organizacijah - muzejih, inštitutih in enotah Zavoda za varstvo kulturne dediščine RS, ki so imele na svojih internetnih straneh tudi

pregledne podatke o svojih zaposlenih. Precej težje je bilo najti podatke o zasebnih strokovnih organizacijah in zasebnikih, ki so v zadnjih letih v zelo veliko meri udeleženi v terenskem arheološkem delu v okviru preventivnih in zaščitnih dejavnosti. Na seznamu organizacij zasebnega prava in samozaposlenih je predstavljeno stanje iz marca 2013, ko je bila ta podatkovna baza ustvarjena za potrebe pošiljanja anketnih vprašalnikov.

Organizacije so bile kategorizirane glede na njihovo prevladujočo vlogo: zasebna podjetja in samozaposleni, muzeji, javna služba za varstvo kulturne dediščine, izobraževalne in raziskovalne ustanove ter druge oblike (posamezniki brez kategorij).

Zasebne organizacije in samozaposleni

V okviru celotnega seznama organizacij je bilo evidentiranih 68 organizacij zasebnega prava in samozaposlenih, od katerih smo 4 organizacije izključili iz raziskave, ker so javile, da ne ustrezajo našemu profilu.. Vse zasebne organizacije lahko v osnovi označimo kot »mikro« podjetja (0–9 zaposlenih), ki pa v večini projektov za določen čas ali preko študentskih servisov zaposlujejo dodatne strokovnjake in nekvalificirano (pomožno) delovno silo (tudi čez 50 oseb pri večjih projektih).

Pri 64 zasebnih organizacijah in samozaposlenih smo evidentirali skupno 103 zaposlene (6 moških in 37 žensk), kar pa je po naši oceni precej neustrezna (premajhna) številka, saj ne vključuje vseh začasno zaposlenih oz. zaposlenih za določen čas, pa tudi precejšnjega števila študentov in dijakov, ki delajo pri teh organizacijah preko študentskih servisov. Študentsko delo (preko študentskih servisov) v Sloveniji je izjema v evropskem merilu in predstavlja pomemben delež dela oz. delovne sile na trgu arheoloških storitev. Po naši oceni letno (vsaj 3 mesece) na ta način dela nad 70 študentov, kar poleg redno zaposlenih predstavlja še dodatnih 40 do 50 % aktivno delujoče delovne sile.

Muzeji

V okviru nacionalne mreže muzejev je bilo evidentiranih 18 muzejev, ki imajo zaposlenega vsaj enega arheologa oz. v svojih depojih hranijo arheološko gradivo. V teh muzejih smo popisali 54 zaposlenih (19 moških in 35 žensk).

Javna služba za varstvo kulturne dediščine

V javni službi za varstvo kulturne dediščine, ki sodi pod resor Ministrstva za kulturo RS so arheologi in arheologinje oziroma drugi strokovnjaki, ki se ukvarjajo z arheološkim gradivom, zaposleni v dveh institucijah: nekaj posameznikov v službah samega Ministrstva (INDOK, Direktorat za kulturno dediščino), daleč največji del pa v Zavodu za varstvo kulturne dediščine (oziroma v njegovih območnih enotah). Zavod za varstvo kulturne dediščine RS kot centralno vodena organizacija ima evidentiranih 46 zaposlenih (18 moških in 28 žensk), ki so zaposleni po posameznih območnih enotah oz. v skupnih službah Zavoda.

Univerze in raziskovalne ustanove

Izobraževalne in raziskovalne dejavnosti ni mogoče jasno ločevati, saj tako univerzitetni učitelji in sodelavci kot tudi raziskovalci na inštitutih oz. drugih raziskovalnih ustanovah delujejo na obeh področjih.

Trenutno sta na arheološkem izobraževalnem področju v polni meri dejavni dve univerzi: Univerza v Ljubljani (Oddelek za arheologijo na Filozofski fakulteti)⁸ in Univerza na Primorskem (Oddelek za arheologijo in dediščino na Fakulteti za humanistične študije). To sta tudi edini dve univerzi, kjer je možno pridobiti ustrezno arheološko strokovno izobrazbo na vseh stopnjah študija. Poleg tega se določene arheološke vsebine v manjšem obsegu poučujejo tudi na Univerzi v Novi Gorici v okviru prvostopenjskega študija kulturne zgodovine z različnimi zunanjimi izvajalci.

Že desetletja, od ustanovitve l. 1947, je osrednja raziskovalna ustanova na Slovenskem Inštitut za arheologijo ZRC SAZU s 25 zaposlenimi arheologi in drugim infrastrukturnim osebjem, potrebnim za delovanje tega inštituta.⁹ Na ZRC SAZU od leta 2004 deluje tudi Inštitut za antropološke in prostorske študije (1994–2004 kot Prostorsko-informacijski center), ki že od samih začetkov vključuje tudi arheološke raziskave in zaposluje enega arheologa; občasno pa z drugimi svojimi strokovnjaki sodeluje na domačih in mednarodnih arheoloških projektih. Velik del arheologov na vseh omenjenih raziskovalnih institucijah sodeluje tudi z univerzami na področju izobraževanja.

Leta 2003 je bil v okviru Znanstveno-raziskovalnega središča Univerze na Primorskem ustanovljen Inštitut za dediščino Sredozemlja, pri katerem ima arheologija glavni delež med znanstvenimi področji in danes zaposluje 16 strokovnjakov, leta 2008 pa je na Fakulteti za humanistične študije nastal Oddelek za arheologijo in dediščino, ki deloma ali v celoti zaposluje tudi 6 arheologov.¹⁰

Skupno na izobraževalnem in raziskovalnem področju v različnih statusih in na različnih profilih delovnih mest deluje 54 oseb (24 moških in 30 žensk).

V celoti smo tako evidentirali 113 delovnih organizacij (oz. 101 če upoštevamo ZVKD kot eno samo organizacijo) in 257 zaposlenih v njih (127 moških in 130 žensk) marca 2013.

Obenem smo evidentirali tudi 2 posameznika, ki se sicer ukvarjata z arheologijo, vendar pa njihove delovne organizacije niso neposredno povezane z arheološkim strokovnim področjem. Za boljšo ilustracijo dodajmo še, da je Slovensko arheološko društvo (nevladna organizacija, ki združuje profesionalne arheologe in strokovnjake s področja arheologije, študente in druge za arheologijo zainteresirane posameznike) v svojem poročilu iz leta 2007 navedlo, da ima 190 članov (Zaključno letno poročilo 2007).

⁸ Novaković 2009.

⁹ Pleterški 1997.

¹⁰ Lazar 2013, 123.

3.4. Pridobivanje podatkov

Anketni vprašalniki so bili odposlani po pošti na naslove organizacij maja 2013, z rokom za vračilo 30. junija 2013. Po tem datumu so sledili telefonski klici in osebni obiski pri organizacijah, da bi zagotovili kar največji odziv. Oktobra smo organizacije ponovno pozvali k oddaji vprašalnikov. Kljub temu pa je ta v absolutnem merilu ostal dokaj skromen. Do konca decembra 2013, ko je bilo zbiranje podatkov uradno zaključeno, je izpolnjene vprašalnike vrnilo 28 delovnih organizacij (25 % vseh organizacij vključenih v raziskavo). Vrnjenih je bilo 64 izpolnjenih vprašalnikov s podatki o posameznikih zaposlenih na področju arheologije (25 % vseh evidentiranih oseb, ki delujejo na področju arheologije v bazi raziskave).

Glede na delovna področja, na podlagi katerih so bile delovne organizacije kategorizirane v skupine, so bili odzivi v splošnem dokaj enakomerni.

	zasebna podjetja in samozaposleni	muzeji	ZVKDS	izobraževalne in raziskovalne organizacije	ostalo
število izpolnjenih anket	14	6	5	3	0
število organizacij v bazi	68	18	9	4	0
odstotek odziva	21 %	33 %	56 %	75 %	0 %

Tabela 1 – število in odstotek izpolnjenih vprašalnikov glede na vrsto organizacije.

Razlogi za relativno majhen odziv niso povsem jasni. Pri prvem stiku z organizacijami, kamor so bili vprašalniki poslani po pošti (naslovljeni so bili na delodajalca oz. direktorja ustanove), se je izkazalo, da je vprašalnik obstal in velikokrat ni prišel do odgovornih oz. tam zaposlenih arheologov. To smo skušali popraviti s ponovnim telefonskim kontaktiranjem organizacij, ki se na pisno pošiljko niso odzvale, vendar pa je bil tudi drugi odziv še vedno skromen in je le malo popravil splošno sliko. Toda kljub v absolutnih številkah majhnemu vzorcu, pa razporejenost izpolnjenih vprašalnikov po kategorijah in delež glede na celotno opazovano populacijo vendarle omogočata dober pregled čez različne sfere arheološkega dela. Nekatere večje javne institucije pa so pisno odklonile sodelovanje v raziskavi.

V primerjavi s prehodnimi raziskavami iz osemdesetih let, bolje rečeno sezname organizacij in oseb, ki so se ukvarjale z arheološkim delom, je vsekakor očitna precejšnja rast na celotnem področju arheološkega dela, tako glede števila organizacij, ki na tem področju delujejo, kot tudi glede števila zaposlenih. Leta 1981, je v Sloveniji delovalo 25 organizacij (izključno javnih), v katerih je bilo zaposlenih 56 oseb, od tega 32 moških in 24 žensk. Z izjemo dveh organizacij - Oddelka za arheologijo pri Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani in Inštituta za

arheologijo pri ZRC SAZU - so vse ostale ustanove na tem seznamu muzeji ali zavodi za varstvo kulturne dediščine.

Osem let kasneje (1989), ko je bil objavljen revidiran seznam iz leta 1981, je bilo že 28 organizacij, s skupnim številom 70 zaposlenih (36 žensk in 34 moških). Organizacijska mreža se ni spremenila, večje število organizacij je bilo predvsem posledica prestrukturiranja regionalnih zavodov za varstvo naravne in kulturne dediščine ter širitve muzejske mreže z novimi muzeji.

REZULTATI

4 Prvi del – Delovne organizacije

V raziskavo je bilo vključenih skupaj 113 organizacij, za katere smo menili, da delujejo na področju arheologije, ne glede na njihovo vlogo oz. primarno dejavnost. Od tega smo dobili vrnjene izpolnjene vprašalnike s strani 30 organizacij.

4.1. Organizacijska struktura

Organizacije so morale označiti le 1 možnost, ki je najbolj ustrezala njihovi organizacijski strukturi:

- javna organizacija na nacionalni ravni
- javna organizacija na regionalni oz. lokalni ravni
- univerza
- osebe zasebnega prava
- drugo

ter njihovi glavni vlogi:

- terenske raziskave
- muzejska dejavnost in delo z obiskovalci
- izobraževanje
- svetovanje in upravljanje s kulturno dediščino.

Na vprašanje o organizacijski strukturi je odgovarjalo 6 javnih organizacij na nacionalni ravni, 5 javnih organizacij na regionalni oz. lokalni ravni, 2 univerzi in 10 oseb zasebnega prava. Če primerjamo sestavo s predhodnim projektom,¹¹ opazimo porast v vseh kategorijah, z izjemo javnih organizacij na regionalni oz. lokalni ravni, ki je bila v prejšnjih raziskavah prevladujoča kategorija.

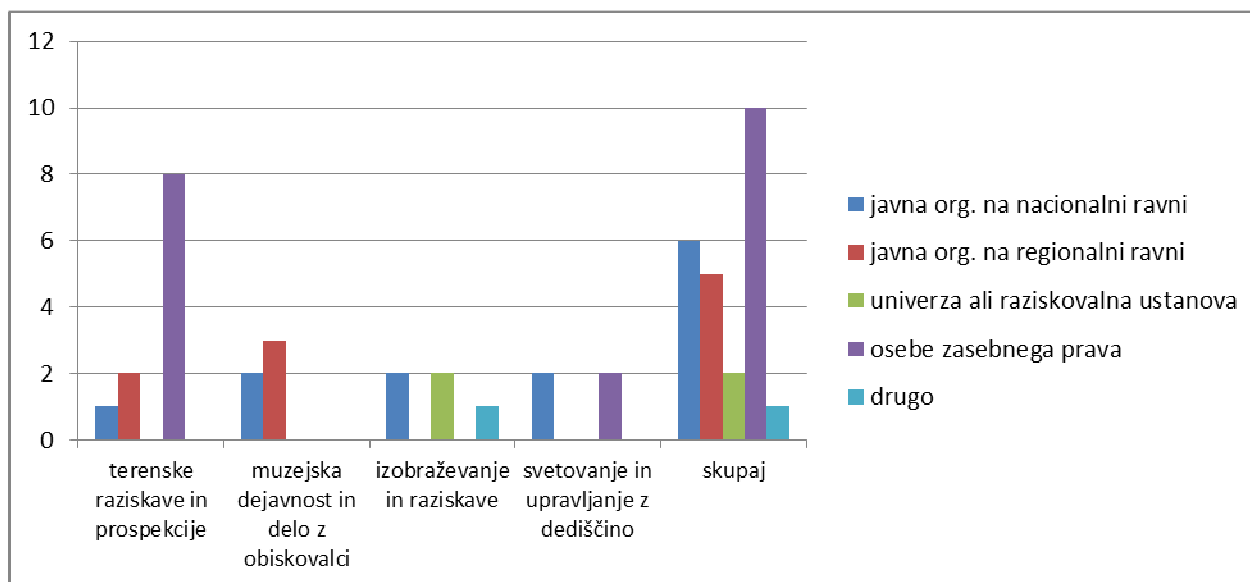
Kot je bilo zabeleženo že v prejšnji raziskavi, se še vedno kaže kot problematična opredelitev v vrsto javne organizacije: nacionalna ali regionalna. Nekateri muzeji ter območne enote ZVKDS, ki delujejo regionalno, se še vedno opredeljujejo kot javna organizacija na nacionalni ravni.

Največ so odgovarjale osebe zasebnega prava, ki tudi prevladujejo v terenskih raziskavah in terenskih pregledih. V obdobju državnega projekta prenove avtocestnega križa (1995-2007) smo v Sloveniji zabeležili velik porast organizacij zasebnega prava, ki v prvo raziskavo še niso bile v celoti zajete. Po letu 2012 pa ponovno beležimo njihov upad, zaradi splošne krize in zmanjšanja trga arheološkega dela. Odziv organizacij zasebnega prava na našo anketo je bil pozitiven in zelo dober, kar lahko interpretiramo kot interes in večjo prilagodljivo trgu dela. Na področju muzejske dejavnosti delujejo javne organizacije na regionalni in nacionalni ravni, na področju izobraževanja in raziskav pa predvsem univerzi ter zasebni raziskovalec, ki

¹¹ Pintarič, Novaković 2008, 30.

ni pravna oseba. Svetujejo in upravljajo s kulturno dediščino tako javne organizacije na nacionalni ravni kot osebe zasebnega prava.

Pri odgovorih velja izpostaviti široko delovanje organizacij, saj se jih je kar nekaj težko odločilo za glavno vlogo njihove organizacije in so navkljub navodilom označili več kot en kvadratak.

Slika 1 – organizacijska struktura.

4.2. Geografska lokacija sedeža

Razdelitev po geografskih regijah je povzeta po statističnih regijah iz leta 2006.

regija	Pomurska regija	Podravska regija	Koroška regija	Savinjska regija	Zasavska regija	Spodnjeposavska regija	Jugovzhodno slovenska regija	Osrednjeslovenska regija	Gorenjska regija	Notranjsko-kraška regija	Goriška regija	Obalno-kraška regija
število vrnjenih anket	1	3	1	2	0	1	2	6	2	1	2	4

Tabela 2 – regije vključene v anketiranje in število odgovorov.

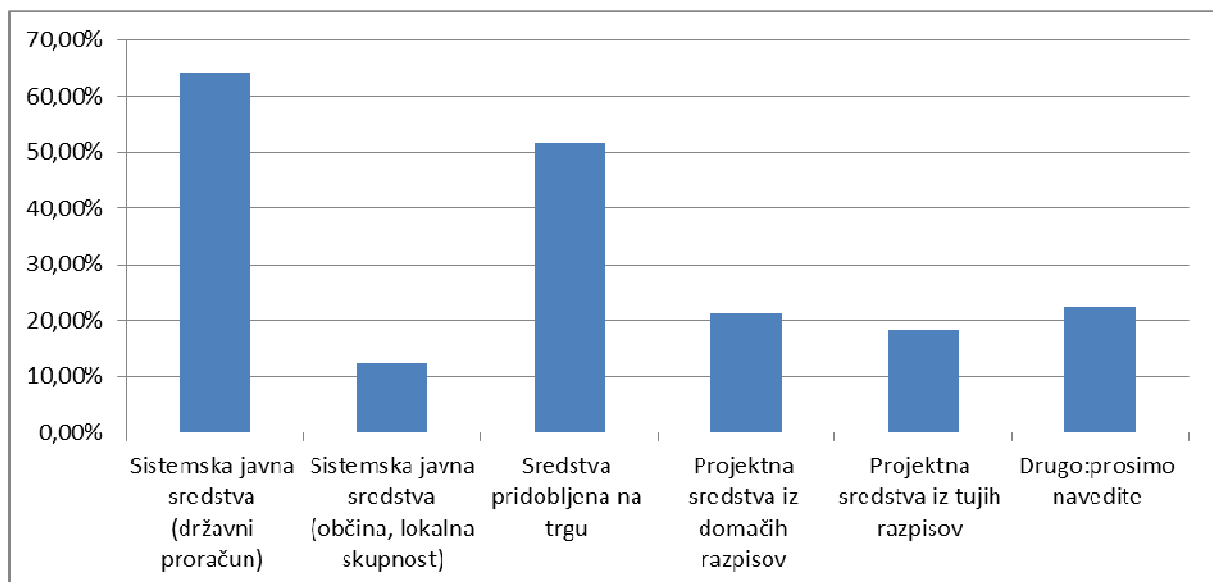
V raziskavo nam je uspelo zajeti skoraj vse regije, z izjemo Zasavske regije, kar je posledica neustrezne pokritosti omenjenega območja z organizacijami, ki se ukvarjajo z arheologijo. Centraliziran vzorec delovanja na območju arheologije v Sloveniji lahko prepoznamo s

prevladujočim številom organizacij, ki so odgovarjale iz Osrednjeslovenske regije. Na splošno lahko rečemo, da je bila odzivnost po vseh regijah precej slaba. Sorazmerno velik delež organizacij, ki so se odzvale iz Obalno-kraške regije, lahko povežemo z delovanjem izvajalca projekta DISCO 2012-2014 v tej regiji.

4.3. Viri financiranja in glavne dejavnosti

4.3.1. Financiranje

Na vprašanje iz katerih virov se financira organizacija so anketiranci najpogosteje navajali sistemska javna sredstva (državni proračun) in sredstva pridobljena na trgu. Iz tega vprašanja je jasno razvidna problematika, ki je bila nakazana že pri smo opredelitvi javnih organizacij na lokalni ali nacionalni nivo. Veliko organizacij, ki bi morale, glede na njihovo delovanje, biti financirane iz občinskih in lokalnih virov, je še vedno financirana s strani države. Pri tem velja še opozoriti, da so bili pozvani naj navedejo približni delež posameznih vrst financiranja in da so zato v grafu prikazani povprečne vrednosti deležev posameznega financiranja.

Slika 2 – viri financiranja s povprečnimi vrednostnimi deležev posameznega financiranja.

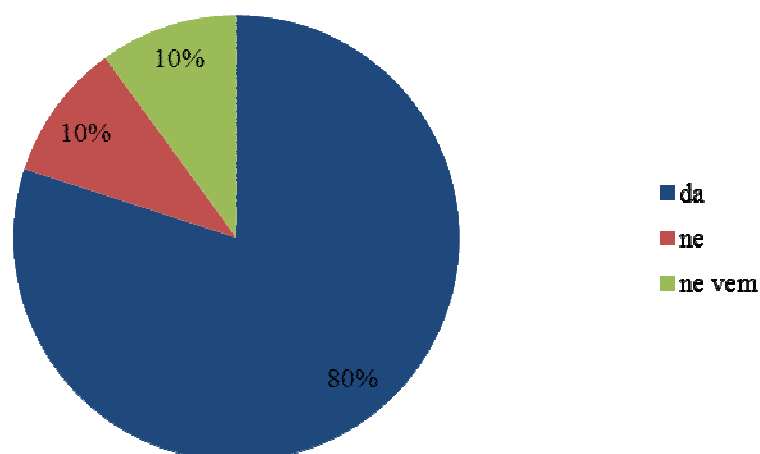
Kot možne niše za pridobitev novih sredstev v arheološkem oz. dediščinskem sektorju so anketiranci videli še ne v celoti izkoriščena projektna sredstva ter sredstva iz gospodarstva.

4.3.2. Glavne dejavnosti organizacije

Na vprašanje ali anketirana organizacija poleg arheoloških oz. dediščinskih opravlja tudi druge dejavnosti je odgovarjalo 23 organizacij, od tega jih je 10 odgovorilo pritrdilno, kar pomeni, da se večina obravnavanih organizacij ukvarja izključno z arheološkimi oz. dediščinskimi dejavnostmi.

Kot druge dejavnosti je omenjenih 10 organizacij navedlo geofizikalne raziskave, izdelavo spominkov, pedagoško-izobraževalne dejavnosti, restavratorsko dejavnost, upravljanje in strateško načrtovanje na področju arheologije in dediščine, geološke raziskave, proizvodnja prehrabnenih izdelkov ter prodaja na tržnici (kmečki), založništvo, organizacija različnih prireditev, promocija in popularizacija, prevajalsko delo...

Pedagoške in andragoške dejavnosti, promocija in popularizacija, založniška dejavnost, upravljanje projektov ter prostorske analize se vprašanim zdijo najbolj perspektivne dejavnosti za v prihodnje in po večini so pripravljene vanje tudi vlagati (npr. z dodatno opremo, usposabljanjem zaposlenih, ipd.).

Slika 3 – pripravljenost vlaganja organizacij v perspektivne dejavnosti.

4.4. Število zaposlenih

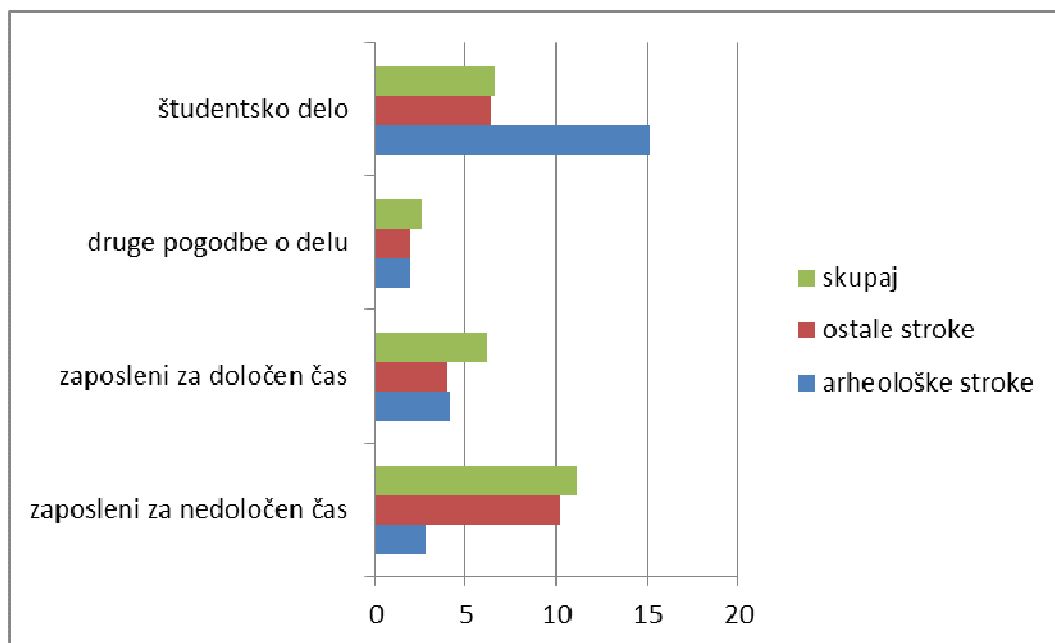
4.4.1. Trenutno stanje zaposlenih

Na vprašanje je odgovarjalo 18 organizacij in skoraj vse imajo vsaj enega delavca iz arheološke stroke zaposlenega za nedoločen čas. Zgolj ena organizacija zasebnega prava zaposluje po avtorski pogodbi.

Povprečna števila (minimalna in maksimalna) zaposlenih glede na kategorije organizacij in glede na vrsto oz. področje zaposlitve je prikazana v tabeli 3.

	Zaposleni za nedoločen čas	Zaposleni za določen čas	Druge pogodbe o delu	Študentsko delo
arheološke stroke	2,75	4,13	1,93	15,12
ostale stroke	10,22	3,96	1,93	6,38
skupaj	11,13	6,16	2,61	6,61

Tabela 3 – povprečno število zaposlenih glede na vrsto ali področje zaposlitve.

Slika 4 – število zaposlenih.

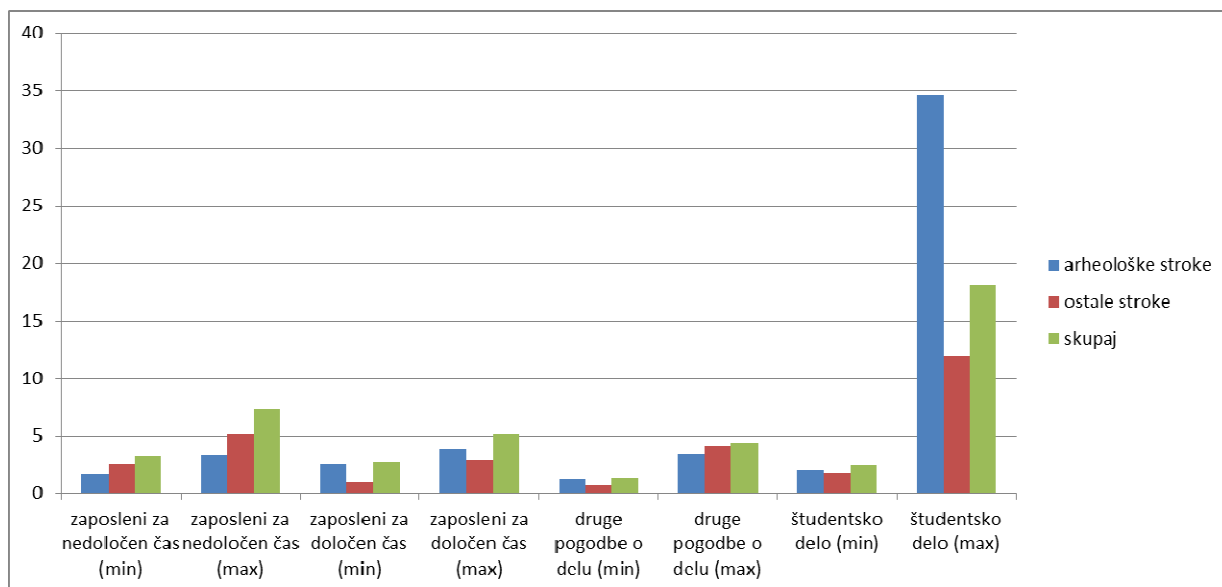
Ob tem je potrebno opozorilo, da so med organizacijami velika odstopanja v številu zaposlenih (male in velike organizacije), kar pomeni, da povprečna slika ni v nobenem primeru realna slika. Trenutna državna politika zaposlovanja zmanjšuje obseg zaposlenih v javni upravi in s tem tudi v organizacijah na področju varovanja dediščine. To se neposredno odraža tudi v zmanjšanju števila zaposlenih za nedoločen čas ter v napovedih organizacij glede števila zaposlenih v bližnji prihodnosti, kjer večinoma v najboljšem primeru ne pričakujejo sprememb.

4.4.2. Spremembe v številu zaposlenih v preteklih letih

Zanimala so nas predvsem nihanja v številu zaposlenih v predhodnih letih glede na posamezne kategorije organizacij.

	Nedoločen čas (min)	Nedoločen čas (max)	Določen čas (min)	Določen čas (max)	Druge pogodbe o delu (min)	Druge pogodbe o delu (max)	Študentsko delo (min)	Študentsko delo (max)
arheološke stroke	1,59	3,33	2,52	3,9	1,16	3,38	2	34,58
ostale stroke	2,58	5,19	0,97	2,9	0,68	4,16	1,74	11,89
skupaj	3,2	7,26	2,71	5,16	1,26	4,45	2,48	18,05

Tabela 4 – spremembe v številu zaposlenih v preteklih letih.

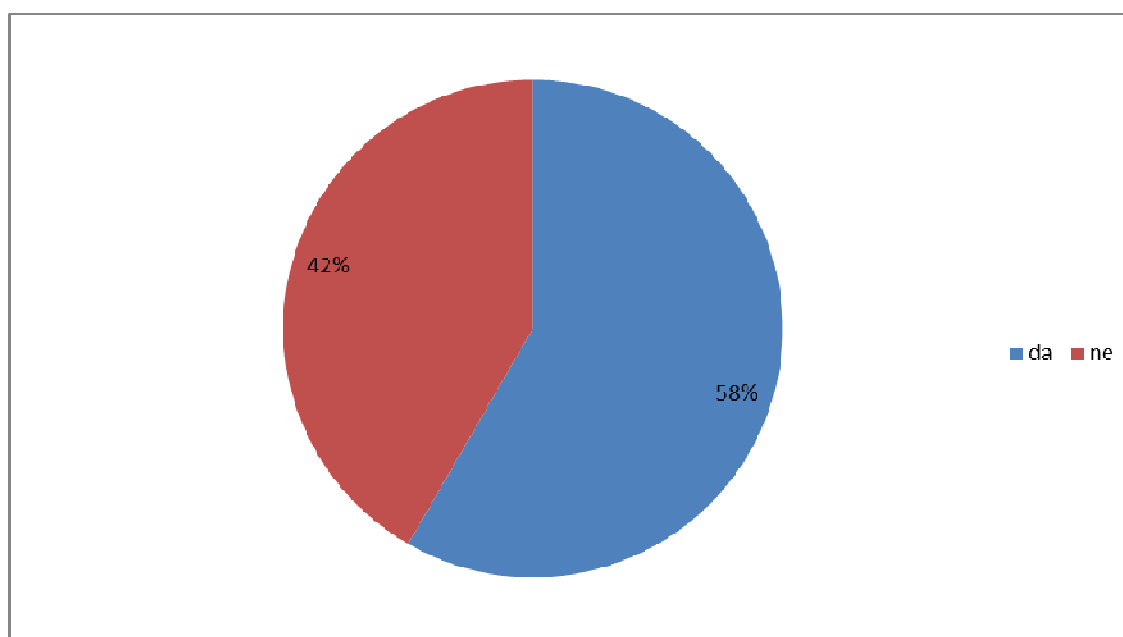

Slika 5 – spremembe v številu zaposlenih v preteklih letih.

Najvidnejši trend, ki ga opažamo pri odgovorih na zastavljeno vprašanje, je povečevanje števila zaposlenih za določen čas. Zaposlovanje po avtorski pogodbi oz. pogodbi o delu ter študentsko delo se je trenutno ustalilo v mejah povprečja preteklih let.

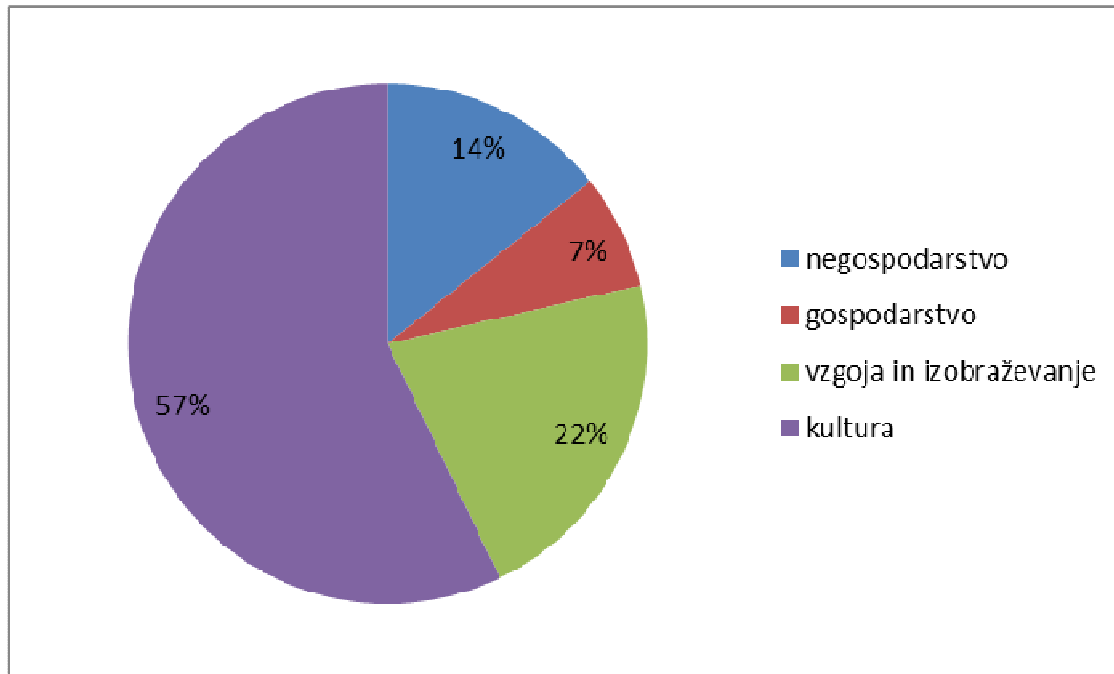
4.5. Plačilne lestvice in sindikalna organiziranost

Plačilne lestvice

Slika 6 – ali je osebni dohodek v vaši organizaciji vezan na plačilne lestvice?

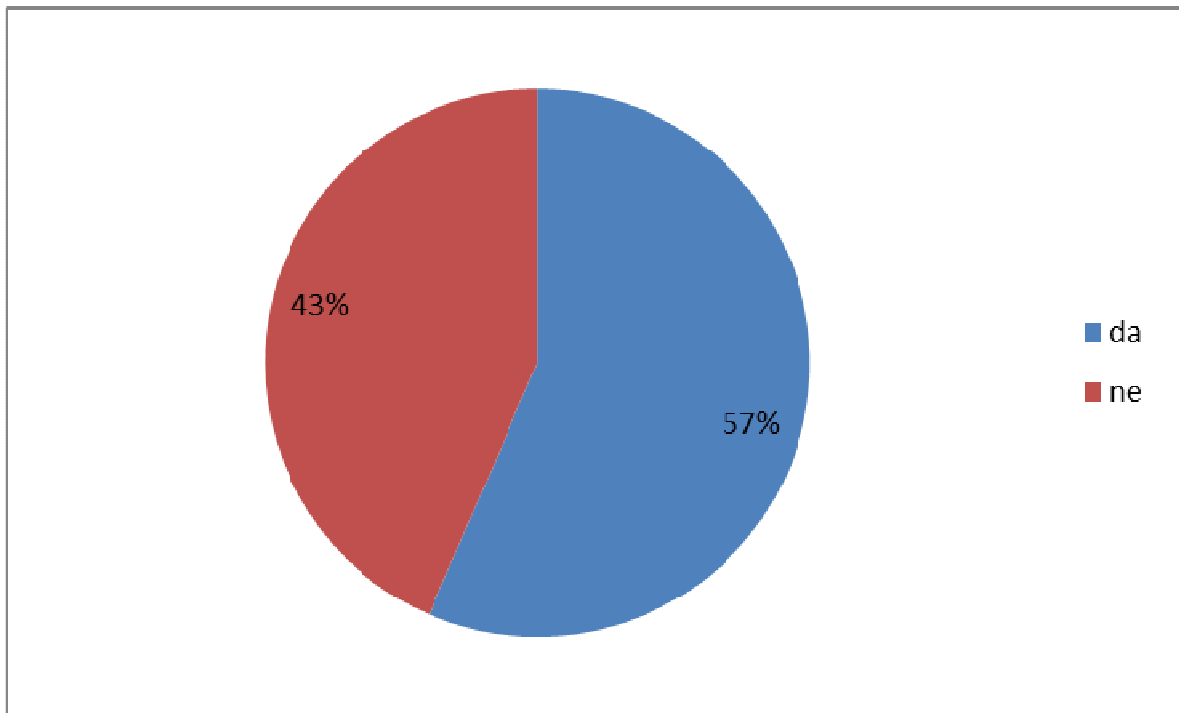
Skupno smo prejeli 24 odgovorov na vprašanje o prisotnosti plačilnih lestvic v organizaciji. Večina organizacij, t.j. 14 (58%), je odgovorila, da so plače njihovih uslužbencev vezane na plačilne lestvice, kot so opredeljene po kolektivnih pogodbah.

Slika 7 – na katero plačilno lestvico je vezan vaš osebni dohodek?

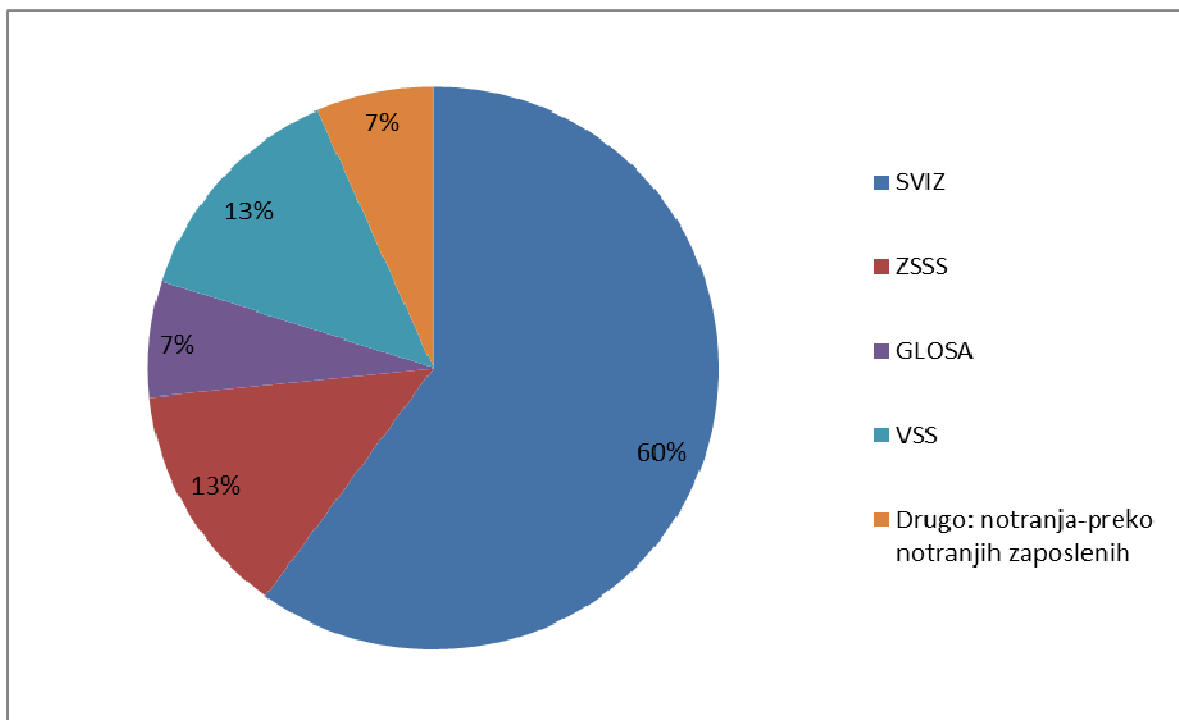
Vrsto plačilne lestvice je opredelilo 13 organizacij. Za razliko od predhodne raziskave izpred petih let, je v enem primeru, ko je odgovarjala oseba zasebnega prava, prisotna tudi lestvica vezana na gospodarsko plačilno lestvico.

Sindikalna organiziranost

Slika 8 – ali obstaja v vaši organizaciji sindikalna organiziranost?

Na vprašanje o prisotnosti sindikalne organiziranosti je odgovorilo 23 organizacij, od tega 13 pritrdilno.

Slika 9 – katere sindikalne organizacije so zastopane v vaši organizaciji?

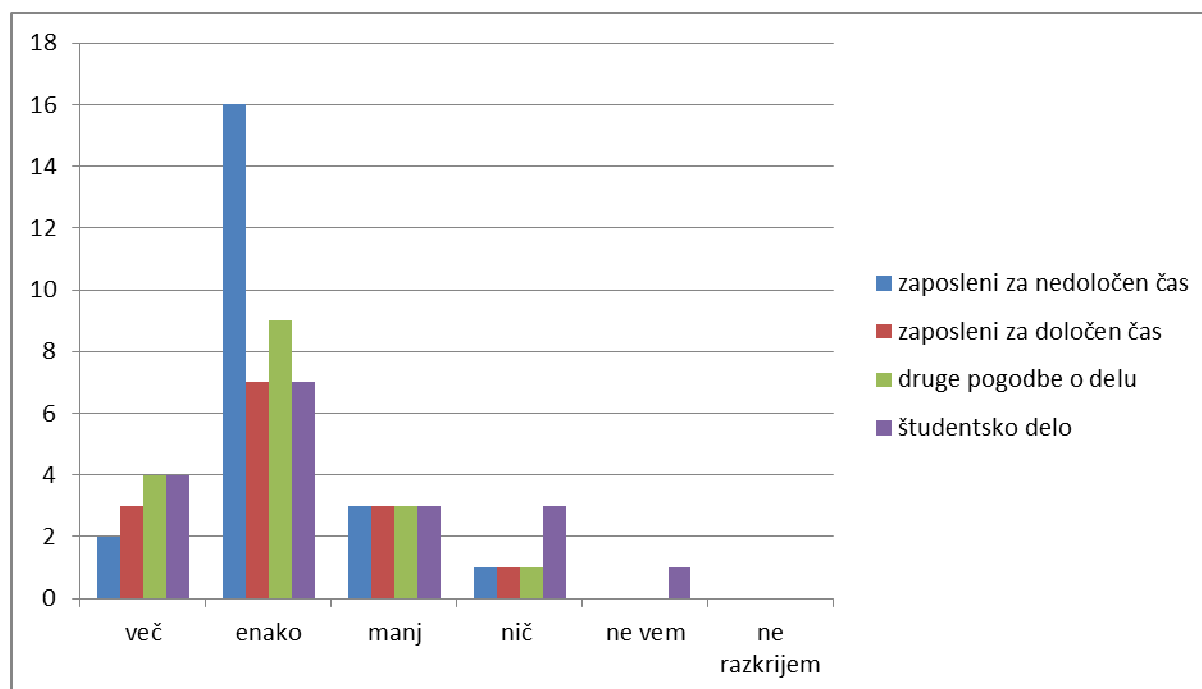
Na vprašanje o vrsti prisotnih sindikalnih organizacij je odgovorilo 15 organizacij, kar je več, kot je bilo pozitivnih odgovorov na predhodno vprašanje. Večje število označenih organizacij pri tem vprašanju je posledica prisotnosti več kot ene sindikalne organizacije v isti organizaciji. Pri eni organizaciji sta prisotni hkrati SVIZ in VSS, pri dveh organizacijah pa hkrati SVIZ in GLOSA.

4.6. Število zaposlenih v preteklih letih

Sodelujoči so z »več«, »enako«, »manj«, »nič«, »ne vem« ali »ne razkrijem« ocenjevali spremembe v številu zaposlenih znotraj organizacije pred enim letom, tremi leti ter petimi leti v primerjavi s trenutnim stanjem. V raziskavo so vključeni zaposleni vseh strok, ne zgolj arheološke ter tudi tisti, ki so v krajšem delovnem razmerju.

Število zaposlenih pred enim letom	več	enako	manj	nič	ne vem	ne razkrijem
zaposleni za nedoločen čas	2	16	3	1	0	0
zaposleni za določen čas	3	7	3	1	0	0
druge pogodbe o delu	4	9	3	1	0	0
študentsko delo	4	7	3	3	1	0

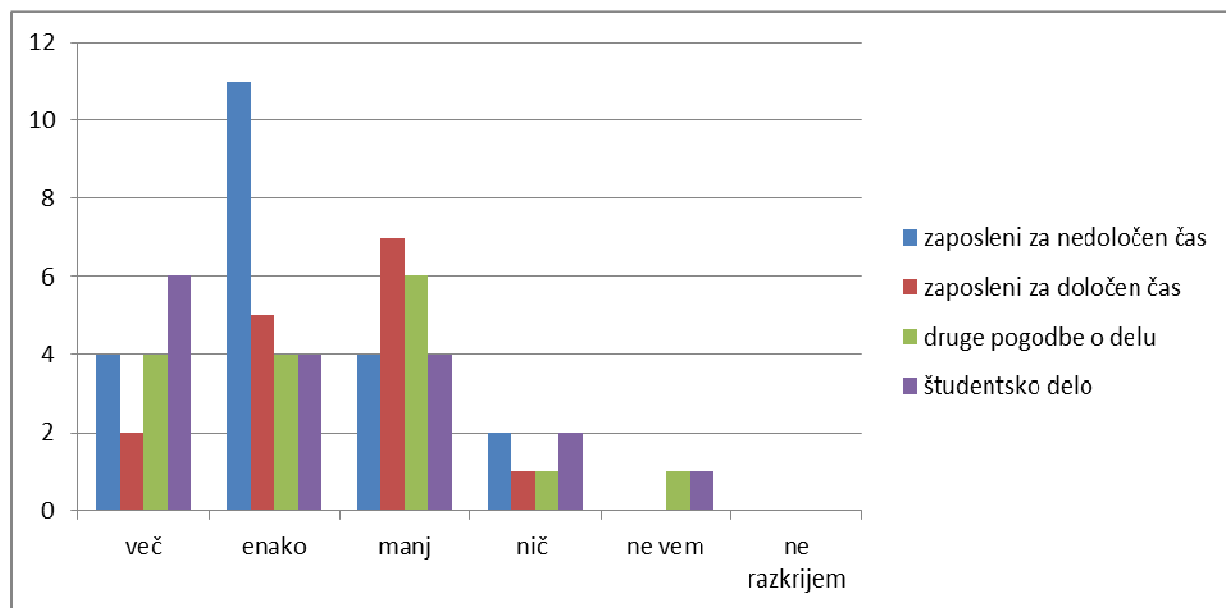
Tabela 5 – število zaposlenih pred enim letom.

Slika 10 – število zaposlenih pred enim letom.

Število zaposlenih pred tremi leti	več	enako	manj	nič	ne vem	ne razkrijem
zaposleni za nedoločen čas	4	11	4	2	0	0
zaposleni za določen čas	2	5	7	1	0	0
druge pogodbe o delu	4	4	6	1	1	0
študentsko delo	6	4	4	2	1	0

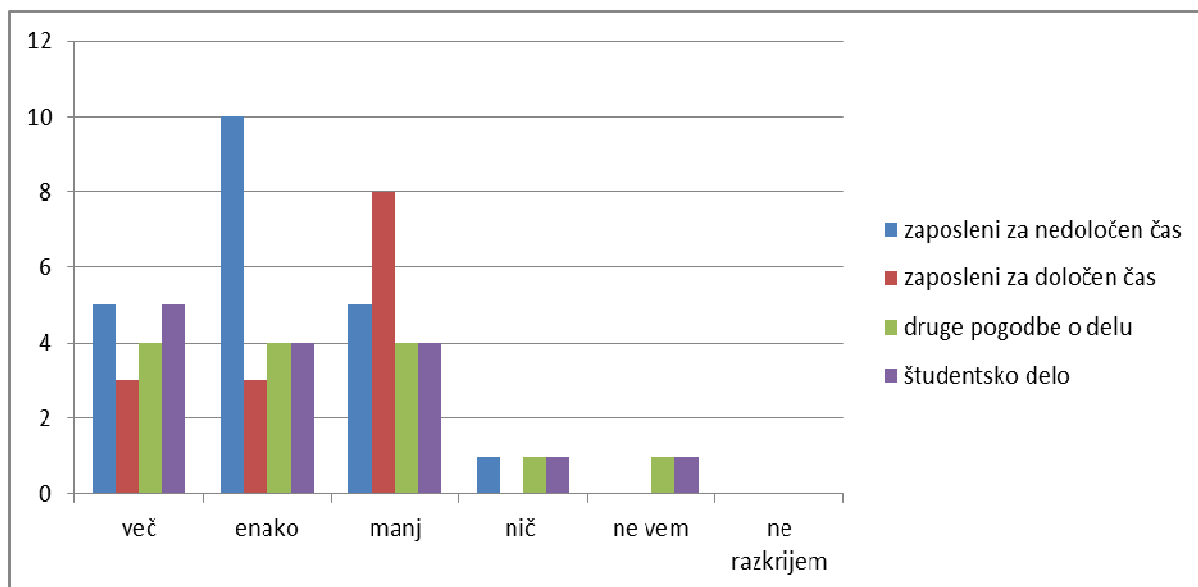
Tabela 6 – število zaposlenih pred tremi leti.

Slika 11 – število zaposlenih pred tremi leti.

Število zaposlenih pred petimi leti	več	enako	manj	nič	ne vem	ne razkrijem
zaposleni za nedoločen čas	5	10	5	1	0	0
zaposleni za določen čas	3	3	8	0	0	0
druge pogodbe o delu	4	4	4	1	1	0
študentsko delo	5	4	4	1	1	0

Tabela 7 – število zaposlenih pred petimi leti.

Slika 12 – število zaposlenih pred petimi leti.

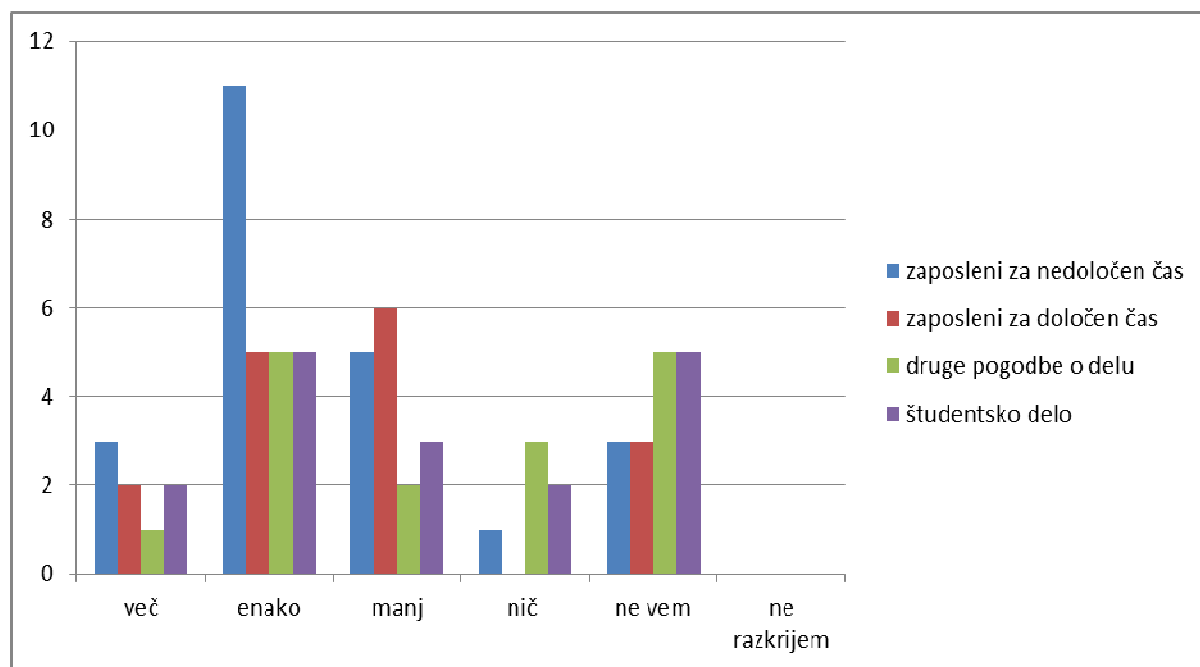
V primerjavi s preteklim letom jih večina meni, da se število zaposlenih bistveno ni spremenilo ter da ostaja enako. Pri opazovanem časovnem obdobju pred tremi leti opazimo pri odgovorih malo večja razhajanja, večina anketirancev pa je mnenja, da je število zaposlenih za nedoločen čas ostalo enako, manj je bilo zaposlenih za določen čas ter drugih pogodb o delu in več je bilo študentskega dela. Odgovori anketirancev glede števila zaposlenih za določen in nedoločen čas pred petimi leti ostajajo enaki, kot pri vprašanju o oceni stanja pred tremi leti. Kar zadeva ostale kategorije, je težje razbrati prevladujoče mnenje. Pri študentskem delu večinoma ne obstaja natančna evidenca o obsegu tega dela v organizaciji. Zato sprememb niso znali oceniti. Glede na nacionalno zakonodajo, pa se obseg študentskega dela na posameznika in delovno organizacijo v zadnjih nekaj letih omejuje, zato je realno pričakovati njegovo zmanjšanje.

4.7. Število zaposlenih v prihodnjih letih

Sodelujoči so z »več«, »enako«, »manj«, »nič«, »ne vem« ali »ne razkrijem« ocenjevali spremembe v številu zaposlenih znotraj organizacije čez 1 leto, 3 leta ter 5 let v primerjavi s trenutnim stanjem. V raziskavo so bili vključeni zaposleni vseh strok, ne zgolj arheološke ter tudi tiste, ki so v krajšem delovnem razmerju.

Število zaposlenih čez eno leto	več	enako	manj	nič	ne vem	ne razkrijem
zaposleni za nedoločen čas	3	11	5	1	3	0
zaposleni za določen čas	2	5	6	0	3	0
druge pogodbe o delu	1	5	2	3	5	0
študentsko delo	2	5	3	2	5	0

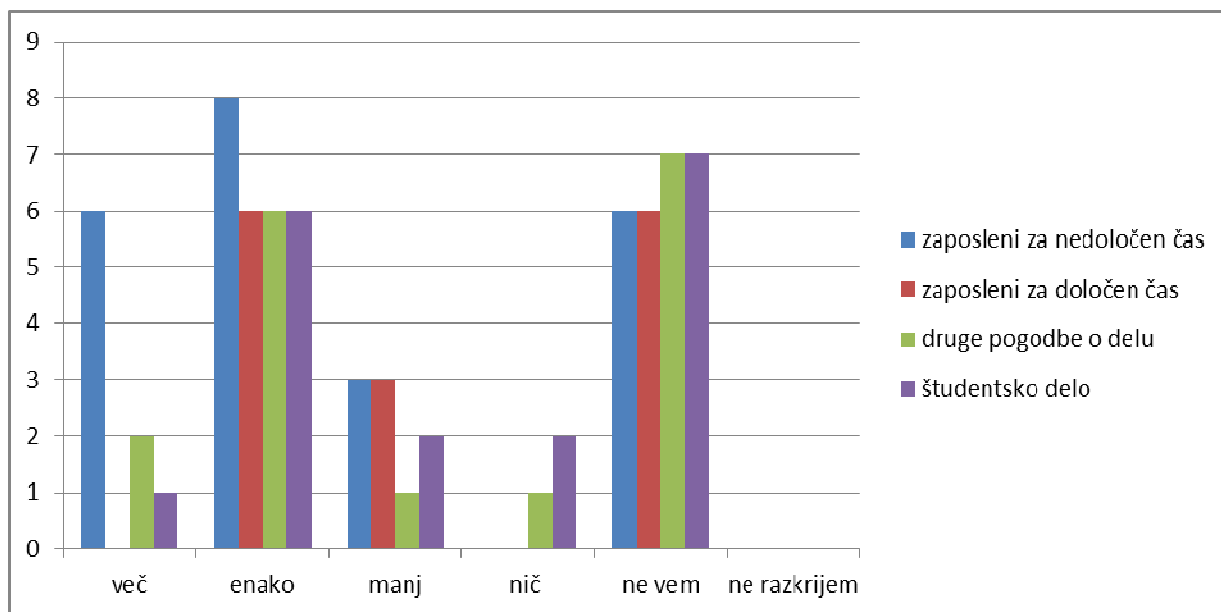
Tabela 8 – število zaposlenih čez eno leto.

Slika 13 – število zaposlenih čez eno leto.

Število zaposlenih čez tri leta	več	enako	manj	nič	ne vem	ne razkrijem
zaposleni za nedoločen čas	6	8	3	0	6	0
zaposleni za določen čas	0	6	3	0	6	0
druge pogodbe o delu	2	6	1	1	7	0
študentsko delo	1	6	2	2	7	0

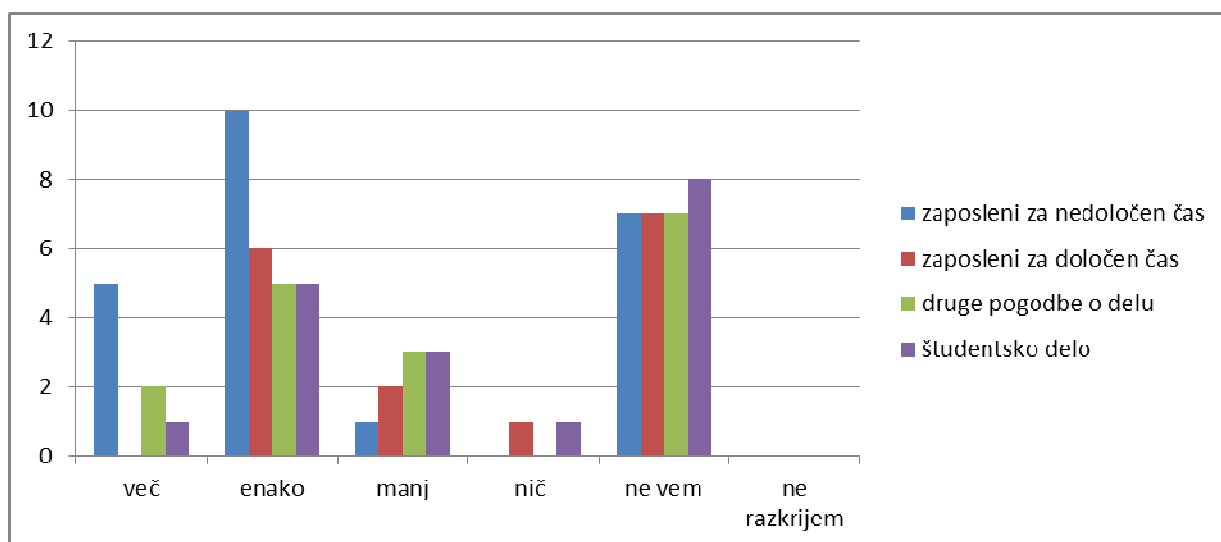
Tabela 9 – število zaposlenih čez tri leta.

Slika 14 – število zaposlenih čez tri leta.

Število zaposlenih čez pet let	več	enako	manj	nič	ne vem	ne razkrijem
zaposleni za nedoločen čas	5	10	1	0	7	0
zaposleni za določen čas	0	6	2	1	7	0
druge pogodbe o delu	2	5	3	0	7	0
študentsko delo	1	5	3	1	8	0

Tabela 10 – število zaposlenih čez pet let.

Slika 15 – število zaposlenih čez pet let.

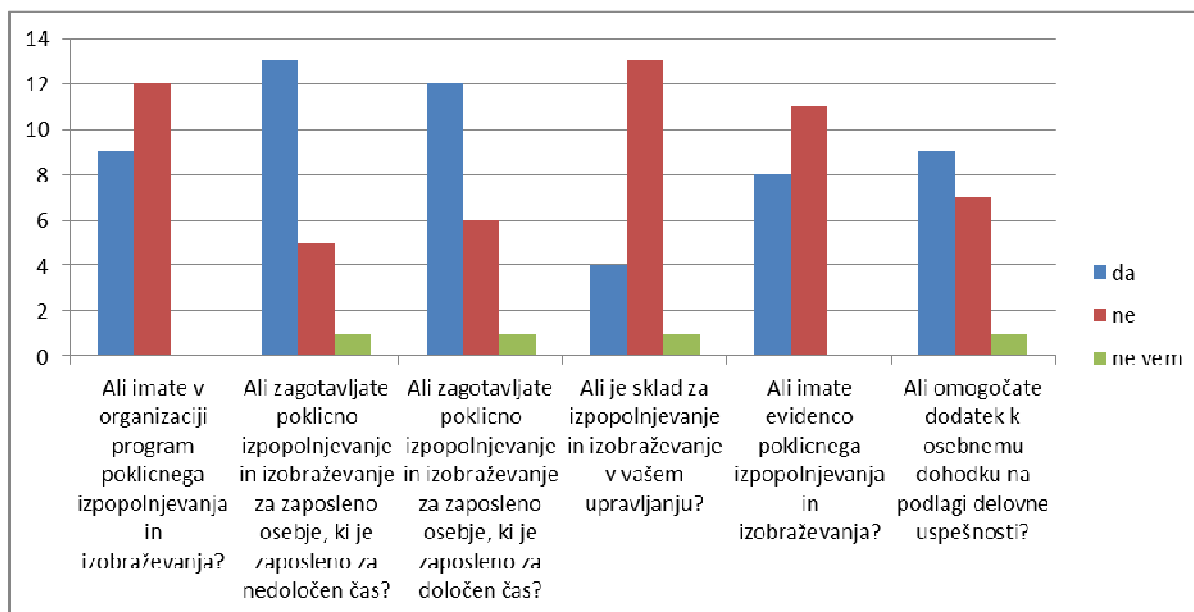
Vprašane smo spraševali tudi, kakšen bo glede na njihovo predvidevanje trend pri številu zaposlitev v prihodnje. Večina jih meni, da se bo prihodnje leto zmanjšalo število zaposlenih

za določen čas, medtem ko bodo tisti za nedoločen čas še vedno prisotni v enakem številu. Za čas čez tri in pet let je večina odgovarjala z »enako« ali še pogosteje z »ne vem«.

4.8. Izobraževanje in poklicno izpopolnjevanje zaposlenih

	da	ne	ne vem	skupaj
Ali imate v organizaciji program poklicnega izpopolnjevanja in izobraževanja?	9	12	0	21
Ali zagotavljate poklicno izpopolnjevanje in izobraževanje za zaposleno osebje, ki je zaposleno za nedoločen čas?	13	5	1	19
Ali zagotavljate poklicno izpopolnjevanje in izobraževanje za zaposleno osebje, ki je zaposleno za določen čas?	12	6	1	19
Ali je sklad za izpopolnjevanje in izobraževanje v vašem upravljanju?	4	13	1	18
Ali imate evidenco poklicnega izpopolnjevanja in izobraževanja?	8	11	0	19
Ali omogočate dodatek k osebnemu dohodu na podlagi delovne uspešnosti?	9	7	1	17

Tabela 11 – izobraževanje in poklicno izpopolnjevanje zaposlenih.

Slika 16 – izobraževanje in poklicno izpopolnjevanje zaposlenih.

Od 20 odgovorov je 12 organizacij (60%) dejalo, da nima izoblikovanega programa poklicnega izpopolnjevanja in izobraževanja. Tudi v raziskavi pred petimi leti smo na isto vprašanje dobili primerljive odgovore. Takrat je 10 organizacij od 16 odgovorilo negativno.¹²

Na vprašanji o zagotavljanju poklicnega izpopolnjevanja in izobraževanja je odgovarjalo 18 organizacij. Tako za zaposlene za nedoločen čas kot za tiste za določen čas so

¹² Pintarič, Novaković 2008, 44.

organizacije naklonjene poklicnemu izpopolnjevanju in izobraževanju. Samo ena organizacija je odgovarjala z »ne vem«. V enem primeru je organizacija manj naklonjena izobraževanju zaposlenih za določen čas. V primerjavi z rezultati pred petimi leti, lahko rečemo, da je odstotek spodbujanja poklicnega izobraževanja in izpopolnjevanja padel (Pintarič, Novaković 2008, 45). Spraševali smo tudi kako je s financiranjem izobraževanja oz. usposabljanja glede na zaposlenost za določen ali nedoločen čas. Pri tem vprašanju smo upoštevali samo odgovore prejete po navadni pošti, saj je bilo zaradi napake v elektronskem vprašalniku pravilno odgovarjanje onemogočeno in bi bili rezultati popačeni. Elektronski obrazec namreč ni dovolil označevanja večjega števila kvadratkov. 7 organizacij financira izobraževanje zaposlenim ne glede na tip zaposlitve, med tem ko tri organizacije smo tistim, ki so zaposleni za nedoločen čas. Dve javni organizaciji sta odgovorili, da si izobraževanje plačajo zaposleni ne glede na tip zaposlitve.

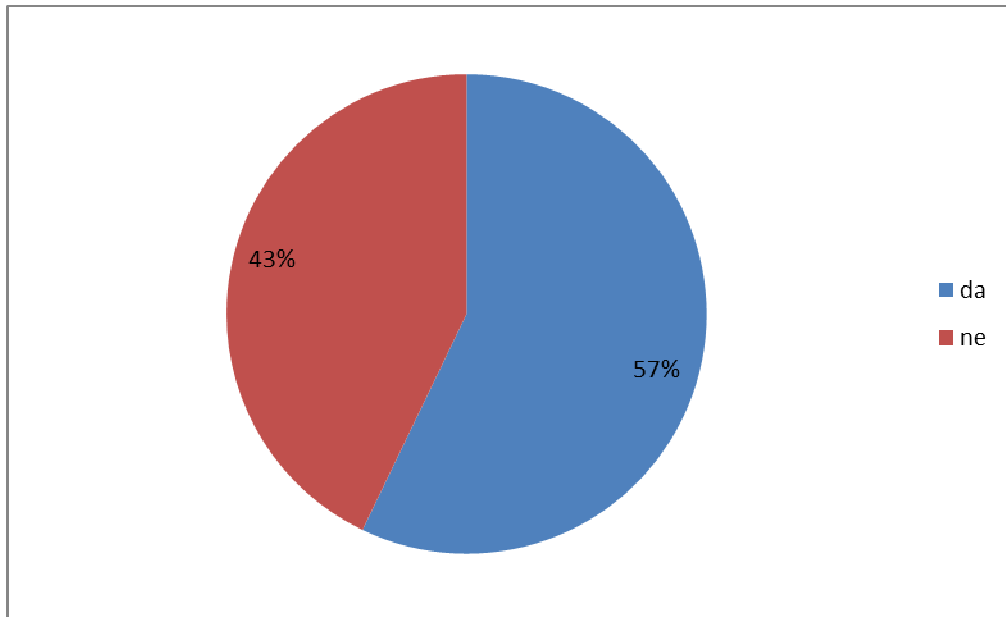
Na vprašanje o prisotnosti sklada za izpopolnjevanje in izobraževanje v organizaciji je odgovarjalo 17 organizacij in v večini negativno (71%), ena organizacija je odgovorila z »ne vem«. Odgovor je podoben tistemu izpred petih let (79%).¹³ Evidenco poklicnega izpopolnjevanja in izobraževanja vodi slabih 40% vprašanih. V tem primeru smo zabeležili padec, saj je pred petimi leti tovrstno evidenco vodilo 75% vprašanih (Pintarič, Novaković 2008, 45). Izobraževanje zaposlenih je povezano s finančnimi sredstvi posamezne organizacije. Iz odgovorov lahko razberemo, da zaposlenih pri izobraževanju ne omejujejo, vendar za to nimajo več zadostnih sredstev in je izobraževanje večinoma prepuščeno interesu in osebnim finančnim možnostim posameznika. Iz tega tudi lahko sklepamo, zakaj je tako malo evidenc o poklicnem izpopolnjevanju in izobraževanju.

Dodatek k osebnemu dohodku na podlagi delovne uspešnosti zagotavlja 50% vprašanih, v primerjavi s 94% izpred petih let¹⁴ je tudi na tem področju zaznati upad. Izplačevanje dodatka za uspešnost v javnem sektorju je zakonsko zelo omejeno, saj jo lahko izplačajo le v primeru, da so sredstva za to pridobili na trgu.

¹³ Pintarič, Novaković 2008, 45.

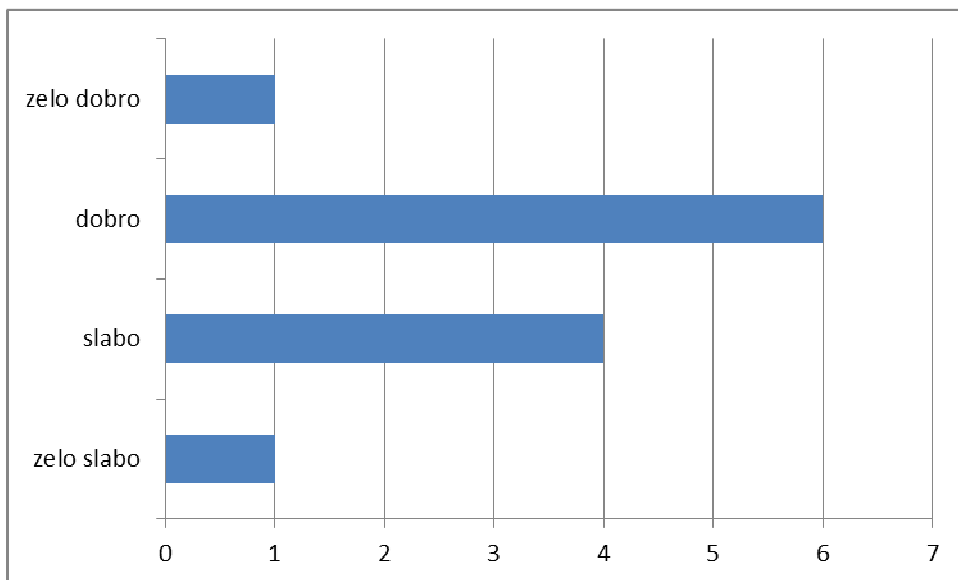
¹⁴ Pintarič, Novaković 2008, 45.

4.9. Specifičnost pridobljenega znanja

Slika 17 - ali zaposlujete novince v stroki?

Na vprašanje o zaposlovanju novincev je odgovorilo 21 organizacij, od tega novince zaposluje le 12 organizacij (57%). Pred petimi leti je bil delež bistveno večji. Takrat je od 16 vprašanih, 12 (75%) odgovorilo pritrdilno.¹⁵

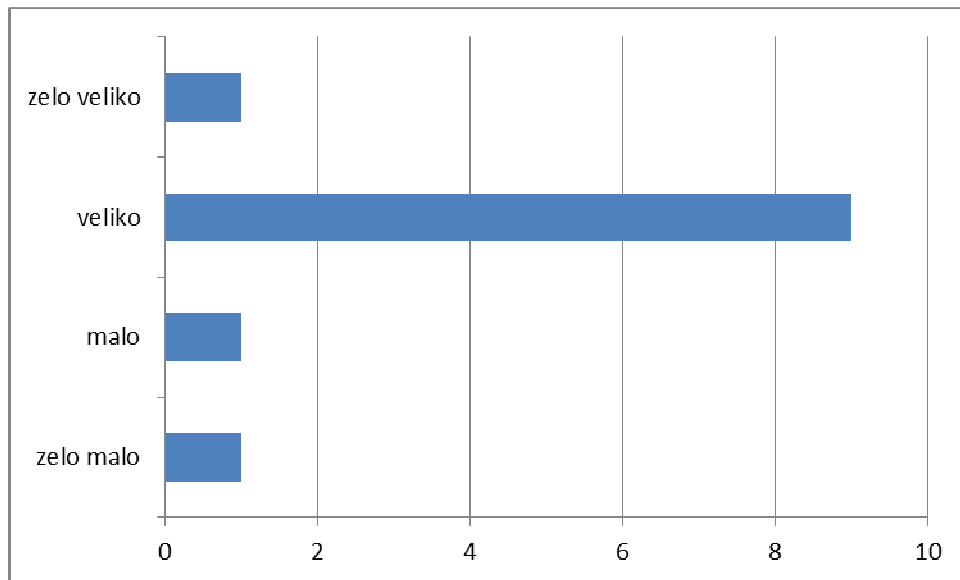

Slika 18 – kako so novinci pripravljani na nov poklic?

Na vprašanje o pripravljenosti novincev na nov poklic so odgovarjale le organizacije, ki so se pri prejšnjem vprašanju opredelili, da zaposlujejo novince v stroki. Še vedno prevladuje

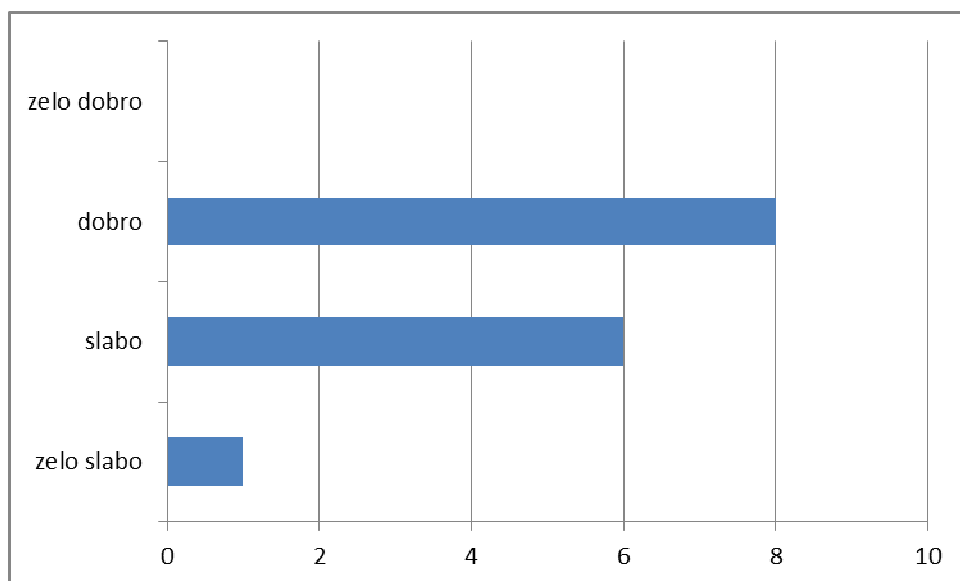
¹⁵ Pintarič, Novaković 2008, 45.

mnenje, da so novinci dobro pripravljeni, čeprav se je v zadnjih petih letih naraslo mnenje o slabi pripravljenosti na poklic. Projekt DISCO 2006-2008 je med 11 organizacijami zabeležil le en negativen odgovor.¹⁶

Slika 19 – koliko časa (v povprečju) porabite za njihovo usposabljanje?

Na vprašanje o povprečnem času, ki je potreben za usposabljanje novincev, je odgovorilo vseh 11 organizacij, ki so odgovarjale že na prejšnje vprašanje. Med njimi 9 organizacij porabi veliko časa za usposabljanje novincev v stroki, po ena organizacija pa porabi zelo veliko, malo ali zelo malo časa. To pomeni, da je specifičnost arheološkega dela v nenehnem nadgrajevanju znanja in sposobnosti, ki jih zahteva posamezna vloga zaposlenega v organizaciji.

Slika 20 – do kakšne mere trenutni izobraževalni programi ustrezajo potrebam poklica?

¹⁶ Pintarič, Novaković 2008, 46.

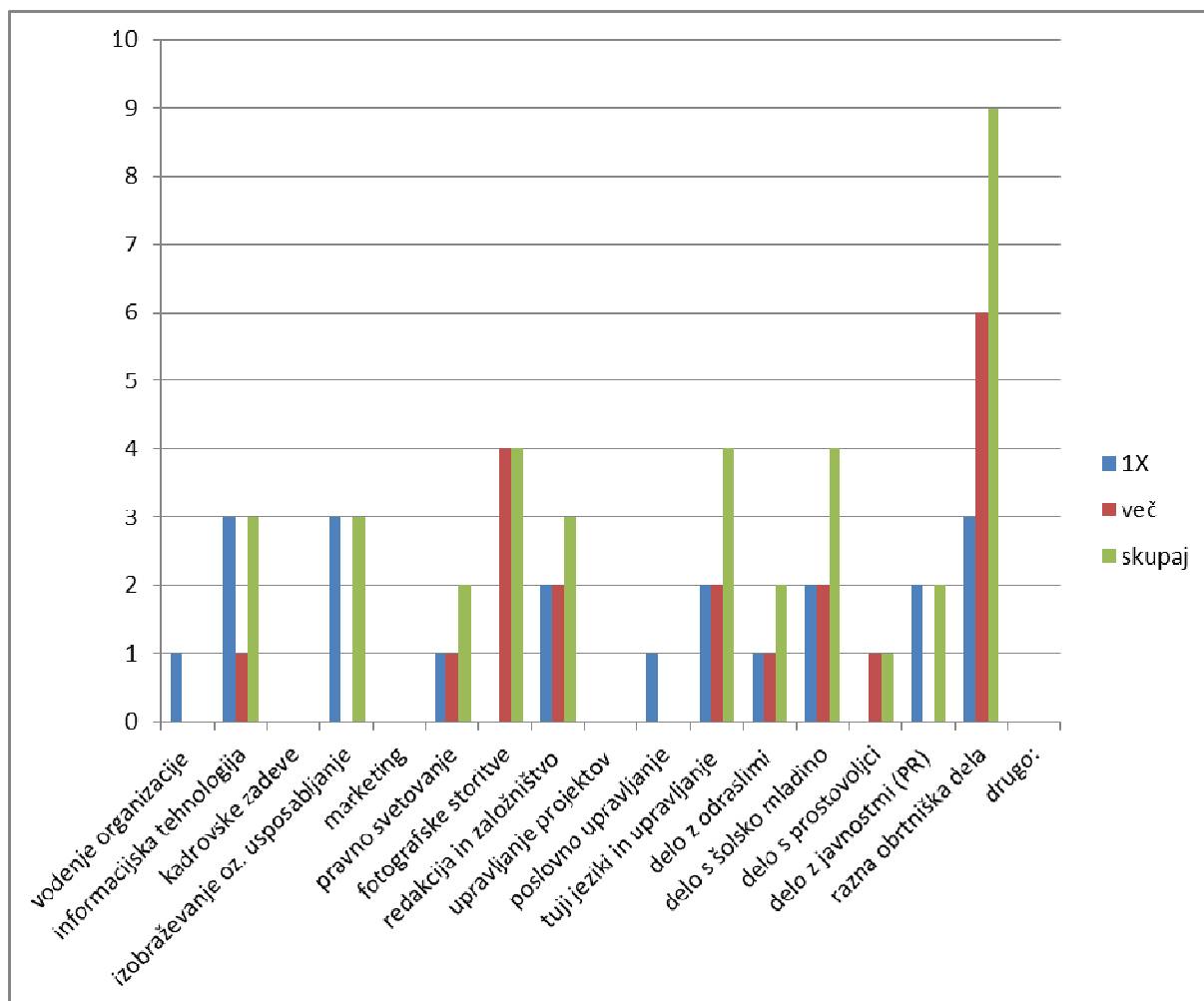
Na vprašanje o ustreznosti izobraževalnih programov je odgovorilo 14 organizacij, ki so tudi pri podvprašanju o zaposlovanju novincev v stroki odgovorile pritrdilno. Izenačenost odgovorov je pri tem podvprašanju še največja in le rahlo prevladuje v pozitivni smeri, kar je bilo opaženo že v prejšnji raziskavi.¹⁷ 8 organizacij meni, da trenutni izobraževalni programi dobro ustrezajo potrebam poklica, medtem ko 6 organizacij meni, da slabo ustrezajo, ena zelo slabo. Kot predloge za izboljšanje stanja vprašani predlagajo povečanje študijske prakse, tako terenske kot poizkopavalne.

4.10. Potrebe po specifičnih znanjih

Zunanji sodelavci za ne-arheološka dela v zadnjem letu	1X	več	skupaj
vodenje organizacije	1	0	0
informacijska tehnologija	3	1	3
kadrovske zadeve	0	0	0
izobraževanje oz. usposabljanje	3	0	3
marketing	0	0	0
pravno svetovanje	1	1	2
fotografske storitve	0	4	4
redakcija in založništvo	2	2	3
upravljanje projektov	0	0	0
poslovno upravljanje	1	0	0
tuji jeziki in upravljanje	2	2	4
delo z odraslimi	1	1	2
delo s šolsko mladino	2	2	4
delo s prostovoljci	0	1	1
delo z javnostmi (PR)	2	0	2
razna obrtniška dela	3	6	9
drugo:	0	0	0

Tabela 12 – zunanji sodelavci za ne-arheološka dela v zadnjem letu.

¹⁷ Pintarič, Novaković 2008, 48.

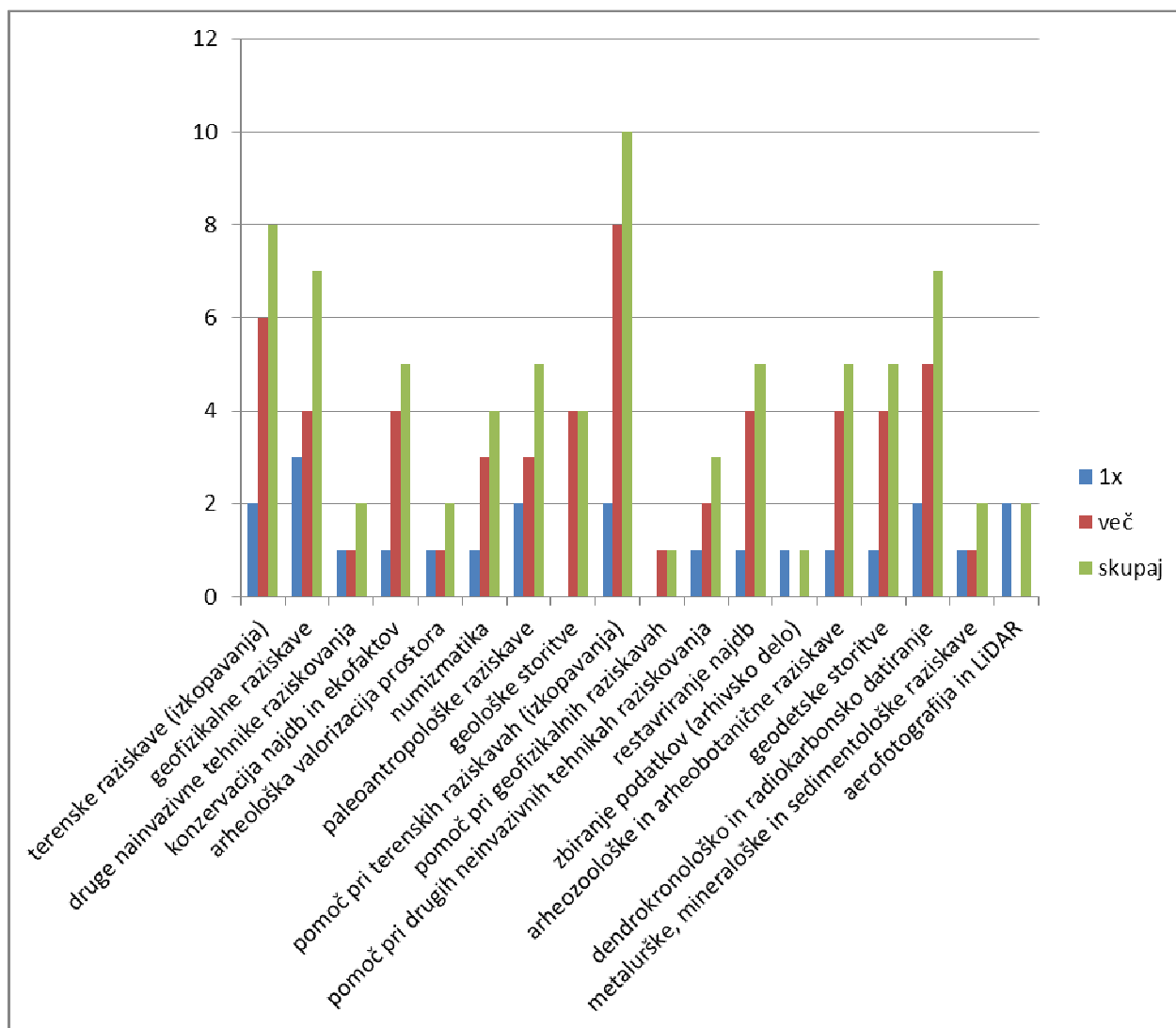
Slika 21 – v zadnjem letu pridobljeni zunanji sodelavci za ne-arheološke namene in področja dela.

Organizacije smo spraševali, ali so v zadnjem letu pridobili zunanje sodelavce za ne-arheološke namene, za katera področja delovanja ter kako pogosto. Pri odgovorih močno izstopa področje raznih obrtniških del, po katerem je bila visoka potreba tako za enkratno delo kot večkratno. Med sodelavci s področji, ki so jih organizacije večkrat potrebovale, izstopajo izvajalci fotografskih storitev. Kot pogosta enkratna potreba se kažejo strokovnjaki za izobraževanje oz. usposabljanje ter informacijsko tehnologijo.

Zunanji sodelavci za tehnična, arheološka dela v zadnjem letu	1x	več	skupaj
terenske raziskave (izkopavanja)	2	6	8
geofizikalne raziskave	3	4	7
druge nainvazivne tehnike raziskovanja	1	1	2
konzervacija najdb in ekofaktov	1	4	5
arheološka valorizacija prostora	1	1	2
numizmatika	1	3	4
paleoantropološke raziskave	2	3	5
geološke storitve	0	4	4

pomoč pri terenskih raziskavah (izkopavanja)	2	8	10
pomoč pri geofizikalnih raziskavah	0	1	1
pomoč pri drugih neinvazivnih tehnikah raziskovanja	1	2	3
restavriranje najdb	1	4	5
zbiranje podatkov (arhivsko delo)	1	0	1
arheozoološke in arheobotanične raziskave	1	4	5
geodetske storitve	1	4	5
dendrokronološko in radiokarbonsko datiranje	2	5	7
metalurške, mineraloške in sedimentološke raziskave	1	1	2
aerofotografija in LiDAR	2	0	2

Tabela 13 – zunanji sodelavci za arheološka in tehnična dela v zadnjem letu.

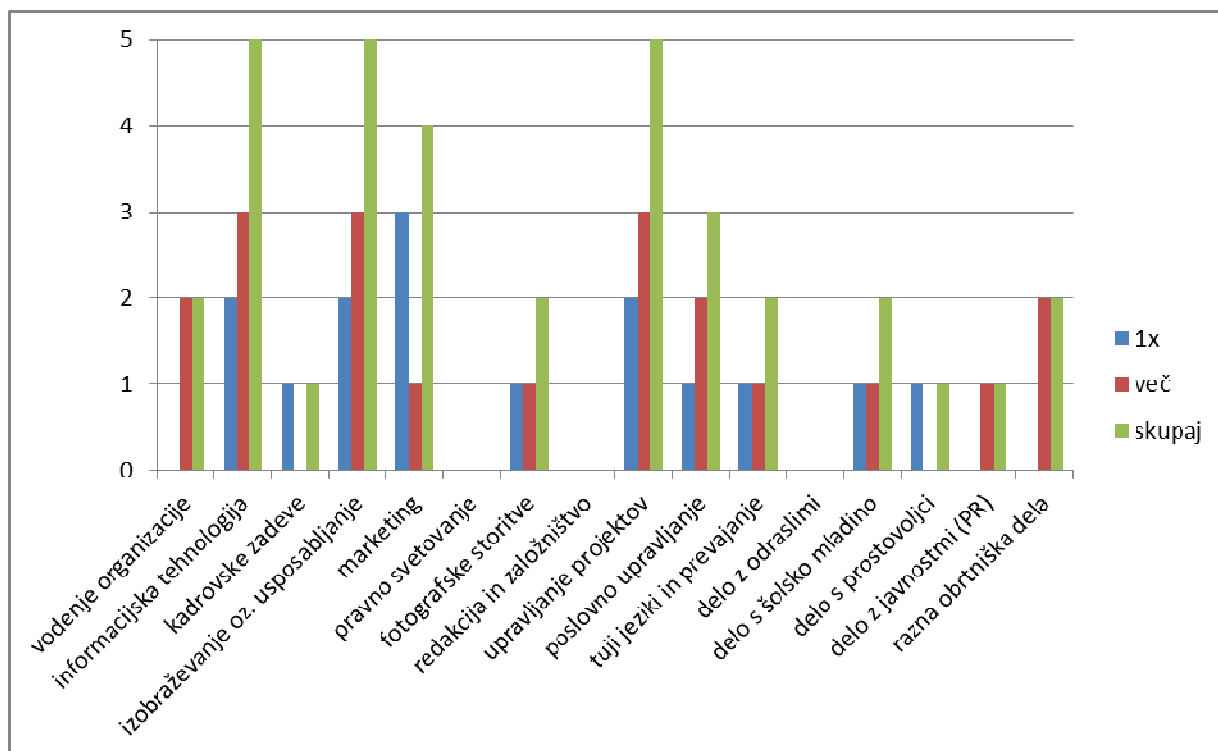

Slika 22 – v zadnjem letu pridobljeni zunanji sodelavci za tehnične, arheološke namene in področja dela.

Skoraj na vseh območjih delovanja tehničnih oz. arheoloških namenov je kakšna organizacija vsaj enkrat v zadnjem letu potrebovala zunanje sodelavce. Večinoma so organizacije v zadnjem letu za tehnične oz. arheološke namene večkratno najemale sodelavce za pomoč pri terenskih raziskavah (predvsem izkopavanjih) in za izvedbo terenske raziskave (izkopavanja). Pogosta je bila tudi potreba po geofizikalnih raziskavah ter dendrokronološkem in radiokarbonskem datiranju.

Katera ne-arheološka znanja bodo v ospredju v naslednjih dveh letih	1x	več	skupaj
vodenje organizacije	0	2	2
informacijska tehnologija	2	3	5
kadrovske zadeve	1	0	1
izobraževanje oz. usposabljanje	2	3	5
marketing	3	1	4
pravno svetovanje	0	0	0
fotografske storitve	1	1	2
redakcija in založništvo	0	0	0
upravljanje projektov	2	3	5
poslovno upravljanje	1	2	3
tuji jeziki in prevajanje	1	1	2
delo z odraslimi	0	0	0
delo s šolsko mladino	1	1	2
delo s prostovoljci	1	0	1
delo z javnostmi (PR)	0	1	1
razna obrtniška dela	0	2	2

Tabela 14 – potrebe po ne-arheoloških znanjih v prihodnosti.

Slika 23 – katera ne-arheološka znanja bodo v ospredju izobraževanja vaših zaposlenih v prihodnjih dveh letih?

Največ organizacij bo v naslednjih dveh letih v ospredje postavilo izobraževanje s področja informacijske tehnologije, izobraževanje in usposabljanje ter upravljanje projektov. Takšne preference so bile izražene že pred petimi leti.¹⁸

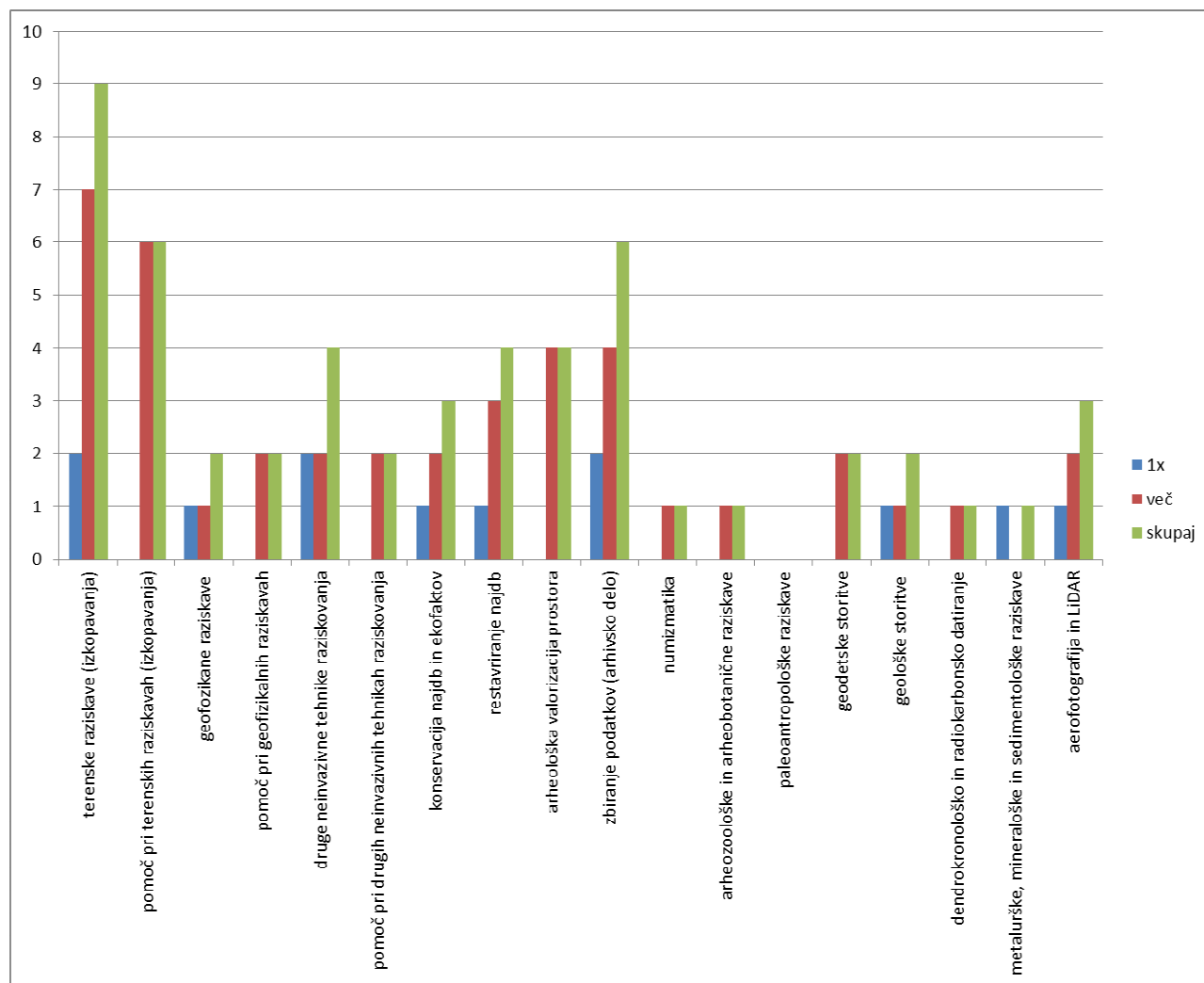
Dejansko stanje potreb po ne-arheoloških delih se je v odgovorih izkazalo za precej drugačno od predvidevanj in želja. Med sodelavci s področji, ki so jih organizacije večkrat potrebovale, izstopajo izvajalci fotografskih storitev (str. 36). Kot pogosta enkratna potreba se kažejo strokovnjaki za izobraževanje oz. usposabljanje ter informacijsko tehnologijo.

Katera arheološka znanja bodo v ospredju v naslednjih dveh letih	1x	več	skupaj
terenske raziskave (izkopavanja)	2	7	9
pomoč pri terenskih raziskavah (izkopavanja)	0	6	6
geofizikalne raziskave	1	1	2
pomoč pri geofizikalnih raziskavah	0	2	2
druge neinvazivne tehnike raziskovanja	2	2	4
pomoč pri drugih neinvazivnih tehnikah raziskovanja	0	2	2
konservacija najdb in ekofaktov	1	2	3
restavriranje najdb	1	3	4
arheološka valorizacija prostora	0	4	4
zbiranje podatkov (arhivsko delo)	2	4	6
numizmatika	0	1	1
arheozoološke in arheobotanične raziskave	0	1	1

¹⁸ Pintarič, Novaković 2008, 52.

paleoantropološke raziskave	0	0	0
geodetske storitve	0	2	2
geološke storitve	1	1	2
dendrokronološko in radiokarbonsko datiranje	0	1	1
metalurške, mineraloške in sedimentološke raziskave	1	0	1
aerofotografija in LiDAR	1	2	3

Tabela 15 – potrebe po arheoloških znanjih v prihodnosti.

Slika 24 – katera tehnična, arheološka znanja bodo v ospredju izobraževanja vaših zaposlenih?

Med tehničnimi oz. arheološkimi znanji bo pri anketiranih organizacijah v ospredju predvsem terenske raziskave (predvsem izkopavanja) ter pomoč pri terenskih raziskavah (izkopavanja). Zbiranje podatkov (arhivsko delo), ki je bilo pred petimi leti na prvem mestu kot odgovor na to isto vprašanje (Pintarič, Novaković 2008, 52), sledi takoj za terenskimi raziskavami.

Dodatni komentarji

Samo ena organizacija je k vprašalniku pripisala komentar. Izrazila je nestrinjanje s trenutno situacijo v stroki, katere nemoteno delovanje je onemogočeno zaradi nepregledne vrste administrativnih ovir.

Kljub vsemu, da se stroka sooča z upadom terenskega dela, kar posebej vpliva na zasebne organizacije, da so muzeji zasuti z novo količino arheološkega gradiva, ki ni v celoti obdelano in dokumentirano ter včasih tudi ne ustrezno hranjeno, organizacije niso izpostavile nobene od tovrstnih težav.

5 Drugi del – Osebni vprašalnik

Na osebni vprašalnik je odgovorilo 64 posameznikov iz 36 različnih organizacij. Iz dveh organizacij, ki sta oddala izpolnjen vprašalnik prvega dela t.j. za organizacije, ni bil izpolnjen noben osebni vprašalnik. Oddanih je bilo tudi 8 osebnih vprašalnikov iz organizacij, od katerih nismo prejeli izpolnjenega prvega dela. Na osebni vprašalnik niso odgovarjale samo osebe z izobrazbo iz arheologije, ampak so bile k izpolnjevanju pozvani vsi, ki se na svojem delovnem mestu srečujejo z arheologijo oz. dediščino.

5.1. Delovno mesto in vrsta zaposlitve

Naziv delovnega mesta

Naziv delovnega mesta	Število oseb, ki je odgovarjalo na vprašalnik, na tem delovnem mestu
arheolog	8
arheolog konservator	9
arheolog-odg. vodja izkopavanj	1
arheolog-direktor	2
arheolog-dokumentalist	1
podsekretar	1
kustos arheolog	3
kustos z magisterijem	1
strokovni delavec	2
restavrator-konservator	1
visokošolski učitelj	2
visokošolski učitelj-profesor	2
asistent z doktoratom	1
asistent	2
raziskovalec	3
zasebni raziskovalec	1
mladi raziskovalec	2

Tabela 16 – naziv delovnega mesta in število anketiranih.

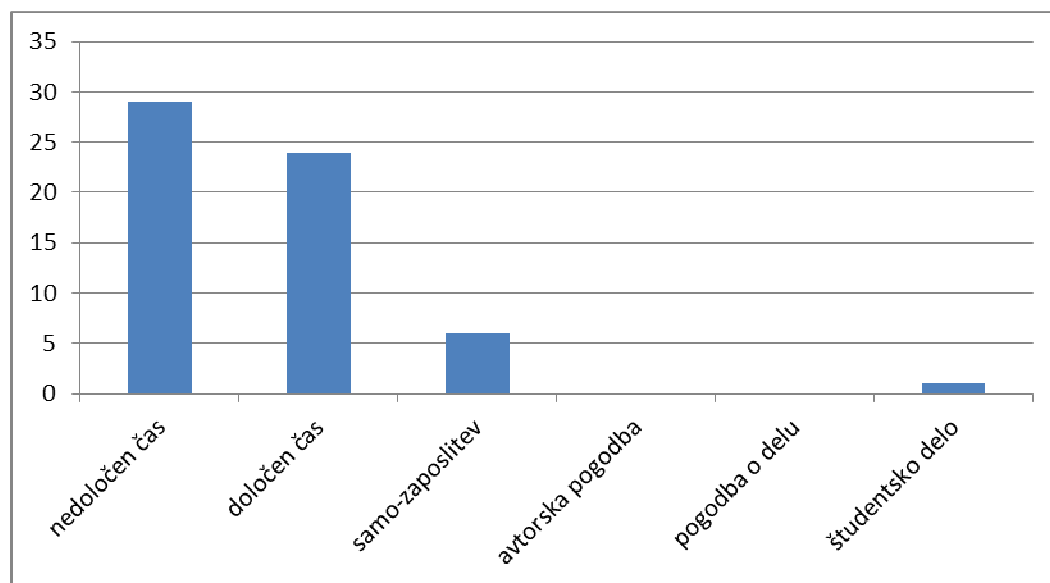
Na vprašanje o nazivu delovnega mesta je odgovorilo 42 od 64-ih anketirancev. Pri navajanju nazivov je prihajalo do precejšnje raznolikosti in so bili zato odgovori nekoliko poenoteni. Razhajanja v navajanju nazivov kažejo na pomanjkanje enotne terminologije, kar je bilo opaženo že v prejšnji raziskavi.¹⁹

¹⁹ Pintarič, Novaković 2008, 74.

Vrsta zaposlitve

Vrsta zaposlitve na delovnem mestu	Št. posameznikov
nedoločen čas	29
določen čas	24
samo-zaposlitev	6
avtorska pogodba	0
pogodba o delu	0
študentsko delo	1

Tabela 17 – vrsta zaposlitve anketirancev.

Slika 25 – vrsta zaposlitve.

60 posameznikov je odgovarjalo na vprašanje o vrsti zaposlitve na delovnem mestu. Skoraj polovica je navedla svojo zaposlitev kot zaposlitev za nedoločen čas, nekaj manj jih je zaposlenih za določen čas, 6 anketirancev je samozaposlenih in eden dela preko študentskega dela. Nihče ni označil, da dela po pogodbi o delu oz. avtorski pogodbi.

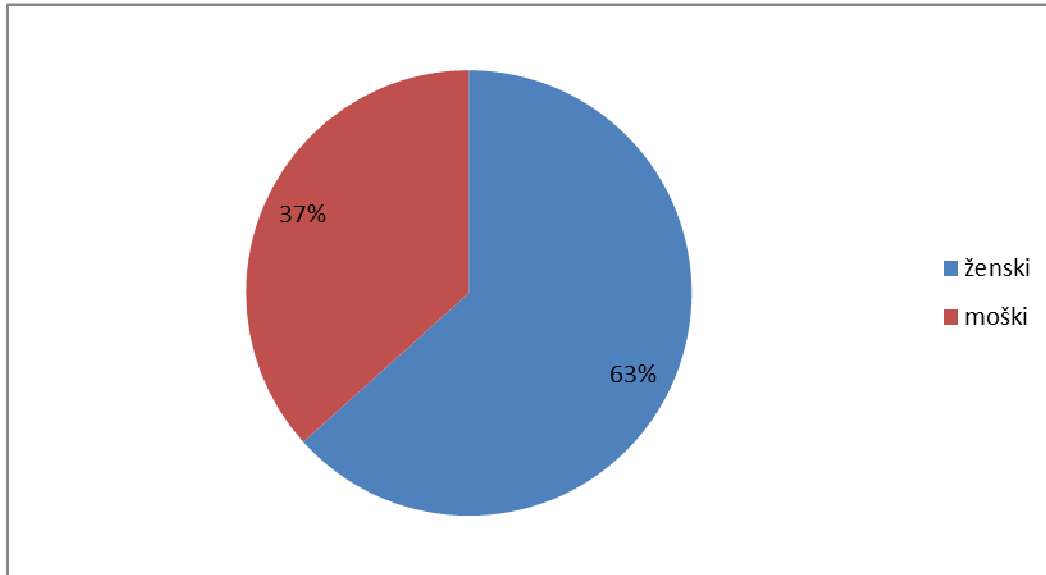
5.2. Spol, starost, narodnost

5.2.1. Spol

Na podlagi 60 odgovorjenih vprašalnikov (4 osebe na vprašanje niso odgovorile) je razvidno, da med anketiranci prevladujejo ženske. Odgovarjalo je 38 žensk ter 22 moških. Prevlada anketirank je samo nadaljevanje že v prejšnji raziskavi opaženega dejstva feminizacije tega poklica v Sloveniji.²⁰ Pri tem velja poudariti, da v arheološkem poklicu zasedajo različna

²⁰ Arheo 8 (1989), 54 - 56 s; Pintarič Novaković, 2008.

delovna mesta. Njihovo delo ni omejeno le na specifično področje arheologije (obdelava gradiva, izkopavanja). Najdemo jih tudi na izpostavljenih in pomembnih delovnih mestih, kot npr. kot direktorice zasebnih podjetij, vodje raziskovalnih inštitutov, fakultet in med akademiki (članica SAZU).²¹ Več o vlogi žensk v slovenskih arheologiji in feminizaciji stroke bo predstavljeno v obliki članka v reviji *Arheo*, ki sta ga pripravili Tina Kompare in Irena Lazar,²² deloma pa bodo podatki vključeni tudi v članek, ki bo objavljen v posebni izdaji revije *Archaeologies*, reviji *World Archaeological Congress*.²³

Slika 26 – spol anketirancev.

5.2.2. Starost

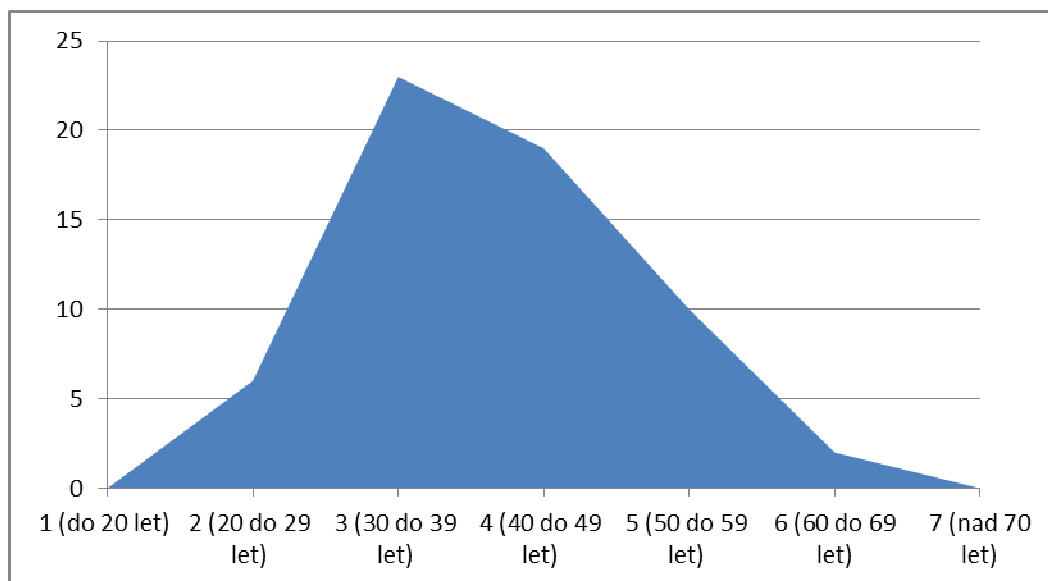
Na vprašanje o starosti je zopet odgovarjalo 60 anketirancev (4 osebe na vprašanje niso odgovorile). Starostna struktura anketirancev je precej podobna sliki, ki je bila pridobljena pred petimi leti.²⁴

²¹ Kompare, Lazar, 2014 (v tisku).

²² Kompare, Lazar, 2014 (*Arheo* 2014, in print).

²³ Schenk et al. 2014 (in print).

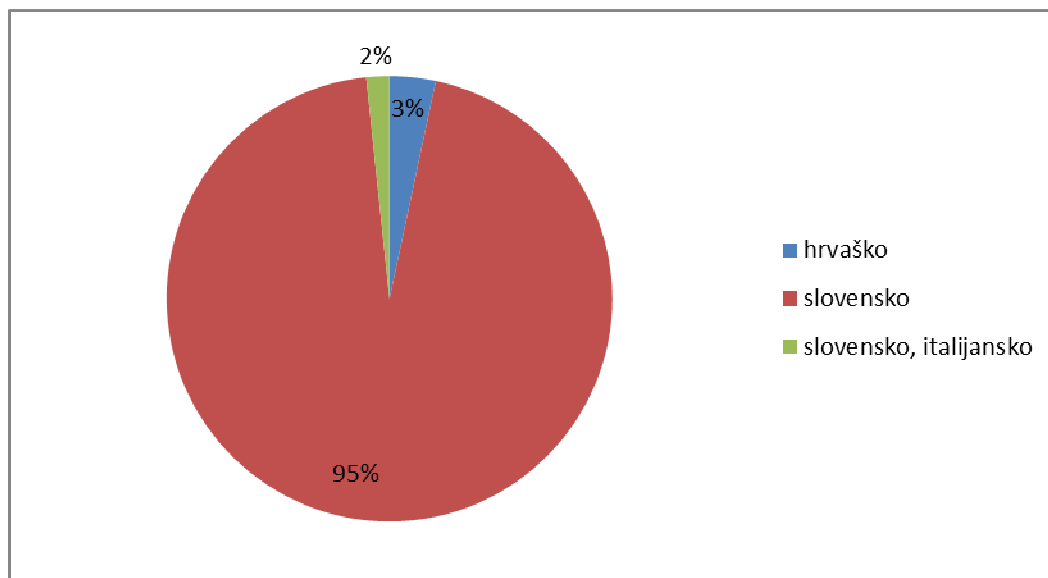
²⁴ Pintarič, Novaković 2008, 77.

Slika 27 – starostna struktura anketirancev.

5.2.3. Državljanstvo

Na vprašanje o državljanstvu oz. narodnosti je zopet odgovarjalo 60 anketirancev (4 osebe na vprašanje niso odgovorile). Med anketiranci prevladujejo osebe s slovenskim državljanstvom, dva posameznika imata hrvaško državljanstvo, ena oseba ima dvojno državljanstvo (slovensko / italijansko).

Slika 28 – državljanstvo anketirancev.

5.3. Invalidne osebe

Od 60 anketirancev, ki so odgovarjali na to vprašanje, ni bilo invalidnih oseb.

5.4. Delovne naloge

Večina vprašanih je kot svojo glavno dejavnost oz. naloge navedla upravljanje s kulturno dediščino (administrativno in strokovno). Ravno ta dejavnost kaže največji vzpon v preteklih petih letih. Mogoče gre tudi temu pripisati spremembe pri delu delavcev v organizacijah, ki so v Sloveniji zadolžena za specifično funkcijo varstva kulturne dediščine (enote ZVKDS), a so v prejšnji raziskavi kot svojo glavno dejavnost navedli terensko delo.²⁵

Arheološko terensko delo je sedaj po pogostosti izenačeno z raziskovanjem in se pojavlja kot druga najpogostejša dejavnost. Nekoliko manj je, v primerjavi z rezultati prejšnje raziskave,²⁶ muzejskega dela in izobraževanja, kar je verjetno posledica manjše odzivnosti teh ustanov v primerjavi z ostalimi.

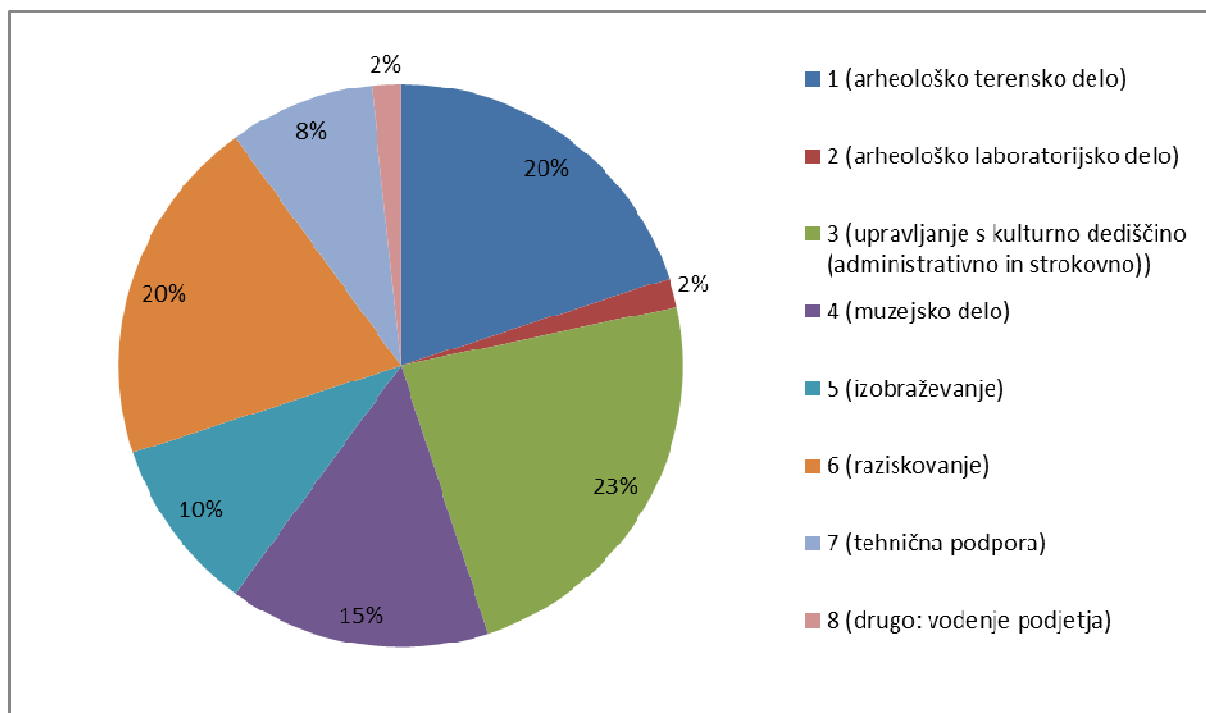
Pojavi se opazen delež tehnične podpore, ki ga prej ni bilo zaslediti. Njihova prisotnost potrjuje izpolnitev našega namena, da se v raziskavo vključi vse posameznike, ki se srečujejo na svojem delovnem mestu z arheologijo oz. dediščino, a nimajo nujno izobrazbe arheologa.

Katera je vaša poglobljena dejavnost na tem delovnem mestu? (Če ne izhajate iz arheološke stroke, navedite tudi svojo stroko)	
1 arheološko terensko delo	12
2 arheološko laboratorijsko delo	1
3 upravljanje s kulturno dediščino (administrativno in strokovno)	14
4 muzejsko delo	9
5 izobraževanje	6
6 raziskovanje	12
7 tehnična podpora	5
8 drugo: vodenje podjetja	1

Tabela 18 – glavne naloge na delovnem mestu.

²⁵ Pintarič, Novaković 2008, 58.

²⁶ Pintarič, Novaković 2008, 58-59.

Slika 29 – glavne dejavnosti na vašem delovnem mestu.

5.4. Osebni dohodek

5.5.1. Bruto osebni dohodek

30 vrnjenih osebnih vprašalnikov je vsebovalo podatka o osebnem dohodku. Zgolj 6 posameznikov je navedlo minimalni in maksimalni bruto dohodek, ki pa ima samo v enem primeru večje odstopanje. Minimalni mesečni bruto osebni dohodek, ki so ga anketiranci navedli se giblje med 600€ in 2146,61€, povprečna vrednost znaša 1358,1 €. Maksimalni osebni dohodek se giblje med 620€ in 2153,21€, kjer je povprečna vrednost 1562,85 €. Najnižji dohodek je bil vpisan pri zasebni organizaciji, najvišji dohodek pa je bil registriran v dejavnosti izobraževanja in raziskovanja, kar se ujema z ugotovitvijo predhodne raziskave.²⁷

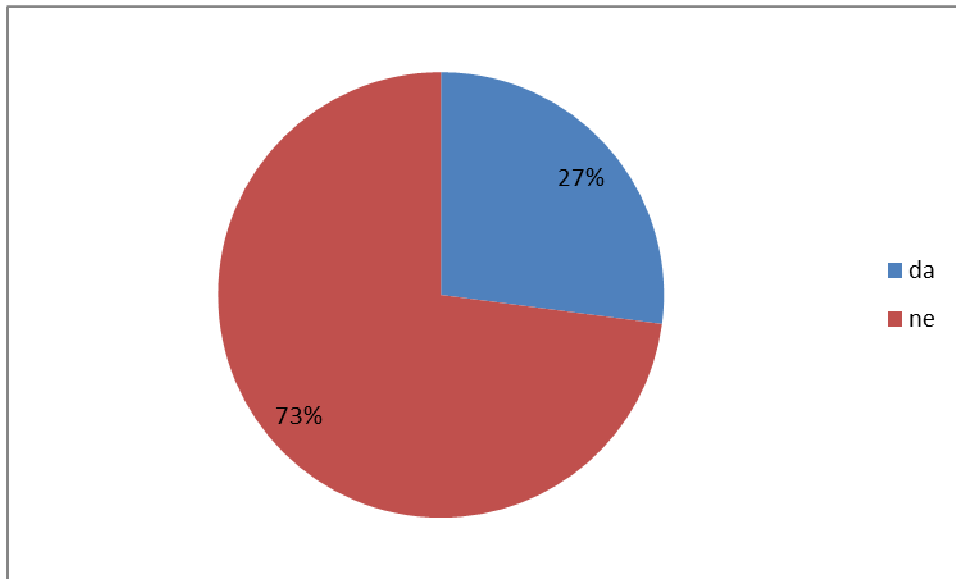
Večji del anketirancev je napisalo zgolj povprečno vrednost svojega bruto osebnega dohodka. Povprečni osebni dohodek zaposlenih v arheologiji znaša po naših podatkih in izračunih minimalno 1607,08 €. To je skoraj 105 % povprečne mesečne bruto plače v Sloveniji v mesecu oktobru 2013 (ko je bila anketa opravljena). Slednja je po podatkih Statističnega urada RS²⁸ takrat znašala 1.526,11€. V primerjavi s stanjem izpred petih let, se je povprečna plača v arheološki stroki znižala za cca. 200 € ter se približala povprečni mesečni plači v Sloveniji.

²⁷ Pintarič, Novaković 2008, 62.

²⁸ https://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=5952

5.5.2. Bonitete

Na vprašanje o bonitetah je odgovarjalo 48 kandidatov, od tega 35 negativno. Bonitete prejema zgolj 13 vprašanih. Minimalna vrednost bonitete, ki so jo anketiranci navedli znaša 61,5€, maksimalna pa 97,4€. Kot je bilo zabeleženo že pri prejšnjem vprašanju, je velika večina raje navajala zgolj povprečne vrednosti. Tako znaša povprečje navedenih zneskov 152, 3€. Pojavlja pa se vprašanje, če so vsi zaposleni seznanjeni s tem, kaj je boniteta in z zakonskimi spremembami na tem področju, ki so zelo pogoste.

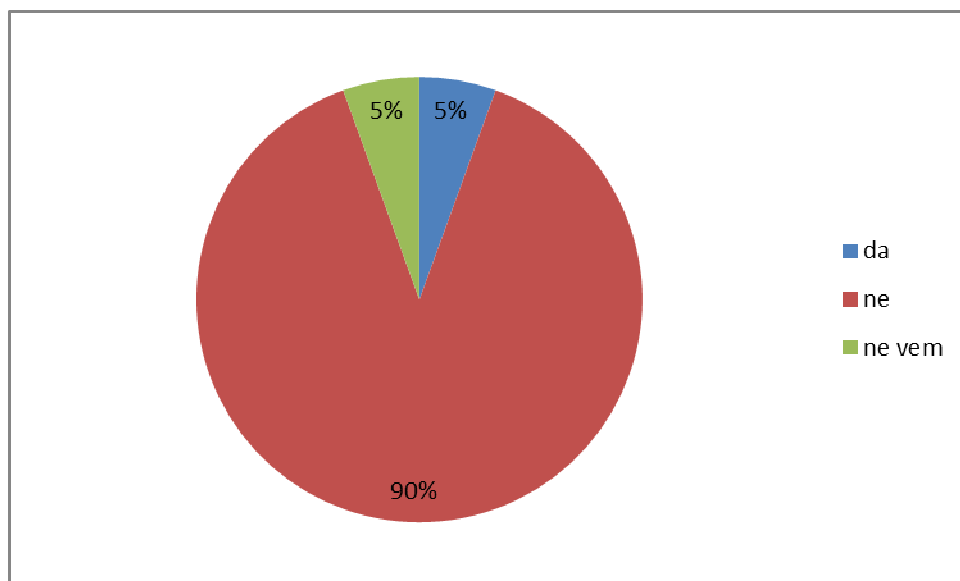

Slika 30 – ali vaš osebni dohodek vključuje bonitete?

5.5.3. Stimulacije

Na vprašanje o stimulacijah je odgovorilo 52 posameznikov. Velika večina stimulacij ne prejema. Le 3 organizacije za omenjena delovna mesta omogočajo stimulacije, 3 posamezniki pa ne vedo ali stimulacije prejemajo ali ne. Stanje je popolnoma nasprotno tistemu pred petimi leti.²⁹

²⁹ Pintarič, Novaković 2008, 64.

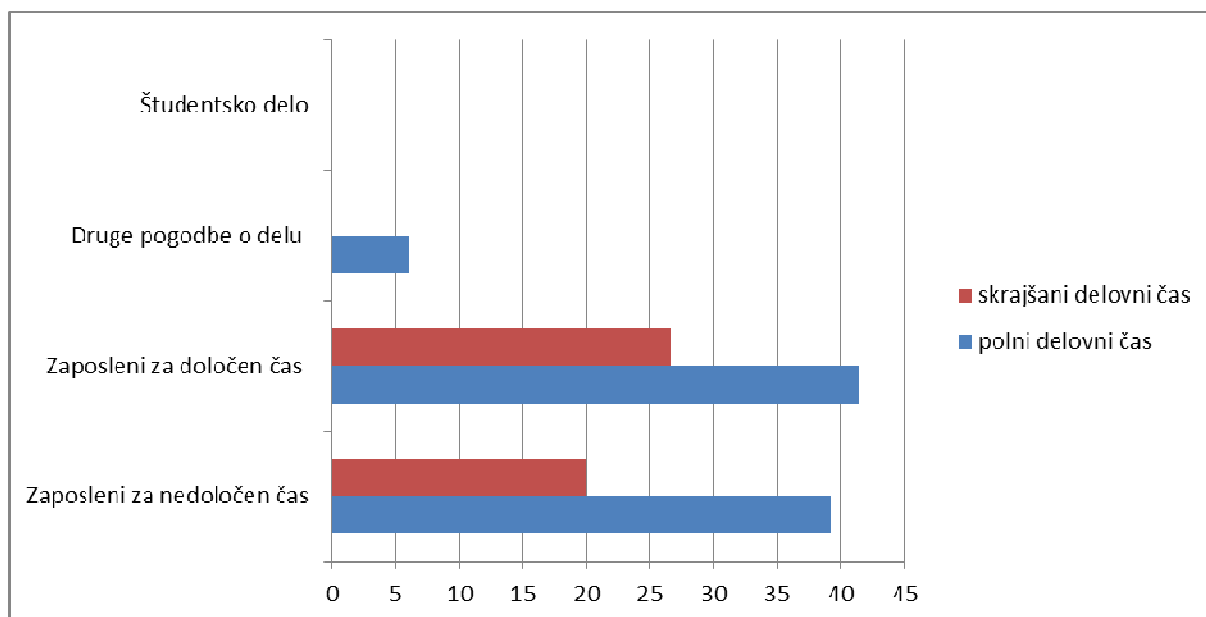

Slika 31 – ali vaš osebni dohodek vključuje stimulacije?

5.5.4. Število delovnih ur na teden (glede na osebo)

Po navedba vprašanih, znaša povprečje števila delovnih ur na teden oseb zaposlenih za nedoločen čas za polni delovni čas nekaj več kot 39 ur tedensko, kar je nekoliko manj od predpisanih 40 ur (Ur.l. 42/2002). Povprečje, ki je bilo izračunano na podlagi tistih, ki so zaposleni za nedoločen čas po skrajšanem delovniku, znaša natanko 20 ur.

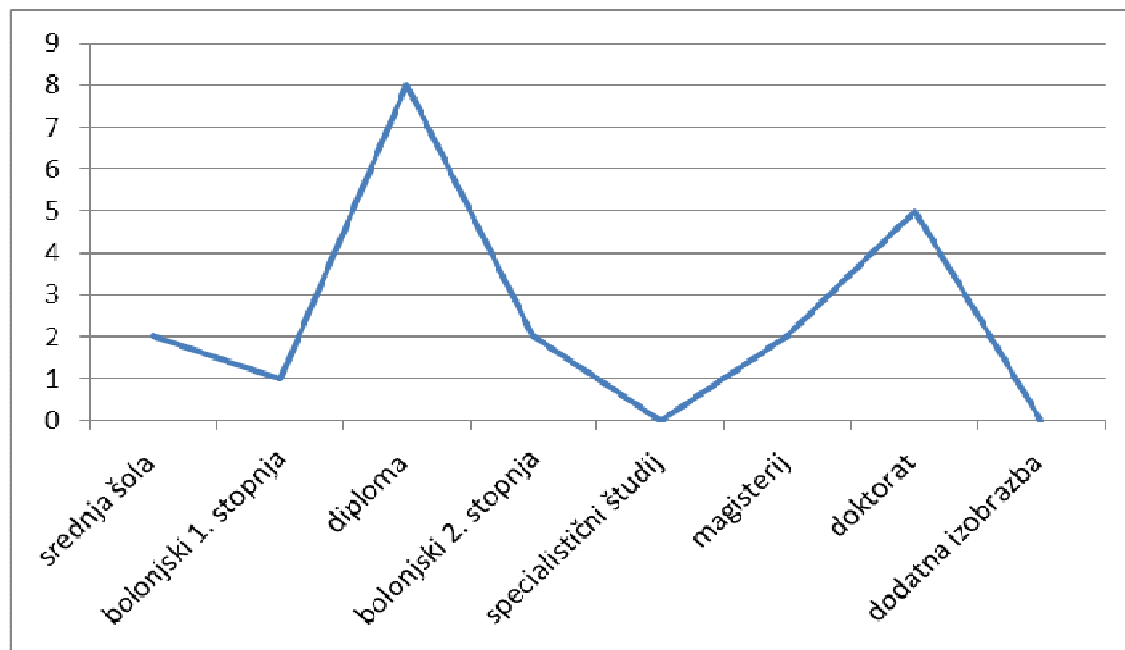
Med osebami, ki so zaposlene za določen čas, je opaziti, da pogosteje delajo več, kot je predpisano po pogodbi. Najbolj se presežek ur kaže pri tistih, ki so zaposleni za določen čas po skrajšanem delovnem času.

Slika 32 – število delovnih ur na teden.

5.6. Stopnja izobrazbe

Na vprašanje o izobrazbi je odgovorilo le 20 vprašanih, zato smo lahko dobili le grobo splošno sliko o izobrazbi. Velika večina zaposlenih v arheologiji ima univerzitetno diplomu, nato sledi doktorat. Nihče ni navedel dodatnega izobraževanja ali specialističnega študija, ki ga univerze pri nas niti ne ponujajo. Prisotni so tudi že posamezniki, ki so se izobraževali po bolonjskem sistemu. En posameznik je zaključil 1. stopnjo po bolonjskem sistemu, dva pa 2. stopnjo.

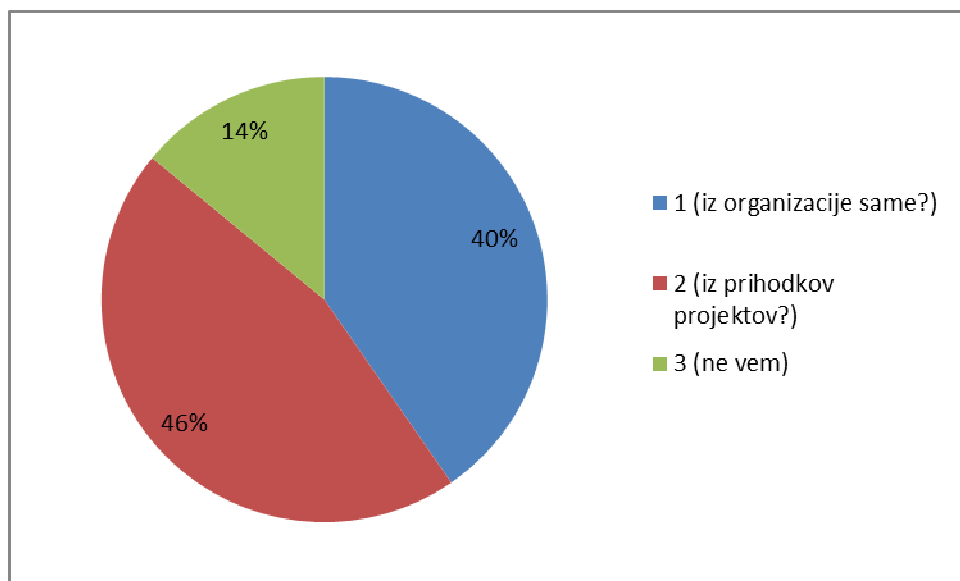
Slika 33 – izobrazbena struktura anketiranih.

5.7. Zaposlitev

5.7.1. Financiranje delovnega mesta

Presenetljivo, navkljub mednarodnim trendom in rezultatom raziskave izpred petih let,³⁰ financiranje iz prihodkov projektov ne izstopa bistveno. Iz prihodkov projektov se financira 26 oseb, 23 iz organizacije same, 8 vprašanih pa je odgovorilo z »ne vem«.

³⁰ Pintarič, Novaković 2008, 67.

Slika 34 – financiranje delovnih mest.

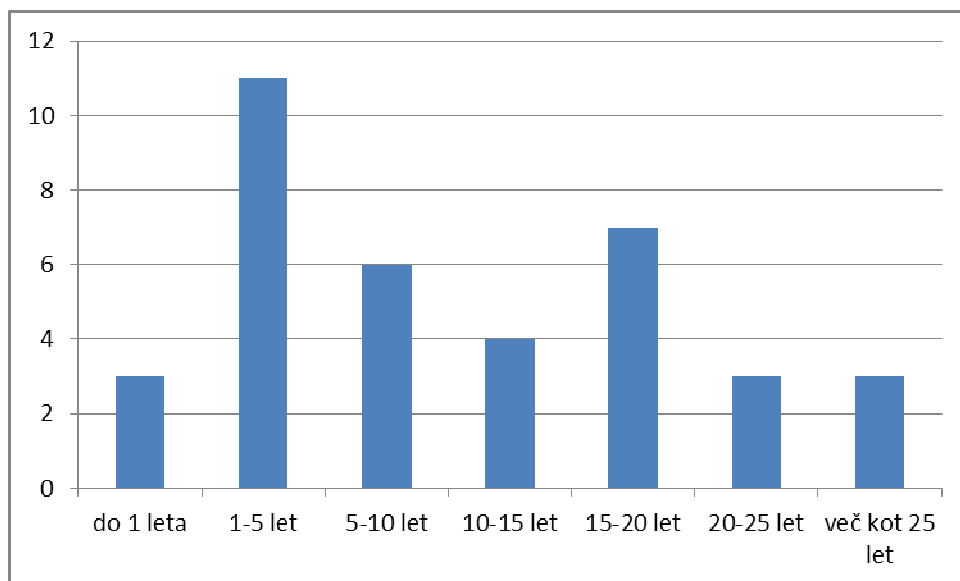
5.7.2. Leto zaposlitve

V raziskavo so bili vključeni posamezniki, ki so se zaposlili med letoma 1976 in 2013.

5.7.3. Dolžina zaposlitve na trenutnem delovnem mestu

Na vprašanje o trajanju zaposlitve na trenutnem delovnem mestu je odgovarjalo 38 posameznikov. Struktura trajanja zaposlitve je primerljiva s tisto izpred petih let.³¹ Navkljub preteku petih let, še vedno prevladuje število zaposlenih, ki delujejo na trenutnem delovnem mestu od 1 do 5 let. V povprečju znaša trajanje zaposlitve anketirancev na trenutnem delovnem mestu nekaj več kot 11 let.

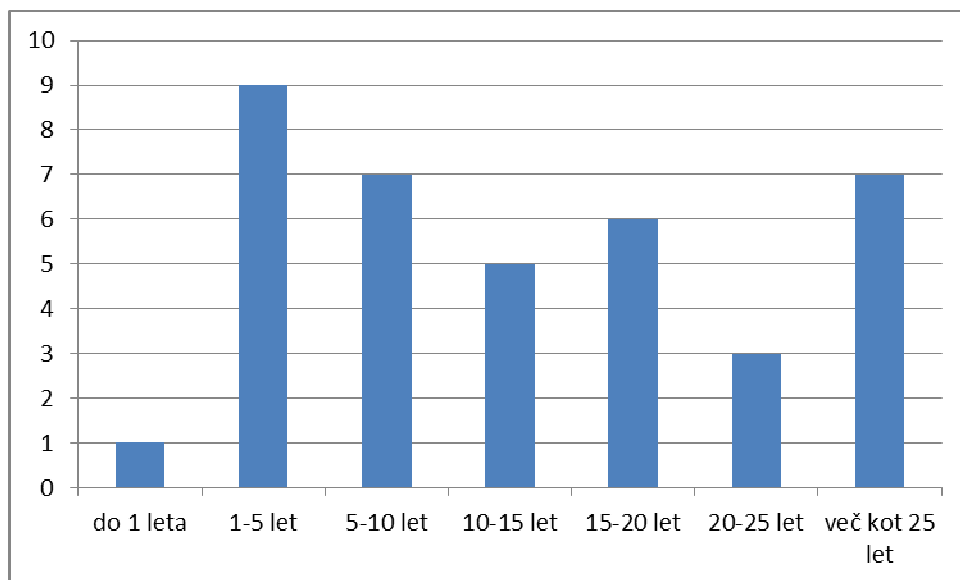
³¹ Pintarič, Novaković 2008, 80.

Slika 35 – dolžina zaposlitve na trenutnem delovnem mestu

5.7.4. Celotna delovna doba anketiranca/ke

Tudi pri tem vprašanju se kaže precej podobna struktura kot pred petimi leti.³² Prevladujejo zaposleni z delovno dobo do desetih let, najmanj pa je tistih, ki so zaposleni od 20 do 25 let. Če primerjamo podatke o zaposlitvi na trenutnem delovnem mestu in celotni delovni dobi, lahko vidimo, da je precej vprašanih delalo prej že na drugih delovnih mestih.

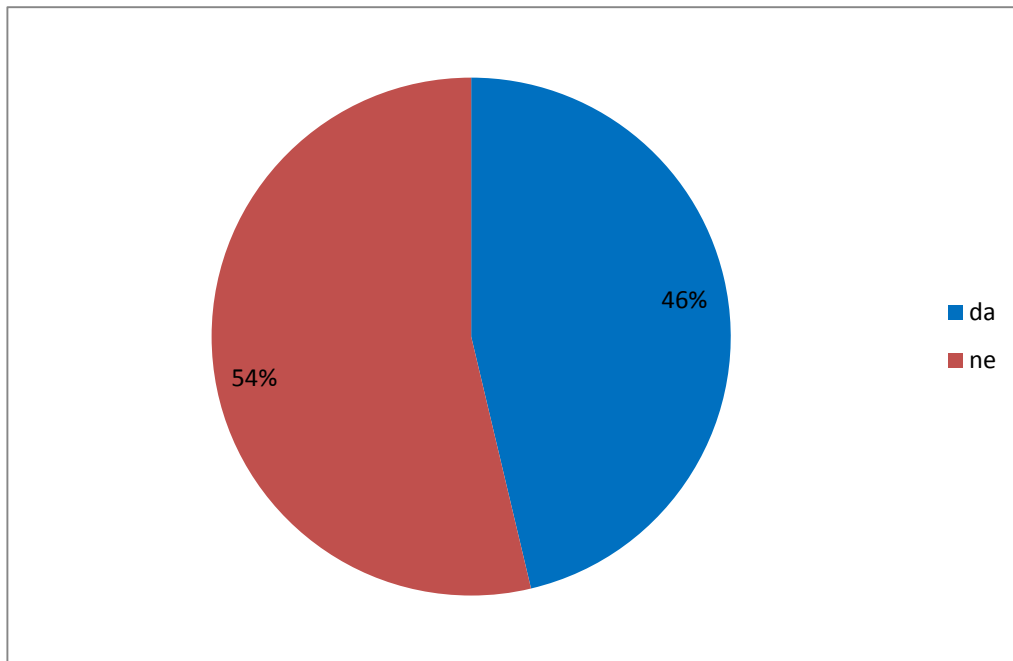

Slika 36 – celotna delovna doba anketiranca/ke.

³² Pintarič, Novaković 2008, 81.

5.7.4. Registracija na Zavodu za zaposlovanje

Na vprašanje o tem, ali so bili kdaj prijavljeni na Zavodu za zaposlovanje, je odgovarjalo 54 oseb. Na vprašanje je pozitivno odgovorilo 25 anketirancev. Najdlje, kolikor je bila oseba prijavljena na Zavodu za zaposlovanje, je bilo 11 let, najmanj pa 2 meseca. V primerjavi z odgovori prejšnje raziskave,³³ se je delež tistih, ki še nikoli niso bili prijavljeni na Zavodu za zaposlovanje, zmanjšal za 8%. To lahko povežemo s spodbujanjem samozaposlovanja, tudi na področju arheologije, kar je povezano z državnim projektom za obdobje 2007-2013, a se je v letu 2014 žal zaključil.³⁴

Slika 37 – ste bili kdaj prijavljeni na Zavodu za zaposlovanje?

5.8. Delo in delovni pogoji

5.8.1. Delo izven arheološke stroke

Od 55 oseb, ki je odgovarjalo na to vprašanje, je 38 dejalo, da niso bili nikoli zaposleni v službi, ki ni neposredno povezana z arheologijo. V primerjavi z odgovori zbranimi pred petimi leti,³⁵ se je njihov delež zmanjšal za 5%. Najdlje je bila v službi, ki ni neposredno povezana z arheologijo, zaposlena ena oseba 3 let, medtem ko je najkrajša tovrstna zaposlitev trajala 3 mesece.

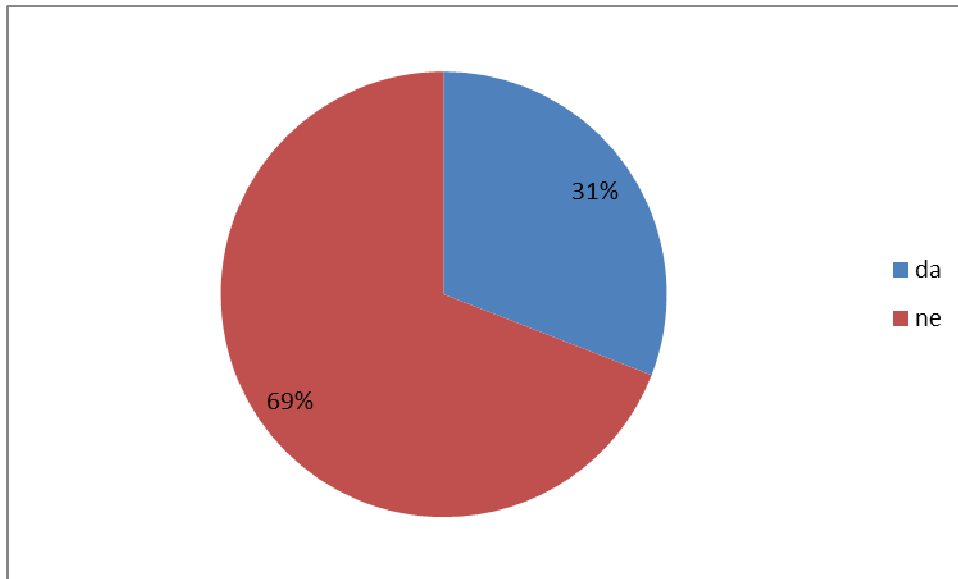
Omenjene službe, ki niso neposredno povezane z arheologijo, so po navedbah anketirancev naslednje: delo v turizmu, policija, vojaški muzej slovenske vojske, umetnostna zgodovina,

³³ Pintarič, Novaković 2008, 81.

³⁴ http://www.ess.gov.si/iskalci_zaposlitve/programi/samozaposlovanje

³⁵ Pintarič, Novaković 2008, 82.

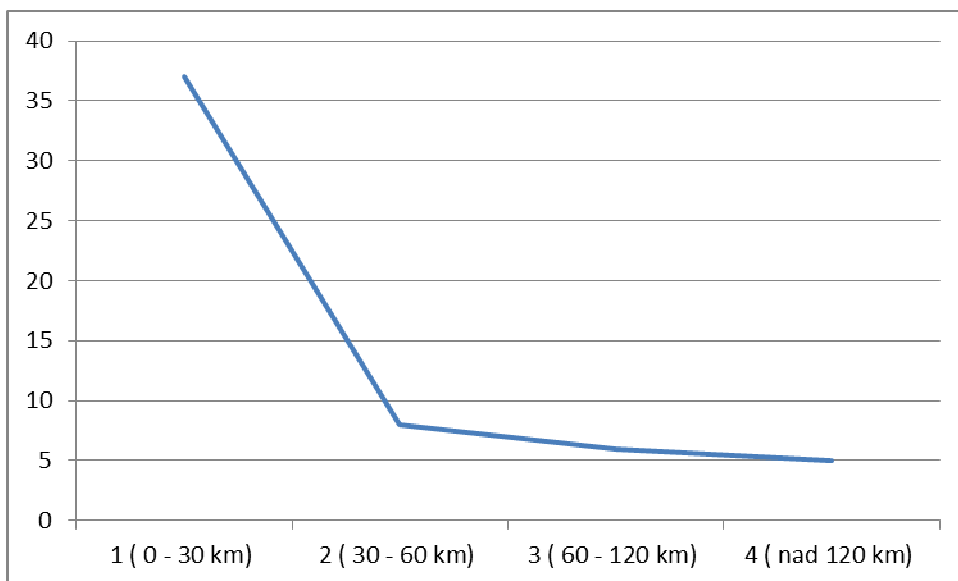
šolstvo, galerija, upravljanje mednarodnega projekta, investicije v spomenike, pomožna dela, administracija, marketing in učenje jezikov.

Slika 38 – ali ste kdaj opravljali delo izven arheološke stroke?

5.8.2. Delovno mesto in stalno bivališče

Na vprašanje o bližini delovnega mesta od stalnega bivališča je odgovorilo 56 posameznikov, od tega je v 37-ih primerih delovno mesto oddaljeno manj kot 30 kilometrov od kraja bivališča, kar znaša preračunano v deleže 66%. S primerjavo odgovorov izpred petih let,³⁶ lahko vidimo, da se mobilnost povečuje.

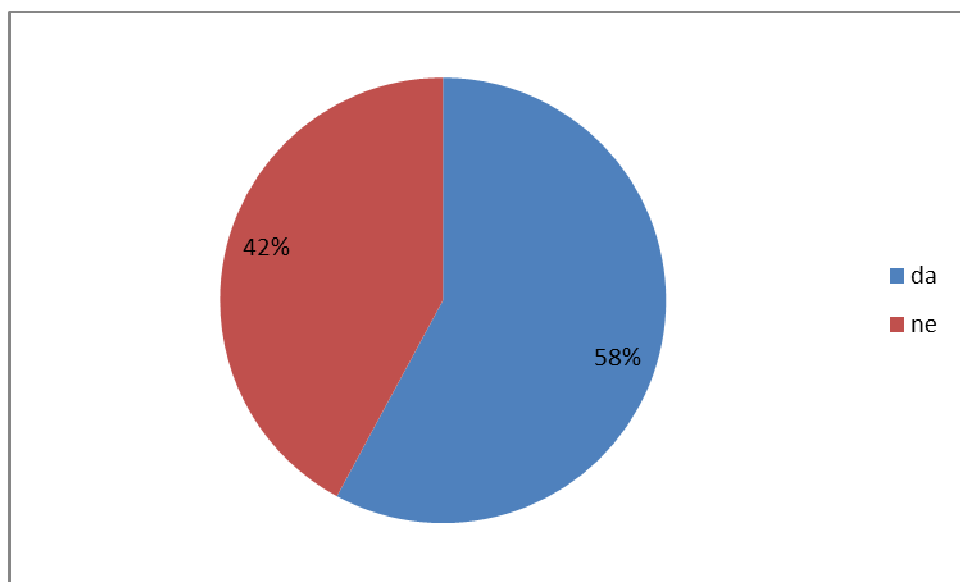

Slika 39 – oddaljenost delovnega mesta od stalnega prebivališča.

³⁶ Pintarič, Novaković 2008, 83.

5.8.3. Odsotnost zaradi delovnih obveznosti

Kar 58% zaposlenih v arheologiji, ki so bili vključeni v anketo, je bilo zaradi dela že odsotnih z doma več tednov. Število je dokaj visoko in kaže verjetno na precejšnjo delovno obremenitev predvsem na področju arheološkega terenskega dela ter verjetno tudi izobraževanja in izpopolnjevanja.

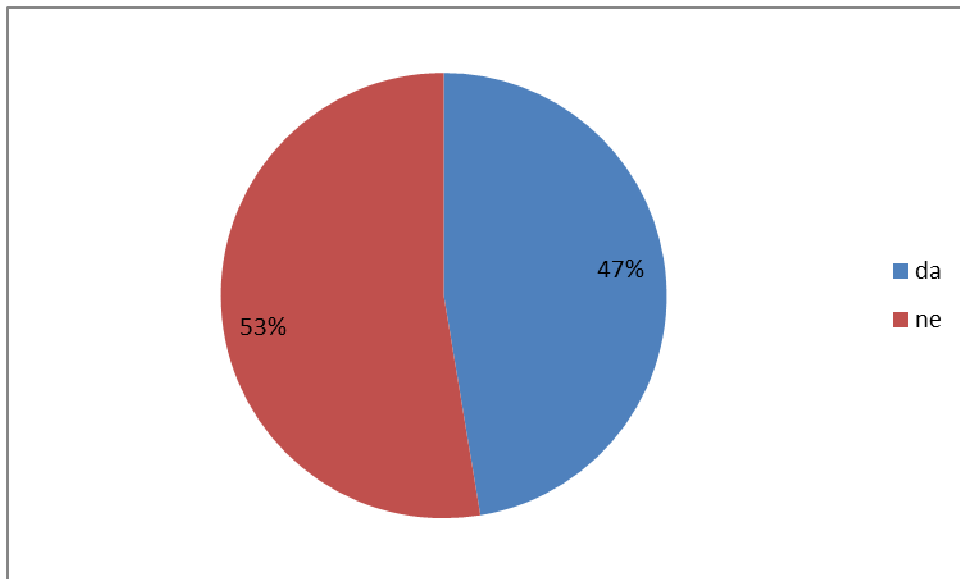

Slika 40 – daljša odsotnost od doma zaradi delovnih obveznosti.

5.8.4. Delo v tujini

Na vprašanje ali ste kdaj delali v tujini smo dobili 57 odgovorov, od katerih jih je 27 odgovorilo pritrdilno. V predhodnih raziskavah³⁷ so prevladovale osebe, ki so že delale v tujini. Preobrat je možen tudi v drugačnem razumevanju vprašanja, katerega problematika je že bila izpostavljena v poročilu iz leta 2008.

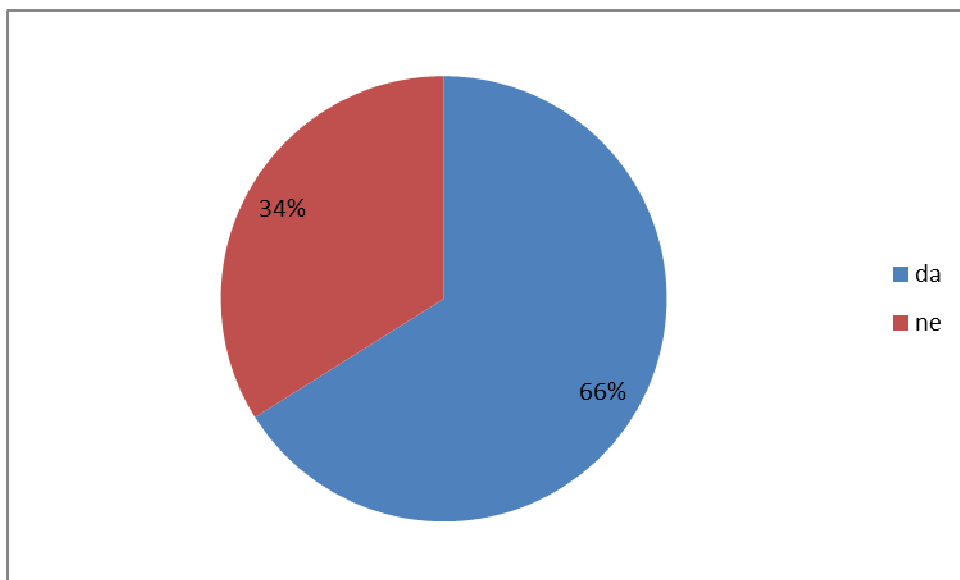
³⁷ Pintarič, Novaković 2008, 84.

Slika 41 – ali ste kdaj delali v tujini?

Ali ste pripravljeni delati v tujini?

Na vprašanje o pripravljenosti delati v tujini je odgovarjalo 56 oseb. Ponovno se je izkazalo, da so zaposleni v arheologiji naklonjeni delu v tujini, saj jih je kar 37 odgovorilo pritrdilno.

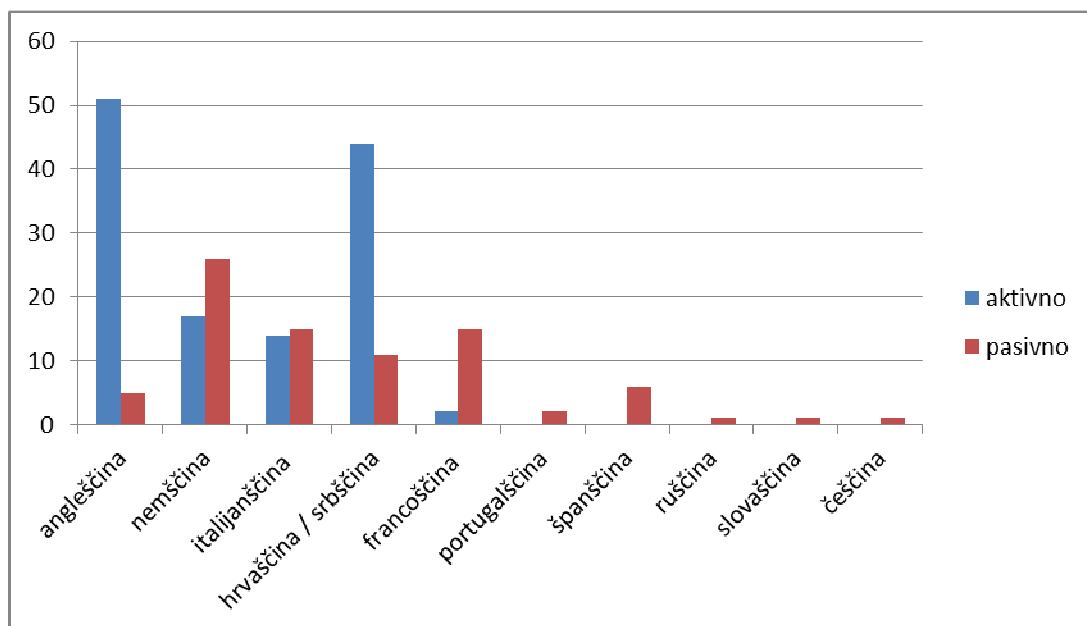
Slika 42 – ali ste pripravljeni delati v tujini?

Koliko časa bi bili pripravljeni delati v tujini?

Velika večina jih je pripravljena delati v tujini do pol leta. Veliko je tudi posameznikov, ki bi bili pripravljeni oditi v tujino za nedoločen čas. Med temi so predvsem mladi, ki v Sloveniji ne vidijo možnosti zaposlitve in odražajo povečan trend iskanja zaposlitve tudi izven Slovenije.

5.8.5. Znanje tujih jezikov

Skoraj vsi anketiranci so angleško govoreči, le 5 jih jezik obvlada zgolj pasivno. Na drugem mestu je hrvaški oz. srbski jezik, nato pa sledita nemški in italijanski jezik. Znanje francoskega jezika je prisotno le kot pasivno. Kot druge jezike, ki jih vprašani obvladajo, so navedli še španski, portugalski, ruski, slovaški in češki jezik. Vse naštetje jezike posamezniki obvladajo pasivno.

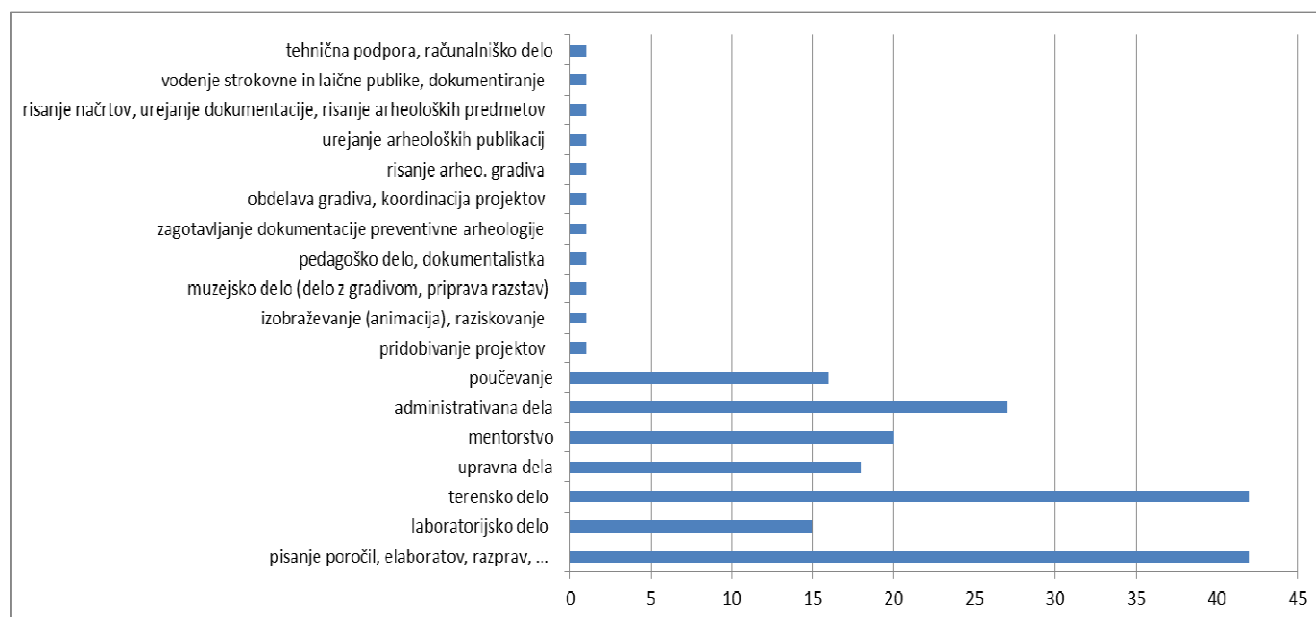
Slika 43 – znanje tujih jezikov.

5.8.6. Kakšne so vaše delovne naloge?

Na vprašanje o delovnih nalogah je odgovarjalo 57 oseb. Kot najbolj pogoste naloge se s 73% odgovorov kažeta terensko delo ter pisanje poročil, elaboratov, razprav. Visoko, tretje mesto zasedajo administrativna dela, kar kaže na obremenjenost strokovnega delovanja. Prva tri mesta delovnih nalog ostajata enaka kot v predhodni raziskavi, viden je le upad terenskega dela.³⁸ Glede na odgovore lahko označimo delo arheologa kot zelo raznoliko ter zahteva nenehno prilagajanje potrebam trga, ki se neprestano spreminja. Spremembe in prilagoditve na spremembe smo lahko zabeležili že v kratkem razponu petih let, kolikor je preteklo med obema raziskavama. Pod rubriko drugo so anketiranci navajali še druge naloge, kot so pridobivanje ter koordinacija projektov, animacija, raziskovanje, muzejsko delo,

³⁸ Pintarič, Novaković 2008, 87.

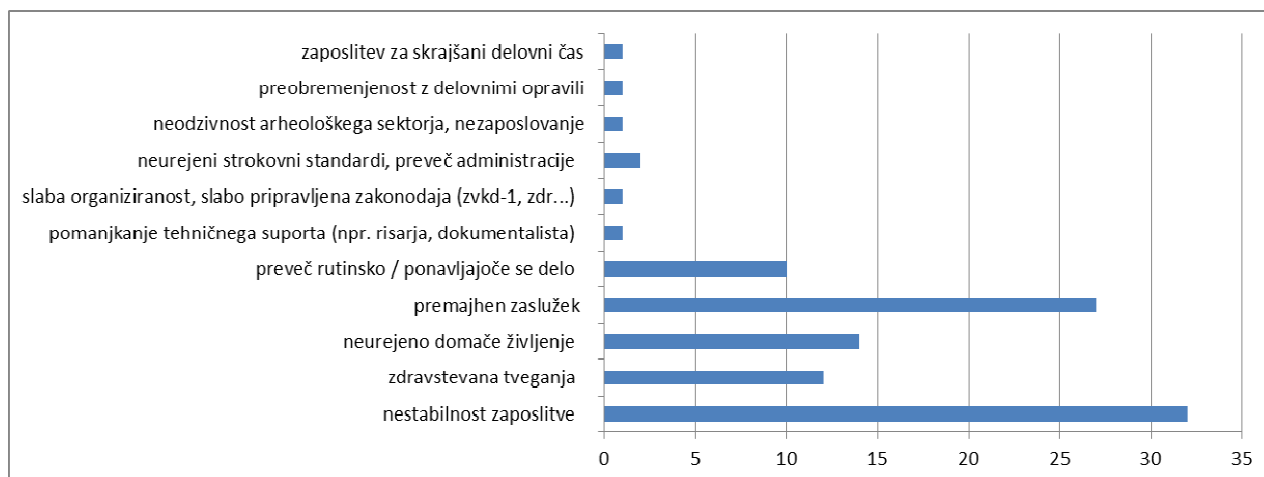
dokumentiranje, risanje arheološkega gradiva, urejanje arheoloških publikacij, vodenje strokovne in laične publike, tehnična podpora, računalniško delo...

Slika 44 – kakšne so vaše delovne naloge?

5.8.7. Slabosti dela

Na vprašanje o slabostih svojega dela je odgovarjalo 52 oseb. Več kot polovica vprašanih meni, da je glavna slabost njihovega dela nestabilnost zaposlitve, tik za tem sledi premajhen zaslužek. Zanimivo je, da so anketiranci pred petimi leti kot slabost svojega dela najbolj čutili premajhen zaslužek, čeprav je bil takrat bruto osebni dohodek za tretjino višji kot povprečna plača v Sloveniji, sedaj pa skoraj enak povprečni plači. Kot druge slabosti so posamezniki še navajali pomanjkanje tehnične podpore (npr. risarja, dokumentalista), slabo organiziranost, slabo pripravljeno zakonodaja (zvk-d-1 ...), neurejene strokovne standarde, preveč administracije, neodzivnost arheološkega sektorja, nezaposlovanje, preobremenjenost z delovnimi opravili ter zaposlitev za skrajšani delovni čas.

Slika 45 – slabosti vašega dela.

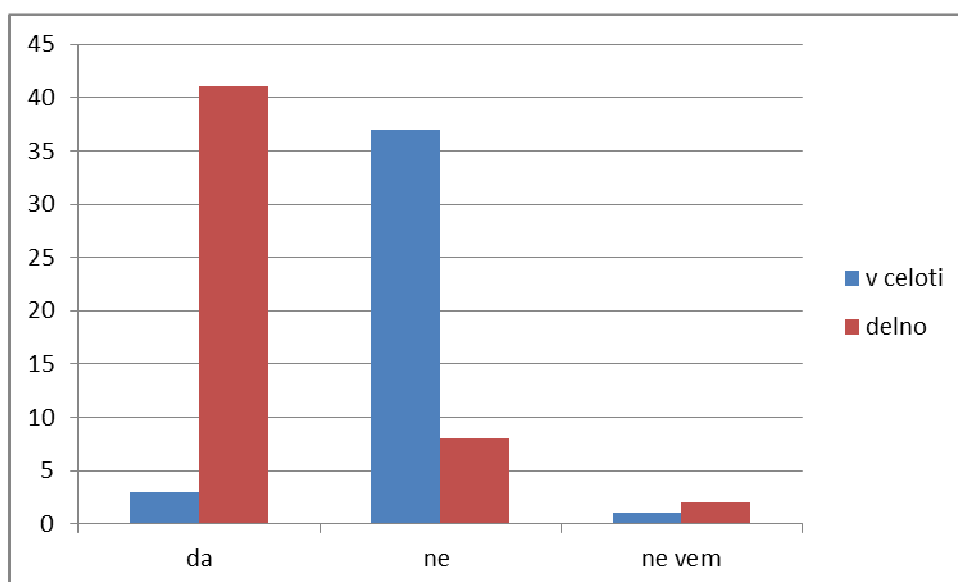
5.8.8. Delo na domu

Ali bi lahko svoje delo opravljali doma v celoti?

Od 41-ih oseb, ki so odgovarjale na to vprašanje, samo 3 osebe menijo, da bi lahko svoje delo v celoti opravljale doma, ena oseba je odgovorila z »ne vem«.

Ali bi lahko svoje delo opravljali doma deloma?

41 anketirancev meni, da bi lahko svoje delo vsaj deloma opravljali doma, medtem ko je 8 anketirancev prepričanih o nasprotnem, dve osebi sta odgovorili z »ne vem«.

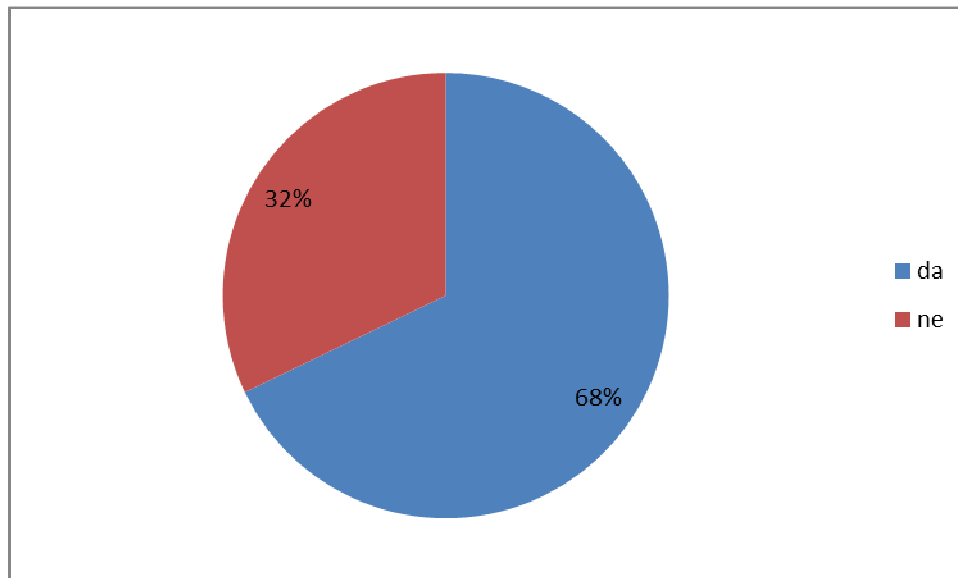
Slika 46 – delo na domu.

5.9. Članstvo v domačih in tujih strokovnih združenjih

Na vprašanje o članstvu v strokovnih organizacijah je odgovarjalo 56 anketiranih oseb. Od tega jih je velika večina (38) članstvo potrdila.

Med domačimi organizacijami močno prednjači Slovensko arheološko društvo kot matično društvo slovenskih arheologov. Vanj je včlanjenih 8 od 15-ih anketirancev. Med ostalimi domačimi strokovnimi organizacijami so omenjene: Slovensko konservatorsko društvo (3 člani), Slovensko muzejsko društvo (5 članov), Zavod za podvodno arheologijo (1 član), Društvo antropologov Slovenije (1), Slovensko onkološko društvo (1), Šaleško muzejsko in zgodovinsko društvo (1) ter DZRJL (1 član).

Med tujimi strokovnimi organizacijami jih je največ vprašanih članov ICOM (5), sledijo European Association of Archaeologists (4 člani), Castrum bene (2), ICOMOS (1), Aerial Archaeology Research Group (1), CAA (1), AIHV (1), International society for archaeological prospection (1) ter Europae archeologiae consilium (1), RCRF (3), English Heritage (1), European Anthropological Association (1).

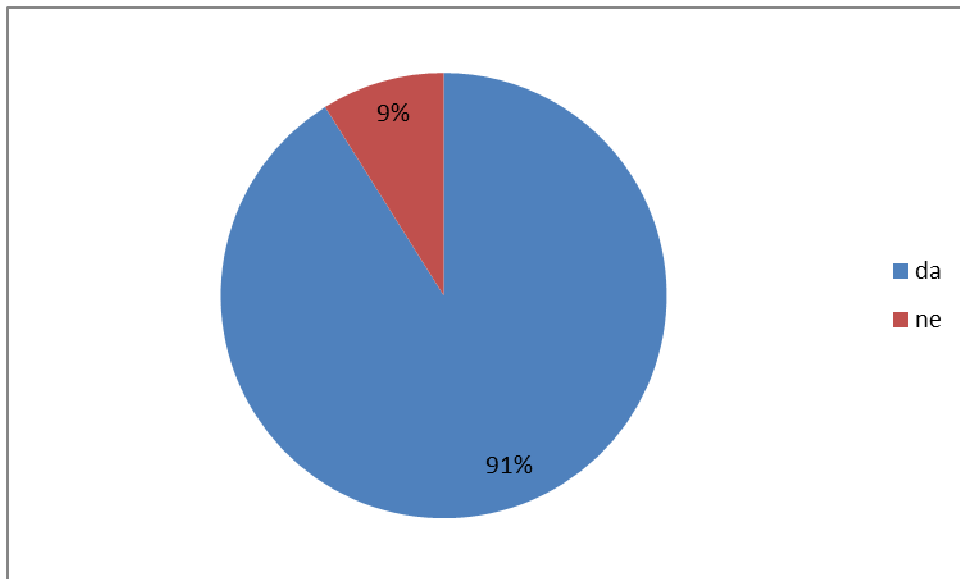

Slika 47 – članstvo v domačih in mednarodnih strokovnih združenjih.

5.10. Delo med študijem

Ali ste med študijem delali na arheološkem strokovnem področju?

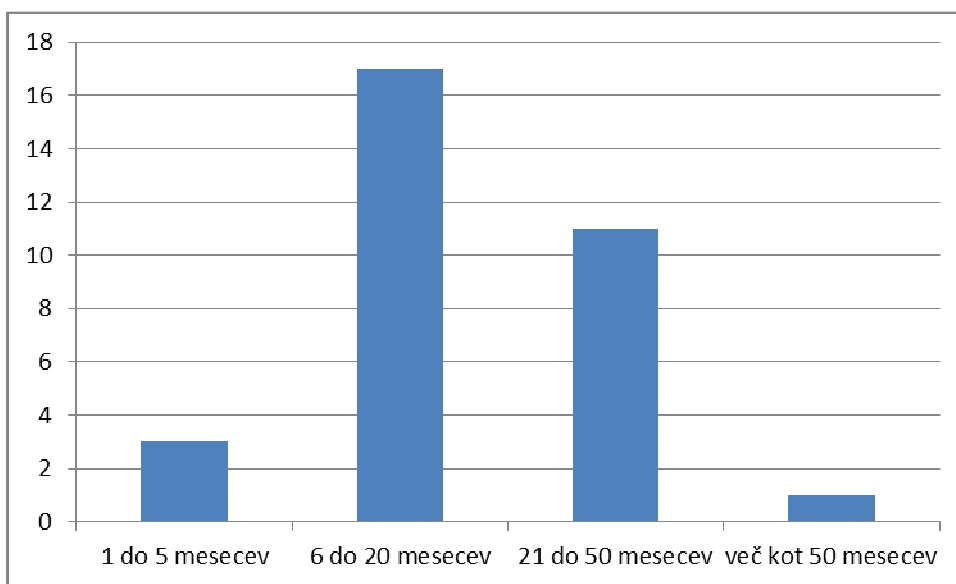
Velika večina anketiranih, kar 51 od 56 anketiranih oseb, je že med svojim študijem v veliki meri pridobivala izkušnje na arheološkem področju.

Slika 48 – delo v arheološki stroki med študijem.

Koliko časa?

Veliko anketirancev je delalo na arheološkem strokovnem področju ves čas študija, zato je razumljivo, da prevladujejo tisti, ki so trajanje dela navedli med 6 in 50 meseci.

Slika 49 – trajanje dela med študijem na arheološkem strokovnem področju.

5.11. Priložnosti v arheološkem poklicu

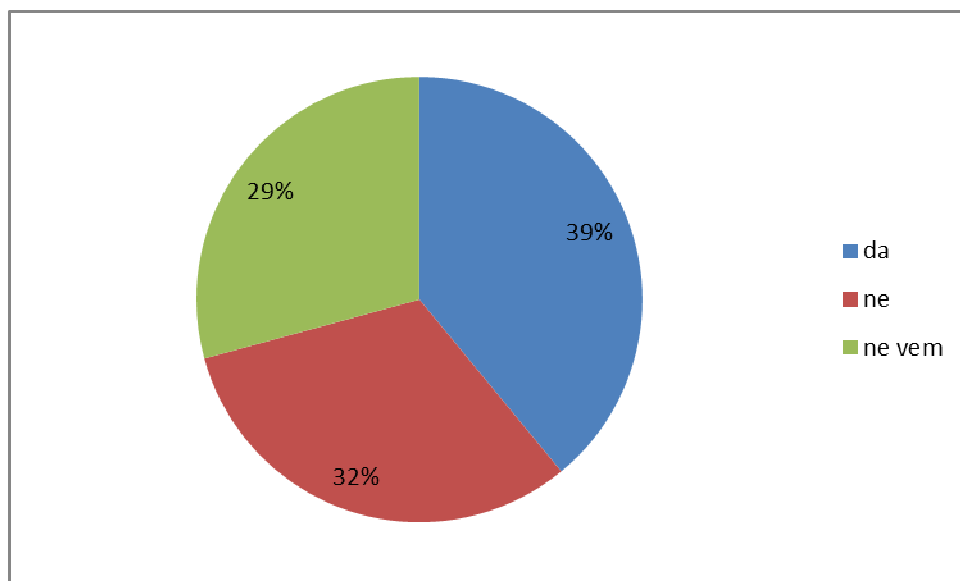
Anketirance smo pozvali, naj navedejo, kje vidijo možnosti zaposlitve na svojem strokovnem področju. Na poziv se je odzvalo 14 anketiranih oseb, ki so navedle naslednje možnosti:

- ⇒ v muzeju, ZVKDS, CPA, fakulteta, ministrstvo;
- ⇒ preko tekočih gradbenih in arheoloških projektov, povezava z raziskovalnimi evropskimi projekti;
- ⇒ inštitucije, ki pokrivajo področje arheologije (muzeji, SAZU, ZVKDS, izobraževalne inštitucije), zasebna podjetja, ki se ukvarjajo z arheološkimi raziskavami;
- ⇒ samozaposlitev, turizem, trajnostni razvoj, obdelava starega muzejskega gradiva, projektno delo;
- ⇒ v Sloveniji bi morali zadeve urediti na evropskem nivoju: arheološke inštitucije bi morale imeti zaposlenega antropologa;
- ⇒ nikjer;
- ⇒ ne vem;
- ⇒ odnosi z javnostmi, izobraževanje poljudne javnosti;
- ⇒ ZVKDS, muzeji, inštituti, min. za kulturo, ICOM, UNESCO;
- ⇒ vojska, policija, varnostno-obveščevalna služba, varnostne službe;
- ⇒ post-doc;
- ⇒ specialistična dela na področju po-terenske obdelave podatkov (analize artefaktov, digitalna obdelava...);
- ⇒ arheologija, obramboslovje;
- ⇒ tujina, druge univerze.

Ali bi bili pripravljeni priskrbeti lastna oz. dodatna sredstva za takšno zaposlitev?

Skupaj je na vprašanje odgovorilo 41 anketirancev. Odgovori so bili dokaj enakomerno razporejeni. 16 anketirancev bi priskrbelo lastna oz. dodatna sredstva za takšno zaposlitev, medtem ko jih le 13 ne bi, 12 pa jih je še neodločenih. Če primerjamo odgovore z rezultati izpred petih let³⁹ opazimo, da se je povečal delež tistih, ki niso pripravljeni vlagati lastnih sredstev. Brez dvoma gre za odraz trenutnega splošnega finančnega stanja v državi in širše.

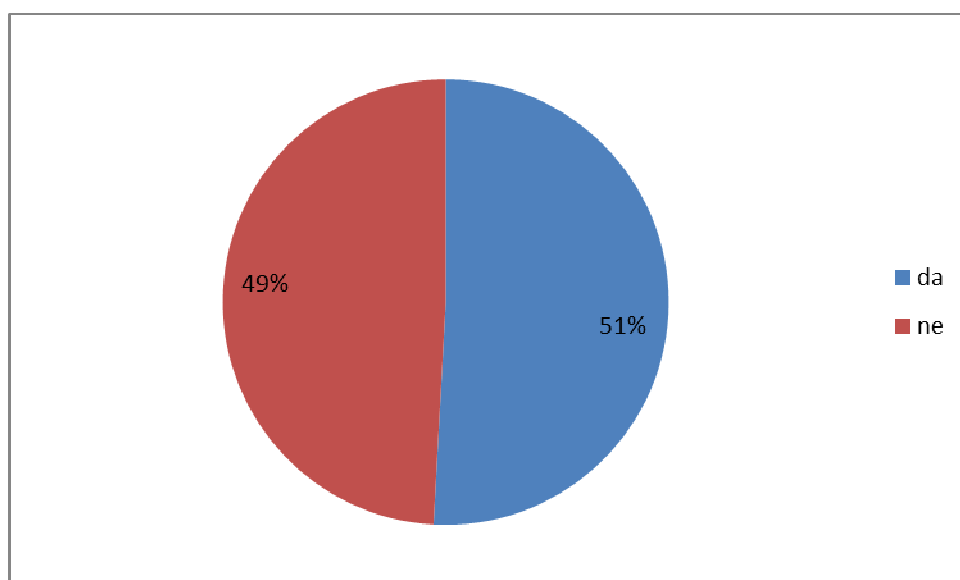
³⁹ Pintarič, Novaković 2008, 90.

Slika 50 – ali bi bili pripravljeni priskrbeti lastna sredstva za takšno zaposlitev?

5.12. Ali imate otroke?

Na vprašanje, ali imajo otroke, je odgovorilo 57 anketiranih oseb. Pozitivni in negativni odgovori so bili precej izenačeni (29 da, 28 ne odgovorov). Če so že pred petimi leti opažali, da je odstotek anketiranih brez otrok precej visok,⁴⁰ se je sedaj stanje še poslabšalo. Takšno situacijo lahko razumemo kot odraz nestabilnosti zaposlitve, ki smo jo zabeležili pri vprašanju o slabostih dela v arheologiji (5.8.7.).

Slika 51 – ali imate otroke?

⁴⁰ Pintarič, Novaković 2008, 94.

Če imate otroke, koliko jih imate?

Večina oseb, ki so odgovorile na vprašanje o številu otrok, ima dva otroka. Največje število otrok, ki so ga anketiranci navedli, je 4.

6 Povzetek

V povzetku izpostavljam nekaj posebnosti oziroma opažanj, ki so zanimiva tako v nacionalnem kot širšem mednarodnem kontekstu raziskovanja trga arheološkega dela. V tokratnem projektu smo vprašalnike pošiljali z navadno pošto in preko el. pošte. Presenetilo nas je nizko število odgovorov preko spleta, čeprav je uporabnikom delo z anketo preko spletne aplikacije vzelo le nekaj minut. Prav tako smo opazili, da je bil odziv pri organizacijah boljši, če so v vodenje vključeni arheologi, ki so z interesom spodbudili organizacije k sodelovanju. V nasprotnem primeru se z vprašalnikom pogosto sploh niso ukvarjali, niti ga niso posredovali v izpolnjevanje in je ostal v predalu.

Tudi tokrat so bili odzivi na vprašalnike tako za organizacije kot za posameznike močno povezani z osebnim komuniciranjem izvajalcev projekta in dodatnimi spodbudami za sodelovanje v anketi.

VPRAŠALNIK ZA ORGANIZACIJE

V raziskavo je bilo vključenih skupaj 113 organizacij, za katere smo menili, da delujejo na področju arheologije, ne glede na njihovo vlogo oz. primarno dejavnost. Od tega smo dobili vrnjene izpolnjene vprašalnike s strani 30 organizacij.

Tokratni projekt je v analizo zajel precej večje število organizacij zasebnega prava. V obdobju državnega projekta prenove avtocestnega križa (1995-2007) smo v Sloveniji zabeležili velik porast organizacij zasebnega prava, ki v prvo raziskavo še niso bile v celoti zajete, saj njihov največji porast beležimo v obdobju med 2000 in 2007. Pri njih smo tokrat opazili večji interes za sodelovanje v anketi in željo po spoznavanju stanja na trgu arheološkega dela. Največ so na ta vprašalnik odgovarjale prav osebe zasebnega prava, ki tudi prevladujejo v terenskih raziskavah in prospekcijah. Odziv organizacij zasebnega prava lahko tako ocenimo kot pozitiven in zelo dober, kar lahko interpretiramo kot interes in večjo prilagodljivost trgu dela. Kot večinoma majhna podjetja morajo biti v svojem delovanju veliko bolj prilagodljivi in tudi prej občutijo težave, ki nastopajo na trgu dela. Po letu 2012 pa ponovno beležimo njihov upad, zaradi splošne krize in zmanjšanja trga arheološkega dela. Večinoma podjetja zasebnega prava v svojem delu niso omejena le na področje arheoloških raziskav, ampak svoje delo dopolnjujejo še z drugimi dejavnostmi.

Na področju zaposlovanja je opaziti upad pri zaposlovanju novih ljudi, predvsem mladih, saj velikokrat niso dovoljene niti nadomestne zaposlitve ob upokojitvah. To je odraz nacionalne politike na področju zaposlovanja javnih zavodov in javne uprave, ki že več let načrtno niža število zaposlenih, brez analize posledic. Zaradi tega je razumljiv porast zaposlitev za določen čas, tudi za zelo kratek čas.

Pri organizacijah je prav tako opazen velik upad evidentiranja izobraževanja in poklicnega izpopolnjevanje zaposlenih. Samo še 40% organizacij vodi podatke o tem, v primerjavi s poročilom leta 2008, ko jih je bilo 78%. Brez dvoma je to odraz pomanjknja namenskih sredstev za izobraževanje in tako je izobraževanje in poklicno izpopolnjevanje zaposlenih večinoma prepuščeno osebnim intetersom zaposlenih in njihovim lastni iznajdljivosti glede financiranja. Iz odgovorov lahko razberemo, da zaposlenih pri izobraževanju organizacije ne omejujejo, vendar za to nimajo več zadostnih oz. namenskih sredstev in je izobraževanj večinoma prepuščeno interesu in osebnim finančnim možnostim posameznika. Iz tega tudi lahko sklepamo, zakaj je tako malo evidenc o poklicnem izpopolnjevanju in izobraževanju.

Glede potreb po specifičnih znanjih, so v ponovno največji meri izrazili potrebo po izobraženih na področju informacijskih tehnologij, projektnega vodenja in izobraževanja. Dejansko stanje potreb po ne-arheoloških delih se je v odgovorih izkazalo za precej drugačno od predvidevanj in želja. Med sodelavci s področji, ki so jih organizacije večkrat potrebovale, izstopajo izvajalci fotografskih storitev in raznih obrtnih dejavnosti. Kot pogosta enkratna potreba se kažejo strokovnjaki za izobraževanje oz. usposabljanje. Na področju arheoloških del je še vedno najbolj zaželeno obvladanje znanj in izkušnje na področju terenskega dela. Samo v enem primeru so anketirane organizacije dopisale komentar. Izrazili so le splošno nezadovoljstvo s trenutnim stanjem v stroki, prevelik obseg administrativnega dela in podobnih ovir. Kljub vsemu, da se stroka sooča upadom terenskega dela, kar posebej vpliva na zasebne organizacije, da so muzeji zasuti z novo količino arheološkega gradiva, ki ni v celoti obdelano in dokumentirano ter včasih tudi ne ustrezno hranjeno, organizacije niso izpostavile nobene od tovrstnih težav.

OSEBNI VPRAŠALNIK

Na osebni vprašalnik je odgovorilo 64 posameznikov iz 27 različnih organizacij. Iz dveh organizacij, ki sta oddala izpolnjen vprašalnik prvega dela t.j. za organizacije, ni bil izpolnjen noben osebni vprašalnik. Oddanih je bilo tudi 8 osebnih vprašalnikov iz organizacij, od katerih nismo prejeli izpolnjenega prvega dela. Na osebni vprašalnik niso odgovarjale samo osebe z arheološko izobrazbo, ampak so bili k izpolnjevanju pozvani vsi, ki se na svojem delovnem mestu srečujejo z arheologijo oz. dediščino.

Na podlagi 60 odgovorjenih vprašalnikov (4 osebe na vprašanje niso odgovorile) je razvidno, da med anketiranci prevladujejo ženske. Odgovarjalo je 38 žensk in 22 moških. Prevlada anketirank je samo nadaljevanje že v prejšnji raziskavi opaženega dejstva izrazite feminizacije tega poklica v Sloveniji⁴¹, kar po zadnji raziskavi projekta DISCO opazamo tudi v drugih evropskih državah. Pri tem velja poudariti, da ženske v arheološkem poklicu v Sloveniji zasedajo različna delovna mesta. Njihovo delo ni omejeno le na specifično področje terenske arheologije (izkopavanja, obdelava gradiva). Najdemo jih tudi na izpostavljenih in pomembnih delovnih mestih, kot npr. kot direktorice zasebnih podjetij in muzejev, predstojnice inštitutov, fakultet in med akademiki (članica SAZU).⁴²

Na vprašanje o nazivu delovnega mesta je odgovorilo 42 od 64 anketirancev. Pri navajanju nazivov je prihajalo do precejšnje raznolikosti in so bili zato odgovori nekoliko poenoteni. Razhajanja v navajanju nazivov kažejo na pomanjkanje enotne terminologije, kar je bilo opaženo že v prejšnji raziskavi (Pintarič, Novaković 2008, 74).

Čeprav anketa kaže večanje zaposlitev za določen čas, smo večino odgovorov prejeli od oseb, zaposlenih za nedoločen čas. Zaradi večje nestabilnosti zaposlitve je tudi porasel odstotek tistih, ki so se pripravljene zaposliti v tujini za krajši in daljši čas, medtem ko smo leta 2008 beležili predvsem pripravljenost za delo v tujini za krajši čas.

Večina vprašanih je kot svojo glavno dejavnost navedla upravljanje s kulturno dediščino (administrativno in strokovno). Ravno ta dejavnost kaže največji vzpon v preteklih petih letih. Mogoče gre tudi temu pripisati spremembe pri delu delavcev v organizacijah, ki so v Sloveniji zadolžena za specifično vlogo varstva kulturne dediščine (enote ZVKDS), a so v prejšnji raziskavi kot svojo glavno dejavnost navedli terensko delo (Pintarič, Novaković 2008, 58).

Arheološko terensko delo je sedaj po pogostosti izenačeno z raziskovanjem in se pojavlja kot druga najpogostejša dejavnost. Nekoliko manj je, v primerjavi z rezultati prejšnje raziskave

⁴¹ Arheo 8 (1989), 54 - 56 s; Pintarič, Novaković, 2008.

⁴² Kompare, Lazar, 2014 (v tisku).

(Pintarič, Novaković 2008, 58), muzejskega dela in izobraževanja, kar je verjetno posledica manjše odzivnosti teh ustanov v primerjavi z ostalimi.

Pojavi se opazen delež tehnične podpore, ki ga prej ni bilo zaslediti. Njihova prisotnost potrjuje izpolnitev našega namena, da se v raziskavo vključi vse posameznike, ki se srečujejo na svojem delovnem mestu z arheologijo oz. dediščino, a nimajo nujno izobrazbe arheologa. Trideset vrnjenih osebnih vprašalnikov je vsebovalo podatka o osebnem dohodku. Najnižji dohodek je bil vpisan pri zasebni organizaciji, najvišji dohodek pa je bil registriran v dejavnosti izobraževanja in raziskovanja, kar se ujema z ugotovitvijo predhodne raziskave (Pintarič, Novaković 2008, 62). Večji del anketirancev je napisal zgolj povprečno vrednost svojega bruto osebnega dohodka. Povprečni osebni dohodek zaposlenih v arheologiji znaša po naših podatkih in izračunih minimalno 1607.08 €. To je skoraj 105 % povprečne mesečne bruto plače v Sloveniji v mesecu oktobru 2013 (ko je bila anketa opravljena). Slednja je po podatkih Statističnega urada RS⁴³ takrat znašala 1.526,11€. V primerjavi s stanjem izpred petih let, se je povprečna plača znižala za cca. petino, saj je leta 2008 znašala 130% povprečne plače v RS.

Velika večina zaposlenih v arheologiji ima univerzitetno diplomu, nato sledi doktorat. Nihče ni navedel dodatnega izobraževanja ali specialističnega študija, ki ga univerze pri nas niti ne ponujajo. Prisotni so tudi že posamezniki, ki so se izobraževali po bolonjskem sistemu. En posameznik je zaključil 1. stopnjo po bolonjskem sistemu, dva pa 2. stopnjo.

Zanimivi so podatki o prijavljenih na Zavodu za zaposlovanje. Na vprašanje je pozitivno odgovorilo 25 anketirancev. V primerjavi z odgovori prejšnje raziskave (Pintarič, Novaković 2008, 81), se je delež tistih, ki še nikoli niso bili prijavljeni na Zavodu za zaposlovanje, zmanjšal za 8%. To lahko povežemo s spodbujanjem samozaposlovanja, tudi na področju arheologije, kar je povezano z državnim projektom za obdobje 2007-2013, a se je v letu 2014 žal zaključil.⁴⁴

Na koncu omenimo še slabosti dela v arheologiji, kot jih vidijo anketirani. Na vprašanje o slabostih svojega dela je odgovarjalo 52 oseb. Več kot polovica vprašanih meni, da je glavna slabost njihovega dela nestabilnost zaposlitve, temu sledi premajhen zaslužek. Zanimivo je, da so anketiranci pred petimi leti kot slabost svojega dela najbolj čutili premajhen zaslužek, čeprav je bil takrat bruto osebni dohodek za tretjino višji kot povprečna plača v Sloveniji. Kot druge slabosti so posamezniki navajali še slabo pripravljeno zakonodaja (zvkd-1...), neurejene strokovne standarde, preveč administracije, nezaposlovanje, preobremenjenost ter zaposlitev za skrajšan delovni čas.

⁴³ https://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=5952

⁴⁴ http://www.ess.gov.si/iskalci_zaposlitve/programi/samozaposlovanje

7 Literatura

- AITCHISON, K. 2008, *Discovering the Archaeologists of Europe: Transnational Report* (available at <http://www.discovering-archaeologists.eu>).
- CLAASSEN, C. (ur.) 1994, *Women in Archaeology*. University of Pennsylvania Press; (<http://www.questia.com/read/99956045/women-in-archaeology>).
- ČREŠNAR, M. et al. 2013, *Arheologija nekoč in danes*. Ljubljana : Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije; (http://www.zvkds.si/media/medialibrary/2013/09/Arheologija_neko%C4%8Din_danes.pdf)
- GABROVEC, S. 1971, Sto petdeset let arheologije v Narodnem muzeju, - *Argo* 10, 1971, 35-48.
- KASTELIC, J. et al. 1987, s. v. arheologija, in: Enciklopedija Slovenije, zv. 1, Mladinska knjiga, Ljubljana, 100-105.
- KOMPARE, T., LAZAR, I., PINTARIČ KOCUVAN, V. 2014, *Discovering the archaeologists of Europe: Projekt DISCO 2012 – 2014. Poročilo Slovenija*. - Univerza na Primorskem, Koper.
- LAZAR, I. 2013, Izobraževanje na področju kulturne dediščine na Fakulteti za humanistične študije Univerze na Primorskem. *Studia Universitatis Hereditati* 1/1-2, Koper, 123-139.
- MERC, V. 2005, Spol in arheologija. Bibliometrična analiza Praistorije jugoslavenskih zemalja. - *Arheo* 23, 27-34.
- NOVAKOVIĆ, P. 2001a, s. v. *Slovenia*. - In: MURRAY T. (ed.) *Encyclopedia of archaeology: History of discoveries*. ABC – Clio Santa Barbara, vol. 1, 1161-1196.
- NOVAKOVIĆ, P. 2001b, s. v. *Dežman, Dragotin (1821 – 1889)*. - In: MURRAY, T. (ed.) *Encyclopedia of archaeology: History of discoveries*. ABC – Clio Santa Barbara, vol. 1, 425.
- NOVAKOVIĆ, P. 2002, *Archaeology in five states - A peculiarity or just another story at the crossroads of "Mitteleuropa" and the Balkans: A case study of Slovene archaeology*. In: BIEHL, P. F., GRAMSCH, A., MARCINIAK, A. (eds.). *Archäologien Europas = Archaeologies of Europe : Geschichte, Methoden und Theorien / History, Methods and Theories*, (Tübinger Archäologische Taschenbücher, Bd. 3). Münster / New York / München / Berlin: Waxmann, 2002, str. 323-352.
- NOVAKOVIĆ, P. 2009, Oddelek za arheologijo. - *Zbornik Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani 1919-2009*, Ljubljana, 45-69.
- NOVAKOVIĆ, P., LOVENJAK, M. in BUDJA, M. 2004, *Osemdeset let študija arheologije na Univerzi v Ljubljani*. Ljubljana.
- PINTARIČ, V., NOVAKOVIĆ P. 2008, *Projekt Discovering the archaeologists of Europe: SLOVENIJA*. - OA Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani, Ljubljana.
- PLETERSKI, A. 1997, Inštitut za arheologijo – polstoletnik. - Znanstvenoraziskovalni center SAZU, Ljubljana.
- SEZNAM 1981, Seznam ustanov in arheologov v Jugoslaviji (1981). - *Arheo* 1, 57-68.
- SEZNAM 1989, Seznam ustanov in arheologov v Jugoslaviji (1989). - *Arheo* 8, 44-61.
- SLAPŠAK, B., NOVAKOVIĆ, P. 1996, *Is there national archaeology without nationalism? . archaeological tradition in Slovenia*. - In: DOAZ-ANDREU, M. and CHAMPION, T. (eds.), *Nationalism and archaeology in Europe*. UCL Press, London, 256-293.
- Splet 1/Web 1: <http://www.sazu.si/o-sazu/clani/biba-terzan.html> (dostop 3. 6. 2014).
- Splet 2/Web 2: http://av.zrc-sazu.si/Si/AV_predstavitev.html (dostop 3. 2. 2014)
- Splet 3/Web 3: <http://www.ff.uni-lj.si/arheologija/1/O-oddelku/Sodelavci.aspx> (dostop 6. 6. 2014).

Splet 4/Web 4: <http://iza2.zrc-sazu.si/sl/sodelavci#v> (dostop 31. 1. 2014)
Splet 5/Web 5: <http://www.arhej.com/o-podjetju/ekipa> (dostop 6. 6. 2014)
Splet 6/Web 6: http://arheoloski-biro.si/o_podjetju/ekipa/ (dostop 6. 6. 2014)
Splet 7/Web 7: http://www.ess.gov.si/delodajalci/iskanje_delavca/po_regijah?q=1&s=1
(dostop 19. 1. 2014 in 10. 6. 2014)

8 Seznam slik

- Slika 1 – organizacijska struktura.
- Slika 2 – viri financiranja s povprečnimi vrednostnimi deležev posameznega financiranja.
- Slika 3 – pripravljenost vlaganja organizacij v perspektivne dejavnosti.
- Slika 4 – število zaposlenih.
- Slika 5 – spremembe v številu zaposlenih v preteklih letih.
- Slika 6 – ali je osebni dohodek v vaši organizaciji vezan na plačilne lestvice?
- Slika 7 – na katero plačilno lestvico je vezan vaš osebni dohodek?
- Slika 8 – ali obstaja v vaši organizaciji sindikalna organiziranost?
- Slika 9 – katere sindikalne organizacije so zastopane v vaši organizaciji?
- Slika 10 – število zaposlenih pred enim letom.
- Slika 11 – število zaposlenih pred tremi leti.
- Slika 12 – število zaposlenih pred petimi leti.
- Slika 13 – število zaposlenih čez eno leto.
- Slika 14 – število zaposlenih čez tri leta.
- Slika 15 – število zaposlenih čez pet let.
- Slika 16 – izobraževanje in poklicno izpopolnjevanje zaposlenih.
- Slika 17 - ali zaposlujete novince v stroki?
- Slika 18 – kako so novinci pripravljeni na nov poklic?
- Slika 19 – koliko časa (v povprečju) porabite za njihovo usposabljanje?
- Slika 20 – do kakšne mere trenutni izobraževalni programi ustrezajo potrebam poklica?
- Slika 21 – v zadnjem letu pridobljeni zunanji sodelavci za ne-arheološke namene in področja dela.
- Slika 22 – v zadnjem letu pridobljeni zunanji sodelavci za tehnične, arheološke namene in področja dela.
- Slika 23 – katera ne-arheološka znanja bodo v ospredju izobraževanja vaših zaposlenih v prihodnjih dveh letih?
- Slika 24 – katera tehnična, arheološka znanja bodo v ospredju izobraževanja vaših zaposlenih?
- Slika 25 – vrsta zaposlitve.
- Slika 26 – spol anketirancev.
- Slika 27 – starostna struktura anketirancev.
- Slika 28 – državljanstvo anketirancev.
- Slika 29 – glavne dejavnosti na vašem delovnem mestu.
- Slika 30 – ali vaš osebni dohodek vključuje bonitete?
- Slika 31 – ali vaš osebni dohodek vključuje stimulacije?
- Slika 32 – število delovnih ur na teden.
- Slika 33 – izobrazbena struktura anketiranih.
- Slika 34 – financiranje delovnih mest.
- Slika 35 – dolžina zaposlitve na trenutnem delovnem mestu
- Slika 36 – celotna delovna doba anketiranca/ke.
- Slika 37 – ste bili kdaj prijavljeni na Zavodu za zaposlovanje?
- Slika 38 – ali ste kdaj opravljali delo izven arheološke stroke?
- Slika 39 – oddaljenost delovnega mesta od stalnega prebivališča.
- Slika 40 – daljša odsotnost od doma zaradi delovnih obveznosti.

Slika 41 – ali ste kdaj delali v tujini?

Slika 42 – ali ste pripravljeni delati v tujini?

Slika 43 – znanje tujih jezikov.

Slika 44 – kakšne so vaše delovne naloge?

Slika 45 – slabosti vašega dela.

Slika 46 – delo na domu.

Slika 47 – članstvo v domačih in mednarodnih strokovnih združenjih.

Slika 48 – delo v arheološki stroki med študijem

Slika 49 – trajanje dela med študijem na arheološkem strokovnem področju.

Slika 50 – ali bi bili pripravljeni priskrbeti lastna sredstva za takšno zaposlitev?

Slika 51 – ali imate otroke?

9 Seznam tabel

Tabela 1 – število in odstotek izpolnjenih vprašalnikov glede na vrsto organizacije.

Tabela 2 – regije vključene v anketiranje in število odgovorov.

Tabela 3 – povprečno število zaposlenih glede na vrsto ali področje zaposlitve.

Tabela 4 – spremembe v številu zaposlenih v preteklih letih.

Tabela 5 – število zaposlenih pred enim letom.

Tabela 6 – število zaposlenih pred tremi leti.

Tabela 7 – število zaposlenih pred petimi leti.

Tabela 8 – število zaposlenih čez eno leto.

Tabela 9 – število zaposlenih čez tri leta.

Tabela 10 – število zaposlenih čez pet let.

Tabela 11 – izobraževanje in poklicno izpopolnjevanje zaposlenih.

Tabela 12 – zunanji sodelavcu za ne-arheološka dela v zadnjem letu.

Tabela 13 – zunanji sodelavci za arheološka in tehnična dela v zadnjem letu.

Tabela 14 – potrebe po ne-arheoloških znanjih v prihodnosti.

Tabela 15 – potrebe po arheoloških znanjih v prihodnosti.

Tabela 16 – naziv delovnega mesta in število anketiranih.

Tabela 17 – vrsta zaposlitve anketirancev.

Tabela 18 – glavne naloge na delovnem mestu.

Tina Kompare, Irena Lazar, Vesna Pintarič Kocuvan

Discovering the Archaeologists of Europe –
Projekt DISCO 2012 – 2014. Poročilo Slovenija.

Annales Mediterranei

Odgovorna urednica: Alenka Tomaž

Uredniški odbor: Katja Hrobat Virloget, Boris Kavur, Irena Lazar, Gregor Pobežin, Katharina Zanier

Jezikovni pregled: Gregor Pobežin

Tehnična priprava in redakcija: Tina Kompare, Andreja Izlakar

Oblikovanje: Andreja Izlakar in PJP d.o.o.

Računalniška priprava: Andreja Izlakar in PJP d.o.o.

Tisk: PJP d.o.o.

Izdala: Univerza na Primorskem, Znanstveno-raziskovalno središče, Inštitut za dediščino Sredozemlja ©, Univerzitetna založba Annales

Koper 2014

Za založnika: Rado Pišot

Naslov in sedež založbe: Univerza na Primorskem, Znanstveno-raziskovalno središče, Garibaldijeva 1, PP 612; tel.: + 386 5 66 37 700, fax: + 386 5 66 37 710; e-mail:

annales@zrs.upr.si; <http://www.zrs.upr.si>

Naklada 150 izvodov

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

902-051(497.4)

KOMPARE, Tina

Discovering the archaeologists of Europe : discovering the archaeologists of Slovenia 2012 -14 / Tina Kompare, Irena Lazar, Vesna Pintarič Kocuvan ; [translation Gregor Pobežin, Vesna Pintarič Kocuvan]. - Koper : Univerza na Primorskem, Znanstveno-raziskovalno središče, Inštitut za dediščino Sredozemlja, Univerzitetna založba Annales, 2014. - (Annales Mediterranei)

ISBN 978-961-6862-92-9

1. Lazar, Irena, 1962- 2. Pintarič, Vesna, 1983-
275206144